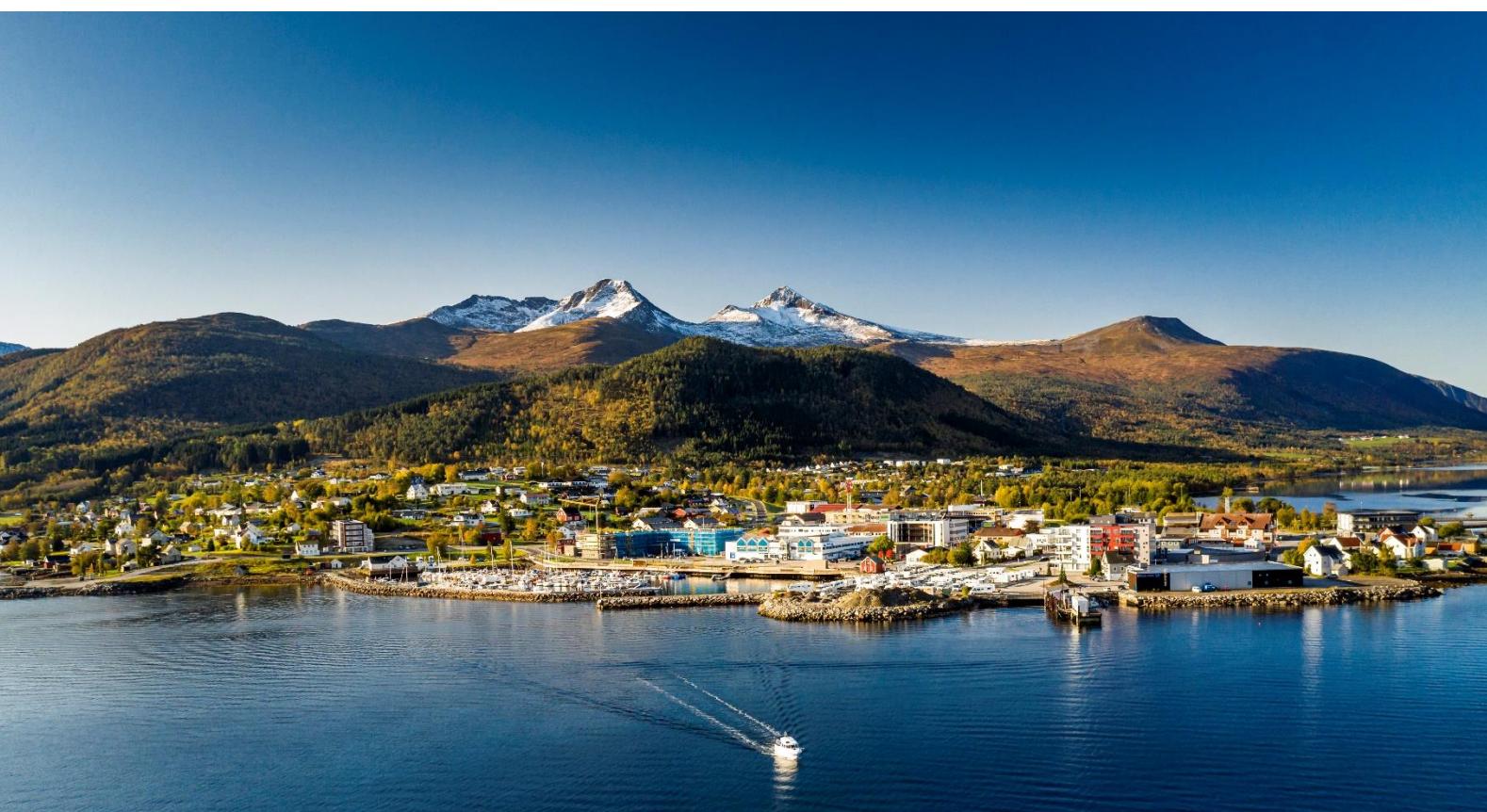

Vestnes kommune

Kommuneplanen sin handlingsdel
Økonomiplan og budsjett
2022 – 2025

Administrasjonssjefen sitt framlegg

Innhald

Administrasjonssjefen si innleiing	3
Budsjettvedtak	5
Heilskapleg styring	12
Introduksjon	16
Næringsutvikling	18
Busetting og oppvekst	24
Kultur og fritid	31
Folk, helse og omsorg	36
Det internasjonale Vestnes	46
Samferdsel og pendling	50
Klima - miljø - beredskap	55
Befolkningsutvikling	60
Status og rammevilkår	64
Driftsbudsjett	70
Investeringsbudsjett	84
Kommunen sine tenesteområde	93
Politisk verksemd	94
Egedomsdrift	98
Teknisk sektor	101
Kjøp tenester Tremek	104
Sentraladm/servicektr/fellesutg	105
Grunnskule	108
Barnehage	112
Kulturskulen, almen kultur og fritid	116
Kvalifisering og integrering	120
Barn, ungdom og familie	122
Helse, omsorg og velferd	125
Aktivisering og meistring	133
Klimabudsjett	137

Administrasjonssjefen si innleiing

Dette dokumentet består av kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjettet 2022-2025. Meir konkret syner kommuneplanen sin handlingsdel korleis Vestnes kommune skal følgje opp kommuneplanen som er vårt overordna styringsdokument, i tillegg til lovpålagde oppgåver og nasjonale styringssignal. Økonomiplanen skal gje ei realistisk oversikt over sannsynlege utgifter, inntekter og prioriterte oppgåver i planperioden på 4 år. Budsjettet for det første året er bindande, medan økonomiplanen for resten av året er retningsgjevande. Årsbudsjettet er ein plan for korleis kommunen skal nytte sine økonomiske midlar og utgjer det første året av kommunen sin økonomiplan.

Økonomiske utfordringar og omstilling

Vestnes kommune har over år hatt meirforbruk i drifta og vi står no i fare for å kome på ROBEK-lista. Kommunen er spesielt sårbar mot auka renteutgifter då lånegjelda er høg. Det ligg an til ei auke i renter og avdrag med ca. 5 mill. kroner i 2022. Vidare tek vi med oss meirforbruket frå 2020 med 8,8 mill. kroner og reduserte inntekter knytt til ressurskrevjande brukarar med ca. 4,7 mill. kroner. I tillegg ligg vi an til eit overforbruk i 2021 som må dekkast inn i løpet av to år. Dette til saman gjer at vi ikkje klarer å budsjettere med overskot i 2022.

Det har dei siste to åra vore svært krevjande å gjere gode tiltak for å betre økonomien. Dette med tanke på at Covid-19, både i høve at pandemien har kravd mykje ressursar, men også at det er vanskeleg å få til gode prosessar når ein ikkje har høve til å møte/samle folk. Derimot har dei tilsette vist at ein enorm innsats og evne til å omstille seg raskt og det er ein viktig eigenskap i tida framover.

Administrasjonssjefen har hatt fokus på i denne budsjettprosessen å legge fram mest mogleg konkrete tiltak og ikkje nytte klassiske «ostehøvel» prinsipp og uspesifiserte tiltak. I den administrative prosessen har ein arbeida ut frå etablert prosessmal. Her har einingane kome med tiltak som er analysert sett opp mot konsekvensar og moglegheitsrom. Kommunalområda har deretter summert opp tiltaka og dei er presentert i områdemåte, kor øvste leiargruppe har delteke saman med aktuelle avdelingsleiarar, einingsleiarar og tillitsvalte. Tilsvarande har det vore arbeida med kommuneplanen sin handlingsdel, men der har det ikkje vore gjennomført områdemøte.

Vestnes kommune må ut frå den økonomiske situasjonen vere nøktern knytt til investeringar. Det smertar med tanke på at vi har store investeringar framføre oss, til dømes ny ungdomsskule, kulturskule og generelle rehabiliteringar. I tillegg er Helseplattformen ei stor investering allereie i 2023, dette for sikre betre tenester for våre innbyggjarar. Det er difor avgjerande no at Vestnes kommune får økonomien under kontroll slik at investeringane ikkje dreg for langt fram i tid. Vi er no inne i ei stor omstilling for å redusere driftsnivået, noko som vil vere krevjande for politikarar, tilsette, administrasjon og innbyggjarar. Ein må vere budd på at vi må redusere kvaliteten og volum i tenesteproduksjonen i nærmaste framtid.

Korleis løyse utfordringane?

Primæroppgåvene til ein kommune er å gi gode tenester til innbyggjarane og næringslivet. Det skal vi halde fram med også i framtida. Administrasjonssjefen ser derimot at vi må løyse oppgåvene våre på ein annan, smartare og meir heilskapleg måte og legge inn ressursinnsatsen vår mot rette tenester, på rett nivå til rett tid. Til dømes syner tal frå KOSTRA at Vestnes kommune har høg dekning om ein samanliknar

seg med andre kommunar knytt til institusjonsplassar og heile 15,1 % av elevane får spesialpedagogisk undervisning. Grunnen til dette er nok samansett, men administrasjonssjefen vurderer at vi brukar for stor del av ressursinnsatsen vår til dyre tiltak høgt i innsatstrappa (omsorgstrappa) vår, i staden for å ha stort nok fokus på tidleg innsats og førebyggande arbeid. Dette er grunnlaget også for den nye oppvekstreforma (barnevernreforma). Meir fokus på tidleg innsats vil til dømes kunne gjer at vi utset institusjonsdebuten og at våre innbyggjarar klarer å bu lenger heime. Dette gjev meistring og betre livskvalitet.

Det grøne skiftet

Det grøne skiftet handlar om korleis bli eit lågutsleppsland i 2050 i høve klimaparameter. For å få til dette må vi omstille oss til eit samfunn kor vekst og utvikling skjer innanfor naturen si tolegrense. Altså samfunnet må ha hovudfokus på produkt og tenester som vil gi betydeleg mindre negative konsekvensar for klima og miljø enn i dag.

I kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025 har administrasjonssjefen, som i mange andre kommunar, første gong teke inn eit klimabudsjett. Dette er på mange måtar eit nybrotsarbeid som vi må arbeide vidare med i økonomiplanperioden – spesielt opp mot kva tiltak vi skal sette inn for å nå dei aktuelle målsetningane.

Oppsummering

Oppsummert har det vore svært krevjande å kome i mål med kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplanen og årsbudsjettet. Dette har kravd store prosessar med mange involverte partar. Administrasjonssjefen er nøgd med resultata frå prosessane og dei bidraga vi har fått frå heile organisasjonen og tillitsvalte. Eit av måla har vore å dreie ressursane frå oppvekst til helse og omsorg, noko vi delvis har lukkast med i budsjettet. Vi står framføre ei stor omstilling der vi må dreie ressursinnsatsen til eit lågare nivå i innsatstrappa (omsorgstrappa). Vi må tverrfagleg og heilskapleg løyse utfordringane saman. Omstillingar er heilt naudsynne, og svært krevjande, men avgjerande for å få balanse mellom tenesteproduksjonen og dei økonomiske føresetningane vi har. Dette vil igjen gi handlingsrom for utvikle organisasjonen, gjere gode investeringar og gi gode tenester også i framtida.

Administrasjonssjefen har gjennom framlegg til kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett 2022-2025 gitt sine tilrådingar. Ved handsaming av formannskapet sitt framlegg i kommunestyremøte 16. desember, er det kommunestyret sine prioriteringar og vedtak som fastsett kommunen sine mål og rammer for perioden.

Kristian Skålhavn
Administrasjonssjef

Budsjettvedtak

Administrasjonssjefen si innstilling:

Handlingsdel 2022-2025

Vestnes kommunestyre vedtek kommuneplanen sin handlingsdel 2022-2025 slik det går fram i administrasjonssjefen sitt forslag til handlingsdel, økonomiplan og budsjett 2022-2025.

Økonomiplan og budsjett 2022-2025

Vestnes kommunestyre vedtek økonomiplan for 2022-2025 og årsbudsjett for 2022 i samsvar med bevillingsoversiktene etter §5-4 og §5-6, slik det går fram administrasjonssjefen sitt forslag til handlingsdel, økonomiplan og budsjett 2022-2025

Investering og låneopptak

1. Vestnes kommunestyre vedtek investeringsbudsjettet for 2022 i samsvar med bevillingsoversiktene etter § 5-5, slik det går fram i administrasjonssjefen sitt forslag til handlingsdel, økonomiplan og budsjett 2022-2025
2. Vestnes kommunestyre godkjenner låneopptak på kr 16,932 mill. kroner til finansiering av kommunen sine investeringar, jf. Kommunelova §14-15 første ledd. Ordførar får fullmakt til å godkjenne låneopptak og rentevilkår.
3. Vestnes kommunestyre godkjenner låneopptak på 20 mill. kroner til finansiering av videre utlån til bustadformål, jf. Kommunelova §14-17. Ordførar får fullmakt til å godkjenne endelege lånevilkår.

Eigedomsskatt

1. I medhald av Eigedomsskattelova §§ 2 og 3, skriv Vestnes kommunestyre ut eigedomsskatt for 2022 på alle faste eigedommar i heile kommunen. På tidlegare skattlagte verk og bruk skriv Vestnes kommune ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn). Ein skriv ut skatt på det særskilde skattegrunnlaget redusert med fire sjuandedelar i 2022 (overgangsregel til §§ 3 og 4, første ledd første pkt. i Eigedomsskattelova).
2. Generell skattesats vert sett til 5,0 promille. For bustad og fritidsbustad vert skattesatsen halden uendra på 4,0 promille. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 4,0 promille. jf. Eigedomsskattelova § 11, 1. ledd og § 13
3. Det vert ikkje rekna botnfrådrag for bustaddelen i bustadar og fritidsbustadar jf. Eigedomsskattelova §§ 11, 2. ledd.
4. Som standard vert det 4 betalingsterminar jf. Eigedomsskattelova § 25. Vestnes tilbyr fleksibel fakturering, der ein kan velje mellom 1, 4 eller 12 terminar etter visse reglar.
5. For utskriving av eigedomsskatt på bustadeigedomar skal kommunen bruke Skatteetaten sitt formuesgrunnlag for dei bustadane der dette er berekna (§ 8 C-1 i Eigedomsskattelova). Elles skal Vestnes kommune sine gjeldande eigedomsskattevedtekter med revideringar vedtekne av Vestnes kommunestyre, nyttast. Ny almenn taksering vert utsett. Gjeldane takstar vert kontorjustert i 2022 med 10 %, med heimel i § 8 A-4 i Eigedomsskattelova.
6. Vestnes kommunestyre fritek etter § 7 i Eigedomsskattelova:
  - a. Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne kommunen, fylke eller staten.
  - b. Eigedom som har historisk verdi

Finansielle måltal

Vestnes kommunestyre vedtek følgjande finansielle måltal for økonomiplanperioden 2022-2025

1. Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (resultatgrad): Mellom 0,5 % - 1 %
2. Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter: Minimum 0,2 %
3. Gjeldsgrad (netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter): Lågare enn 85 %

Klimabudsjett og klimamål

1. Det skal arbeidast mot at Vestnessamfunnet sine klimautslepp skal innan 2030 vere redusert med 60 % samanlikna med nivået i 2009. Dette omfattar både direkte utslett innanfor kommunen sitt geografiske område og indirekte utslepp som følgje av aktivitetar initiert av organisasjonen Vestnes kommune.
2. Det skal arbeidast mot at innan 2050 skal Vestnessamfunnet redusere sitt klimafotavtrykk med 95 % samanlikna med nivået i 2009.

§5-4 Bevilningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2020	Opph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Rammetilskudd	-207 347	-195 000	-207 125	-208 700	-207 900	-209 600
Inntekts- og formuesskatt	-188 024	-225 000	-234 900	-234 200	-233 800	-233 600
Eiendomsskatt	-19 449	-21 500	-22 591	-22 591	-22 591	-25 791
Andre generelle driftsinntekter	-123 425	-121 200	-123 260	-117 500	-117 700	-111 900
Sum generelle driftsinntekter	-538 245	-562 700	-587 876	-582 991	-581 991	-580 891
Korrigert sum bevillingar drift, netto	522 410	525 848	540 955	535 554	534 484	535 104
Avskrivninger	38 722	3 035	44 816	46 231	46 650	48 016
Sum netto driftsutgifter	561 133	528 883	585 771	581 785	581 134	583 120
Brutto driftsresultat	22 888	-33 817	-2 105	-1 206	-857	2 229
Renteinntekter	-1 268	-1 000	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Ubytter	-3 554	-4 500	-4 500	-5 000	-5 000	-5 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	7 977	9 935	14 900	17 401	18 100	18 000
Avdrag på lån	27 373	32 000	30 700	31 500	32 000	33 500
Netto finansutgifter	30 528	36 435	40 000	42 801	44 000	45 400
Motpost avskrivninger	-38 722	-3 035	-44 816	-46 231	-46 650	-48 016
Netto driftsresultat	14 694	-417	-6 921	-4 636	-3 507	-387

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Beløp i 1000

	Rekneskap 2020	Ophh. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	88	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	3 985	-882	-1 870	-1 178	-1 120	-906
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-9 976	1 300	0	5 814	4 627	1 293
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	8 791	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-5 903	417	6 921	4 636	3 507	387
Framført til inndeckning i seinare år (merforbruk)	8 791	0	0	0	0	0

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2020	Ophh. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Politisk verksemd	7 225	7 252	6 433	6 853	6 433	6 853
Eigedomsdrift	4 532	3 020	2 922	2 622	2 622	2 622
Teknisk sektor	19 727	17 609	17 536	18 423	18 700	18 980
Kjøp tenester Tremek	2 526	2 064	2 002	2 002	2 002	2 002
Renter og avdrag	0	0	30 940	31 990	32 506	33 980
Kalkulatoriske posteringer	0	0	0	0	0	0
Skattar, rammetilskot, fond mv.	0	0	0	0	0	0
Sentraladm/servicektr/fellesutg	38 664	34 960	39 669	40 969	40 969	40 969
Grunnskule	89 059	90 915	90 255	87 905	87 905	87 905
Barnehage	47 989	48 674	47 601	45 901	45 901	45 901
Kulturskulen, almen kultur og fritid	16 325	16 126	16 550	16 550	16 550	16 550
Kvalifisering og integrering	10 957	9 018	8 552	8 752	8 752	8 752
Barn, ungdom og familie	35 476	37 382	31 701	32 671	32 671	32 671
Helse, omsorg og velferd	112 440	123 887	129 922	130 302	129 652	129 852
Aktivisering og meistring	144 630	136 994	149 460	145 259	145 259	145 259
Sum bevillingar drift, netto	529 549	527 900	573 541	570 197	569 920	572 294
Av dette:						
Avskrivninger	38 722	3 035	3 616	3 931	4 150	4 216
Motpost avskrivninger	-35 511	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	-145	-100	140	390	406	380
Avdrag på lån	0	0	30 700	31 500	32 000	33 500
Overføring til investering	88	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	3 985	-882	-1 870	-1 178	-1 120	-906
Korrigert sum bevillingar drift, netto	522 410	525 848	540 955	535 554	534 484	535 104

§5-5 Bevilningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Oph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Investeringer i varige driftsmidler	137 796	21 462	25 090	23 260	24 040
Tilskudd til andres investeringer	576	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 200	2 170	2 170	2 170	2 170
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	140 572	23 632	27 260	25 430	26 210
Kompensasjon for merverdiavgift	-24 224	-4 292	-5 018	-3 832	-2 408
Tilskudd fra andre	-2 350	-238	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-2 200	-2 170	-2 170	-2 170	-2 170
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-111 798	-16 932	-20 072	-19 428	-21 632
Sum investeringsinntekter	-140 572	-23 632	-27 260	-25 430	-26 210
Videreutlån	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til videreutlån	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 400	1 500	1 500	1 500	1 500
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 400	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekke beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	0	0	0	0
Framført til inndekning i seinare år (udekt)	0	0	0	0	0

§5-5 Bevilningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringar i varige driftsmidlar

Beløp i 1000

	Oph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Eigedomsdrift						
Eigedomsdrift	110 219	8 775	15 625	9 495	14 575	48 470
Sum Eigedomsdrift	110 219	8 775	15 625	9 495	14 575	48 470
Teknisk sektor						
Teknisk sektor	18 532	9 086	8 000	12 300	8 000	37 386
Sum Teknisk sektor	18 532	9 086	8 000	12 300	8 000	37 386

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Beløp i 1000

	Oph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Sentraladm/servicektr/fellesutg						
Sentraladm/servicektr/fellesutg	3 191	2 276	1 465	1 465	1 465	6 671
Sum	3 191	2 276	1 465	1 465	1 465	6 671
Sentraladm/servicektr/fellesutg						
Grunnskule						
Grunnskule	200	700	0	0	0	700
Sum Grunnskule	200	700	0	0	0	700
Kulturskulen, almen kultur og fritid						
Kulturskulen, almen kultur og fritid	5 354	0	0	0	0	0
Sum Kulturskulen, almen kultur og fritid	5 354	0	0	0	0	0
Helse, omsorg og velferd						
Helse, omsorg og velferd	300	625	0	0	0	625
Sum Helse, omsorg og velferd	300	625	0	0	0	625
Investeringar i varige driftsmidlar	137 796	21 462	25 090	23 260	24 040	93 852

2. Tilskot til andre sine investeringar

Beløp i 1000

	Oph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Andre ovf. til private	576	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringar	576	0	0	0	0	0

3. Investeringar i aksjer og andeler i selskap

Beløp i 1000

	Oph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Kjøp av aksjer og andeler	2 200	0	0	0	0	0
Egenkapitalinnskudd KLP	0	2 170	2 170	2 170	2 170	8 680
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 200	2 170	2 170	2 170	2 170	8 680

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

4. Utlån av eigne midler

Beløp i 1000

	Opph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Investeringar i varige driftsmidlar	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	140 572	23 632	27 260	25 430	26 210	102 532

§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2020	Opph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Rammetilskudd	-207 347	-195 000	-207 125	-208 700	-207 900	-209 600
Inntekts- og formuesskatt	-188 024	-225 000	-234 900	-234 200	-233 800	-233 600
Eiendomsskatt	-19 449	-21 500	-22 591	-22 591	-22 591	-25 791
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-125 157	-121 200	-123 260	-117 500	-117 700	-111 900
Overføringer og tilskudd fra andre	-104 067	-69 991	-65 691	-65 691	-65 691	-65 691
Brukerbetalinger	-28 098	-29 123	-29 123	-29 123	-29 123	-29 123
Salgs- og leieinntekter	-38 857	-41 642	-42 218	-42 218	-42 218	-42 218
Sum driftsinntekter	-710 999	-703 456	-724 908	-720 023	-719 023	-717 923
 Lønnsutgifter	413 219	395 391	405 506	399 906	398 636	399 056
Sosiale utgifter	90 306	101 346	100 161	100 160	100 160	100 160
Kjøp av varer og tjenester	160 829	156 048	158 021	158 221	158 421	158 621
Overføringer og tilskudd til andre	30 812	13 819	14 299	14 299	14 299	14 299
Avskrivninger	38 722	3 035	44 816	46 231	46 650	48 016
Sum driftsutgifter	733 887	669 639	722 803	718 817	718 166	720 152
 Brutto driftsresultat	22 888	-33 817	-2 105	-1 206	-857	2 229
Renteinntekter	-1 268	-1 000	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Utbrytter	-3 554	-4 500	-4 500	-5 000	-5 000	-5 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	7 977	9 935	14 900	17 401	18 100	18 000
Avdrag på lån	27 373	32 000	30 700	31 500	32 000	33 500
Netto finansutgifter	30 528	36 435	40 000	42 801	44 000	45 400
Motpost avskrivninger	-38 722	-3 035	-44 816	-46 231	-46 650	-48 016
 Netto driftsresultat	14 694	-417	-6 921	-4 636	-3 507	-387
 Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	88	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	3 985	-882	-1 870	-1 178	-1 120	-906

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Beløp i 1000

	Rekneskap 2020	Opph. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-9 976	1 300	0	5 814	4 627	1 293
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	8 791	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-5 903	417	6 921	4 636	3 507	387
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	8 791	0	0	0	0	0

Heilskapleg styring

Heilskapleg styring i ei kommune vektlegg å styre og rapportere resultat på fleire dimensjonar, som til dømes: Økonomi, tenesteyting, organisasjon/medarbeidrarar og samfunnsutvikling. Dette krev tydelege mål, samanhengar mellom mål/strategiar og tiltak, samt evne til å lære og fornye seg basert på eigne resultat, altså ein «lærande organisasjon». Vidare krev det gode plandokument, internkontrollsysteem og møteplassar som innbyr til dialog.

Plansystemet i Vestnes kommune

Kommuneplanen er Vestnes kommune sitt overordna planverk. Alle kommunar skal ha ein kommuneplan, jf. Plan og bygningslova § 11-1. Kommuneplanen består av ein samfunnsdel (samfunnsplan) og ein arealplan. Samfunnsdelen vart vedteken i kommunestyre den 10. februar 2015. Arealdelen vart vedteken av kommunestyret 1. oktober 2015. Kommuneplanen skal reviderast ein gong i den politiske valperioden og arbeidet med dette har starta opp.

Kvart år skal følgjande styringsdokument utarbeidast på overordna nivå:

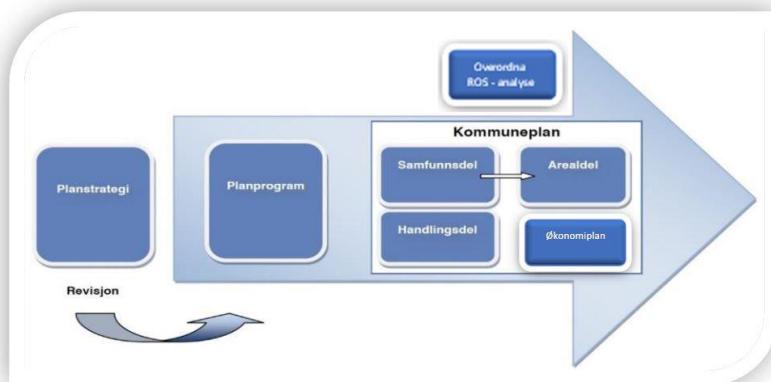
- Kommuneplanen sin handlingsdel, jf. Plan- og bygningslova § 11-1 og kommunelova 14-4, 5.ledd
- Økonomiplan og årsbudsjett, jf. kommunelova kap. 14

I den nye kommunelova er følgjande ordlyd teken inn i § 14-4 – Økonomiplan og årsbudsjett:

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Oppbygging av overordna planverk

Figuren nedanfor synleggjer oppbygginga av planverket vårt. Dei ulike planane er beskrive i punkta nedanfor.

Overordna risiko og sårbarheitsanalyse (ROS – analyse)

ROS - analysen er utført på eit overordna nivå, og inneberer ei kartlegging av farar og potensiell risiko. Analysen er ei grovanalyse som gir eit oversiktsbilde, og vil være utgangspunkt for vidare analyser/utredningar og utarbeiding av ein revidert beredskapsplan. Vidare må funna her takast med i utarbeiding av kommuneplan (areal- og samfunnsdel) og vere knytt opp mot kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett. Dette slik at funna i ROS – analysen vert teke inn i høve tiltak som til dømes kan ivaretakast gjennom kommuneplanen sin arealdel direkte, kva for tilhøve som må utgriast vidare, ivaretakast innkjøp av utstyr, ulike investeringar med meir.

Kommuneplanen sin samfunnsdel

- Skal ta stilling til langsiktige utfordringar, mål og strategiar for lokalsamfunnet og kommunen som organisasjon
- Bør beskrive og vurdere eventuelt alternative strategiar for utviklinga
- Skal vere grunnlag for sektorane sine planer og verksemrd
- Skal gi retningsliner for korleis kommunens mål og strategiar skal gjennomførast i kommunal verksemrd
- Kan ha kommunedelplanar for spesifikke tema eller verksemdsområde

Kommuneplanen sin arealdel

- Skal vere ein arealplan for heile kommunen, som viser samanhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk
- Skal angi hovudtrekka i arealdisponeringa og rammer/vilkår for nye tiltak og ny arealbruk som kan settast i verk
- Skal ta omsyn til både bruk og vern av areala
- Kan detaljerast med kommunedelplanar
- Skal i tillegg til plankart/arealformål innehalde omtale og føresegner

Kommuneplanen sin handlingsdel

I tillegg til samfunnsdelen og arealdelen, er det ein handlingsdel kor ein operasjonaliserer kommuneplanen sin samfunnsdel og arealdel over til korleis gjer vi det, altså tiltak.

- Skal angi korleis kommuneplanen skal følgjast opp dei 4 komande åra
- Skal reviderast årleg
- Økonomiplanen kan inngå i handlingsdelen, eller:
- Økonomiplanen kan rett og slett utgjere handlingsdelen (Plan og bygningslova § 11-1, 4. ledd)

Økonomiplan og årsbudsjett

Innhaldet i økonomiplanen og budsjettet er regulert i kommunelova kap. 14. Økonomiplanen skal vise korleis langsigte utfordringar, mål og strategiar i kommunale og regionale planar skal følgast opp dei neste 4 åra. Både økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringar og bevillingar og dei måla og premissane som økonomiplanen bygger på.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settast opp i balanse og vere realistiske, fullstendige og oversiktleg. Årsbudsjettet er bindande i motsetnad til økonomiplanen som kan endrast kvart år.

Ny kommuneplan

Vestnes kommune sin kommuneplan vart vedteken i 2015 og gjeld fram til 2025 eller til ny plan er laga, kommuneplanen er lenka her: <https://www.vestnes.kommune.no/tenester/administrasjon-og-okonomi/planar-og-styringsdokument/kommuneplan/>. Det har skjedd samfunnsmessige endringar som gjer at det no er hensiktsmessig å revidere plana:

- Distriktsutfordringar med synkande fødselstal. Utfordringane er langt større enn i 2015 då kommuneplanen vart vedteken. Strategiane bør reviderast
- Berekraftsutfordringar er mykje meir aktuelt enn i 2015. Klimautfordringar har kome nærmare kvar dagen vår, og alle lokalsamfunn må delta. Både kommunar og private verksemder må bistå i denne dugnaden
- Arealplanen treng å bli oppdatert for å følgje behova som no er aktuelle

Kommunestyret vedtok i september PS 79/20 at ein skal lage ny kommuneplan. Prosessen vert som følgjande:

1. Slår saman Planprogram og planstrategi til 1 dokument, som ein del av oppstartsmeldinga
2. Slår saman samfunnsdelen og arealdelen til 1 dokument og dermed 1 prosess
3. Lar handlingsplan (handlingsdel) vere det same som økonomiplan = 1 dokument og 1 prosess (som no)
4. Tar utgangspunkt i gjeldande dokument og oppdatere/tilføye/trekke frå etter behov
5. Formannskapet er styringsgruppe (inkludert planutvalet for arealdelen)
6. Oppstart i løpet av hausten 2020 – optimistisk mål (bestefall) om ferdig ultimo -21

Vi går derfor inn i ei spanande tid der vi skal «sette ny kurs» for vår kommune. Dette er ein prosess vi inviterar alle innbyggjarane i Vestnes til å vere med på.

Internkontroll

I ny kommunelov er det gjort ei presisering knytt til internkontroll:

§ 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Vi arbeider no med å lage eit overordna dokument for styring og kontroll, både i høve internkontroll og GDPR. Internkontrollsystemet for GDPR ligg no til intern høyring og er snart klart. Det er vidare laga rutinar på området. Det har vore ei utfordring å gjer internkontrollsystema ferdig då dei interne ressursane knytt til dette har i stor grad vore brukt til arbeidet med Covid-19.

Vi har eit eige digitalt system for å organisere rutinar, arbeide med ROS – analyse og avvik (her er det også fleire system). Same system nyttar vi for å dokumentere internkontrollen i den forma og omfanget som er naudsynt. Avvik vert rapportert i halvårsrapport (2. kvartalsrapport) og årsrapport.

Rapportering og kontroll av verksemda

Vestnes kommune har ulike rapporteringskanalar. Hovudrapporteringa gjer vi i årsrapporten. Her synleggjer vi året som har vore på overordna og ned på einingsnivå. Vidare ser vi på utfordringane framover.

I kommuneplanen sin handlingsdel (dette dokumentet), rapporterer vi korleis vi ligg an i høve mål og strategiar som ligg i kommuneplanen (samfunnsdel og arealdel).

Som ein del av oppfølgingsansvaret knytt til skule, skal det utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnskuleopplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av skuleeigar, det vil sei kommunestyret og den øvste leinga ved dei private grunnskulane. Barneverntenesta legg også fram tilstandsrapport årleg.

I kvartalsrapporten synleggjer vi status kring økonomi og eventuelle tiltak, sjukefråver og oppfølging av politiske saker. Kvartalsrapporten er til politisk handsaming kvart kvartal i motsetnad til mange kommunar som har tertialrapportering.

Introduksjon

Handlingsdel

Visjon

Vestnes kommune sin visjon er «midt i blinken». Ein visjon kan definerast som eit bilet av ein framtidig, ønska tilstand

midt i blinken

Visjonen vår «Midt i blinken» kan sjåast på fleire måtar:

Faktisk geografisk fordel:

- Den sentrale geografiske posisjonen gjer Vestnes eit naturleg val både for busetting og nyetablering i næringslivet

I meir overført betydning:

- Det er «midt i blinken» å etablere næring i kommunen. Vestnes kommune er ein aktiv medspelar overfor næringslivet
- Det er «midt i blinken» å bu og leve i Vestnes med rikt kulturliv og gode tenester som er treffsikre i kvalitet og innhald
- Vestnes kommune er «midt i blinken» for alle som er glade i natur-og friluftsliv. Kommunen legg til rette for eit aktivt friluftsliv med lett tilgjengelege naturområde. Dette er eit viktig bidrag til kommunens folkehelsearbeid
- Vestnes er «midt i blinken» som arbeidsgjevar og er ein serviceinnstilt, løysningsorientert og imøtekommende kommune

Innleiing handlingsdel

Kommuneplanen sin handlingsdel er enkelt fortalt, å omsette dei vedtekne mål og strategiane vi har til handling. Det vil sei kva tiltak vi sett i verk. Administrasjonssjefen tek difor utgangspunkt i dei 7 fokusområda i oppbygginga av handlingsdelen.

Fokusområde 1: Næringsutvikling

Fokusområde 2: Busetting og oppvekst

Fokusområde 3: Kultur og fritid

Fokusområde 4: Folk, helse og omsorg

Fokusområde 5: Det internasjonale Vestnes

Fokusområde 6: Samferdsel og pendling

Fokusområde 7: Klima – miljø – beredskap

Administrasjonssjefen meiner at dette vil gi «ein raud tråd» frå kommuneplanen som vårt overordna planverk og heilt ned i organisasjonen. Altså «frå nokon sitt ansvar (administrasjonssjefen), til alle sin kvardag (alle tilsette)». Å bruke dei 7 fokusområda i handlingsdelen, gjer det også enklare for administrasjonssjefen og følgje opp dei einskilde måla, og for kommunestyret å sjå kor vi ligg an i høve måloppnåing og eventuelt korrigere kurs.

For å nå måla i kommuneplanen, er vi avhengig av at Vestnes kommune tverrfagleg arbeidar mot dei same måla. Administrasjonssjefen vil difor ha fokus på kva Vestnes kommune heilskapleg skal gjer for å nå måla og ikkje kvar eining – det er saman vi kan løyse dei komplekse problema og ikkje aleine eller einingsvis. I prosessen har difor sektorane i all hovudsak samarbeida om dette på tvers av einingane, før alt vert samkøyrt. Dei har blitt utfordra på:

- Kor er vi (kva har vi oppnådd og utfordringane framover)
- Kva gjer vi (tiltak) for å nå måla.

Administrativt har vi også ei kolonne til, der det står kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka. I og med at tiltaka ofte har tverrfagleg løysingar, står det ofte fleire einingar som ansvarleg for same tiltak.

I prosessen knytt til handlingsdelen, kjem det fram at det er gjort mykje godt arbeid sidan 2015 knytt til mange av måla og strategiane. Samstundes ser vi at det er område ein må arbeide meir med for å kome i mål i planperioden. I dette arbeidet ser vi at det er mål og strategiar som går inn i kvarandre og det er tilsvارande mål og strategiar som manglar for å synleggjer heile spekteret av kva organisasjonen arbeider med. Til dømes står det lite mål/strategiar om korleis vi skal bidra med å få folk i arbeid, gjer oss ein attraktiv arbeidsgivar, økonomiske måltal, Vestnes kommune som organisasjon med meir. Dette meiner administrasjonssjefen vi må arbeide mot i ny kommuneplan.

For å synleggjere kor vi er (status), har vi teke med ulik statistikk der storparten er henta frå Fylkesstatistikken, SSB, folkehelse- og oppvekstprofil.

Næringsutvikling

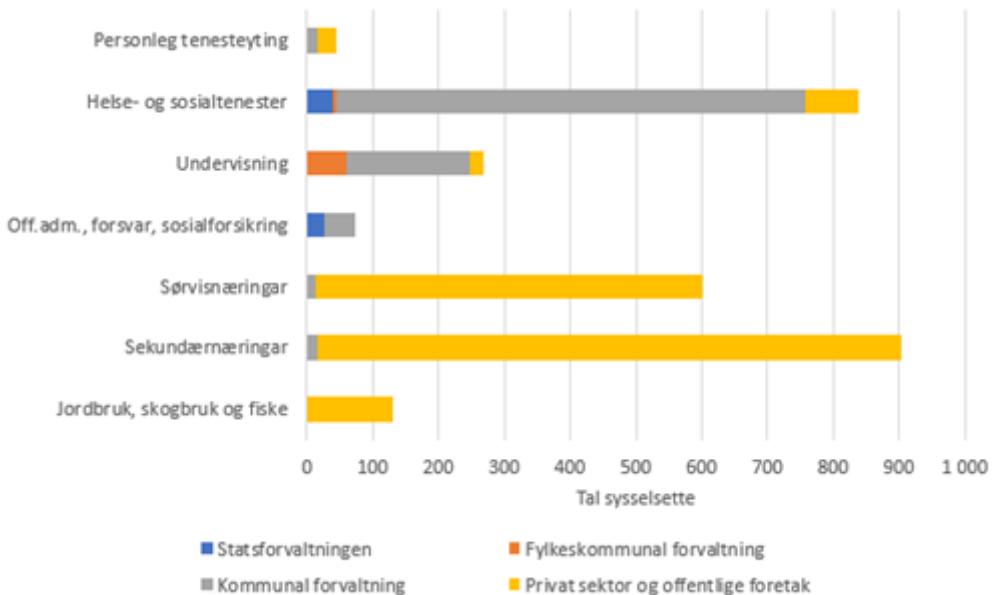
Om fokusområde

Ein av hovudgrunnane til å busette seg ein stad, er tilgang til relevant arbeid. Både knoppskyting og nyetableringar er såleis sentrale element for næringslivsvekst og busetting. Vestnes har eit sterkt næringsliv, med tyngda i skipsrelatert industri og offentleg omsorg. I tida framover må Vestnes vere attraktiv for yngre og kompetent arbeidskraft. Nye store samferdselsprosjekt forsterkar Vestnes sin strategiske og sentrale geografiske plassering. Vestnes ønsker å framstå som ein god samarbeidspart og ein kommune som satsar på næringsutvikling, inkludert landbruk.

Næringsstruktur

Tal frå fylkesstatistikken syner at i Vestnes kommune er dei største næringane (næringsstruktur) sekundærnæringar (industri, bygg og anlegg m.m.), rett føre helse- og sosialtenester. Helse- og sosialtenestene er i stor grad knytt til den kommunale drifta. Etter desse to, er det sørvisnæringa som er størst i Vestnes.

Figuren nedanfor syner sysselsette etter næring og sektor i kommunen, 2019:

I 2020 var det 58 nyetableringar av bedrifter. Snittet på nyetableringar i Vestnes ligg på gjennomsnittet av alle kommunar i M & R. Det er totalt 520 foretak i Vestnes pr 31.12.20.

Handlingsdel – næringsutvikling

Kor skal vi? (Mål og strategiar)	Kor er vi? (Kva har vi oppnådd og utfordringane framover)	Kva gjer vi? (Tiltak)
Legge til rette for ekspansjon rundt eksisterande bedrifter, men også ta omsyn til mulige konflikter mellom næringsverksemde og bustadbygging.	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi legg til rette for ekspansjon gjennom arealplanen, opsjon på nabotomter m.m. - Revidert tildelingsregler for kjøp av industriareal. <u>Utfordring:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Utfordringa er at det er store område vi ikke kan nytte ved industriområdet ved Trohaugen grunna uavklart situasjon kring Møreaksen. - Ein lokal aktør har kjøpt + opsjon på store areal, som framleis ikkje er tatt i bruk/bebygd. - Areal aust for dagens industriområde (avsett i kommuneplanen) er framleis bandlagt til eventuell ny hovudveg frå Vik til Tresfjordbrua. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Legge til rette for ekspansjon er viktig ved revidering av kommuneplanen sin arealdel 2. Følge opp vegvesenet slik at dei får framdrift i planforsлага 3. Næringsforum som katalysator for å målbere behovet og være koordinator 4. Næringsforum fungerer som bindeledd mellom næringslivet og kommunen
Utvikle nye næringsareal; spesielt nært ny E39 på Vik, eventuell etterbruk av området ved Furneset ferjekai og finne eigna areal med tanke på samfunnsnyttig bruk av steinmassane frå planlagt tunnel under Romsdalsfjorden.	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har avsett store nye næringsareal på Trohaugen (Vik) i arealdelen, men det er lite ledig næringsareal pr. i dag – uavklart situasjon kring Møreaksen (reguleringsplana for strekninga Vik Ørskogfjellet er enno ikkje vedteke) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vidare prosjektering/planlegging av nye areal på Vik. Finne område ved sjø til næringsareal. 2. Legge til rette for mottak av steinmassar i området aust for ny europaveg (Trohaugen)

	<p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Området ved Furneset er uavklart pr. i dag. Det same gjeld bruk av steinmassane. Vegvesenet har lagt inn areal til utskipskai ved Kjellneset 	
Etterspurnad etter næringsareal i nærliken av kommunenesenteret må også dekkast.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har litt næringsareal ved, Trohaugen og Misfjordskogen. I tillegg har vi litt areal ved Skorgeneset. Det er tilgjengelege næringsareal i Helland sentrum som pr. i dag ikke er i bruk til formålet. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samarbeid med Vestnes Næringsforum vedr. kontakt ut i marknaden både for å få innspel om behov og informere om kva vi kan tilby
Det skal leggast til rette for småskala reiseliv ved å utnytte vår nærliek til fjord og fjell og vårt sentrale utgangspunkt for kortreiste turar til attraktive turmål i heile fylket.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Gjennom nettstaden www.iVestnes.no blir aktivitetar og tilbod i Vestnes synleggjort for tilreisande - Vi har nokre areal avsett til fritidsbustader og utleigehytter/rorbuer - Samarbeid mellom skule og småskala reiseliv gjennom valfaga/og eller elevbedrifter <p>Skulen har fokus på ulike turmål. T.d. leirskule for 7. klasse på Bjørnsund, fjellturar mest lokalt i kommunen, overnattingsturar ute, besøke museum, akvariet i Ålesund m.m. I tillegg har ein samarbeid med frivillighetssentralen i høve</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informasjonen på heimesida kring turmål skal vere oppdatert 2. Lage ein ekskursjonsplan i skulen som sikrar at alle elevane, i større grad enn no, får dei same opplevingane i løpet av grunnskulen. Det er og eit mål at elevane kjenner til kva tilbod og ressursar som finst i vårt fylke (dette blir sett opp mot reforma fagfornying) 3. Vurdere område avsett til fritidsbustadar og utleigehytter/rorbuer, samt parkeringsplassar tilknytt turstiar ved rullering av kommuneplanen sin arealdel

	<p>utlån av turutstyr, t.d. for å padle kano i Flatevågen.</p> <p>- Ad-hoc utvala: 1) Velkommen til Vestnes (skilting) og 2) Turisme og reiseliv har arbeida godt. Til dømes er det no satt opp skilting rundt i kommunen der det står plassen du kjem til</p> <p>- Det er kome to camping/bobilparkeringar ved Livneset og ved rundtkjøring (Shell) 4. arma</p> <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vestnes har fleire fine turmål. Eit mål er at fleire i kommunen og utanfor nyttar våre turmål. Dette er bra for folkehelsa og gjer at fleire tek turen til kommunen. T.d. ser vi at vi har eit potensial til at fleire nyttar StikkUT turane - Turstiar/turvegar langs sjøen fleire stader i kommunen - Parkeringsplassar i tilknyting turstiar/turvegar 	
Satse på breibandsinfrastruktur som gir næringslivet tilstrekkeleg kapasitet	<p><u>Oppnådd:</u></p> <p>Vi har full fiberdekning i «gamle kommunen» kommunen, utbygd i regi av Nordvestnett.</p> <p><u>Utfordring:</u></p> <p>Etter at Vågstranda/Hjelvika vart ein del av Vestnes kommune, har ikkje dei same fiberdekning</p>	1. Arbeide mot at Vågstranda/Hjelvika skal få same fiberdekning som resten av kommunen

<p>Næringslivet og Vestnes kommune har eit godt samarbeid gjennom Vestnes Næringsforum. Dette skal vidareførast og kan utviklast til tettare samarbeid med Føniks Næringshage</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Næringsforumet er vidareført med kommunal delfinansiering. Kommunen og Næringsforum har eit god samarbeid - Utvikla nettstaden www.ivestnes.no. Fokus her er å synleggjere tilboda i kommunen - Skulane har i dag samarbeid med næringslivet gjennom t.d. innovasjonscamp - Etablert og organisert NAV kontoret i markedsteam som skal ha kontakt ut mot næringslivet i kommunen. I tillegg er det tilsett ein jobbspesialist - Skulane har samarbeid med næringslivet gjennom mellom anna innovasjonscamp <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Næringsliv og kommune bør i større grad sjå til NAV ved behov for rekruttering og inkludering. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tettare samarbeid mellom skule og næringsliv for å utvikle Ungt Entreprenørskap. Næringslivet bidra som mentorar inn mot elevbedrifter 2. Samarbeid med næringslivet, NAV og Næringsforum vedr. kontakt ut mot næringslivet for å sikre tilgang på ledige stillingar, tiltakspllassar og marknadskunnskap 3. Gjere NAV sine verkemiddel for inkludering kjent for kommune, Næringsforum og næringslivet, eks. arbeidstrening, lønnstilskott, mentor m.m.
<p>Detaljhandel bør leggast til sentrum. Vestnes kommune skal fortsette samarbeidet med fylkeskommunen og private om utvikling av kommunenesenteret. Målet er å utvikle eit triveleg og passande urbant tilbod i vår målestokk, som strategisk plassert</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Godt kompakt sentrum som er definert og der meste av handelen er lokalisert - Sentrumsforeining som organiserer handelsbedriftene - Sjøfront del 1 og 2 er ferdig. Parkområdet på Kataholmen med leike- og 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tettstadskoordinator arbeidar med utvikling av sentrum (inkl. Kataholmen). Dette er eit prosjekt over 2 år 2. Ad-hoc utval for utvikling, næringsforum og Sentrumsforeininga vil samarbeide om vidare utvikling av sentrum

handelsstad mellom Moa og Molde.	<p>aktivitesutstyr blir ferdigstilt i år.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Søblomsten er ein attraktivitet i sentrum som gjer at potensielt fleire tek turen til sentrum både frå eigen og andre kommunar - Saman med Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune, er kommunen med å finansierer ein prosjektleiar som skal sørge for framdrift i arbeidet med sentrum - Ad-hoc utval: Velkommen til Vestnes. Har ordna skilting og såleis synleggjere kor sentrum er 	<p>3. Vonar at Stella Maris med omsorgstenester, bibliotek og kafé samlokalisert kan gjer sentrum meir attraktivt</p> <p>4. Arbeide med å realisere Sjøfronten del 3. Fullføre gangvegsystemet og sjøpromonaden, møte-/leikeplassar og grøntaksen</p> <p>5. Arbeide med moglegheita til å realisere aktivitetsbygg knytt til Søblomsten</p>
Kommunesenteret skal ha rom for ekspansjon både for handelsnæringa, fleire bustader og styrking av sentrum som triveleg, sosial og kulturell møteplass - eit velorganisert og universelt tilgjengeleg trafikk-knutepunkt med lett tilgang til nok parkeringsplassar	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommune har ei forholdsvis ny reguleringsplan for sentrum som ivaretak målsettingane - i godt samarbeid med fylkeskommunen - Kommunen har bygd ut 4.arma, rastepllass/bobilpllass og parkeringsplassen ved idrettsparken 	<p>1. Næringsforum er ein koordinerande funksjon mellom næringane og kommunen (tilbod – etterspørsel)</p> <p>2. Legge til rette for mogleg storhall og elles utvikle vidare idrettsparkområdet</p>
Alle offentlige funksjonar som Vestnes skal ha berre éin av bør lokaliserast til Helland.		
Vestnes kommune vil arbeide for at naturlege regionale eller nasjonale funksjonar også kan lokaliserast til Vestnes kommune	<p><u>Oppnådd:</u></p> <p>Vi har sett av næringsareal til slike formål. Mange av næringsareala ligg i tilknyting til europavegane og framtidige hovudvegar, og det ligg difor til rette for slike etableringar («Midt i blinken»)</p>	<p>1. Arbeide aktivt for å avdekke moglegheitsrommet for at regionale eller nasjonale funksjonar kan lokaliserast til Vestnes</p> <p>2. Viktig arbeid knytt til arealdelen i ny kommuneplan</p>

Busetting og oppvekst

Om fokusområde

Folket i Vestnes fordeler seg med 40 % i Helland, vel 20 % i Tomrefjord og resten fordelt i dei andre bygdene. Tilrettelegging for vekst og utvikling i heile kommunen er viktig for å nå kommunen sine overordna mål og ta vare på alle ressursar.

Vekst i folketal og arbeidskraft til næringslivet kan sikrast gjennom auka tilflytting og innvandring. Dette kan igjen medføre positiv utvikling i fødselstalet. Dei siste åra har folketalet hatt moderat vekst som følgje av arbeidsinnvandring, særleg frå Aust-Europa. Også ein del unge, som reiser ut for utdanning, søker seg seinare tilbake til det gode liv i heimtraktene når dei blir meir etablerte.

Busetting

Vestnes kommune har eit stort og variert tilbod av bustadområde. Om vi tek turen frå vest til aust kan vi nemne:

Stad	Namn	Privat/kommunalt	Status
Fiksdal	B1	P+K samarbeid	Utbygd og ledig
Tomrefjord	Lid (Sigurdmarka)	P	Ferdig regulert
Tomrefjord	Tuen (Bårdsneset)	P+K samarbeid	Ferdig regulert
Tomrefjord	Vikfjørå	P	Ferdig regulert
Øverås	Røtbakken	P	Utbygd, få ledige
Åsbygda	Fagerbakken	K	Ferdig regulert
Vestnes	Bakken	P	Utbygd og fullt
Buktavegen	Riseplassen	P	Under regulering
Hlland	Ramberget	P	Utbygd, noko ledig
Remmemsbukta	Gnr 44 bnr 6 og 11	P	Ferdig regulert
Skorgen	Skorgevik 3	K	Ferdig regulert
Tresfjord	Sylteråket	K	Utbygd, noko ledig
Tresfjord	Sentrum	K	Ferdig regulert
Tresfjord	Ved museet	K	Ferdig regulert
Sætre	Sessneset	P	Utbygd, noko ledig
Vike	Sentrum	P+K samarbeid	Ferdig regulert
Vike	Bakneset	K	Utbygd og ledig
Vike	Gjermundnes	P	Utbygd og ledig
Vågstranda	Vågstranda sentrum	K	Delvis utbygd

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

I tillegg er mange einskilde tomter og mindre område i privat eige som kan bebyggast. Det er opning for spreidd busetnad som til dømes på store delar av Rekdal, Brastadstranda, aust-sida i Tresfjorden. Fleire leilegheitsprosjekt i Vestnes sentrum, både ferdig regulerte og ferdig utbygde. Andre område som er avklart i gjeldande kommuneplans arealdel og kan utviklast, samt eventuelt nye område som kan drøftast i revisjon av kommuneplanens arealdel.

Det er for øvrig 19 innbyggjarar per km² i kommunen og eit stort overtal bur i einebustad. Det er 2,17 personar bebuarar per hushaldning.

Undervisning

Elevtalet i Vestnes har gått mykje ned dei seinare åra og vil gå ytterlegare ned i åra framover. Som følgje av grensejusteringa fekk vi Vestnes kommune eit viktig tilskot av elevar frå Vågstrand, men dei har som resten av kommunen den same utviklinga knytt til fødselstal. Dei siste 6 åra er det berre fødd 17 barn på Vågstrand, og det vil ikkje vege opp for den store nedgangen i talet på elevar i Vestnes. Utviklinga av fødselstal viser at på 5 år vil det bli 122 elevar færre i grunnskuleopplæringa i Vestnes enn i dag. Frå 2000 fram til 2026 vil elevtalet ha gått ned med over 300 elevar.

Elevar som ikkje har tilstrekkeleg utbytte av den ordinære undervisninga, har rett til spesialundervisning. Det nasjonale gjennomsnittet for elevar med spesialundervisning er 7,7 %. I Møre og Romsdal er tala 9,5 %. For Vestnes sin del ligg vi her svært høgt med heile 15,1 % i 2020.

Sluttvurderinga i grunnskulen, altså tala på grunnskulepoeng som kvar elev får, har auka nasjonalt dei siste åra. Det same ser vi i Vestnes, der snittet var på 40,3. Derimot er det framleis under snittet i Møre og Romsdal som er på 42,3 poeng.

I Vestnes kommune er det 69,8 % som gjennomfører vidaregåande skule (2013 kullet). I fylket er tala i snitt 76,3 % og landet 75,3 %. Dette gjev grunn til bekymring og noko vi må ha fokus på framover.

Handlingsdel – Busetting og oppvekst

Kor skal vi? (Mål og strategiar)	Kor er vi? (Kva har vi oppnådd og utfordringane framover)	Kva gjer vi? (Tiltak)
Eit av dei viktigast momenta for yngre vaksne, er tilgangen på barnehageplassar. Vestnes kommune skal derfor ha barnehageplass for alle og heilårsope barnehageavdelingar.	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har tidlegare tilbydd inntak av born heile året i barnehagane, sjølv om dette ikkje er lovpålagnad. Dette er det få andre kommunar som gjer. Grunna økonomiske omsyn, har vi ikkje gjort dette den siste tida. <u>Utfordring:</u> <p>Det er barn som har behov for barnehageplass som ikkje får tilbod. Alle som har rett på barnehageplass får derimot tilbod om dette.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Viktig med tilgjengelege barnehageplassar for at innbyggjarane skal kunne være i arbeid og arbeidsretta aktivitet. Bli økonomisk sjølvhjelpe. Hindre fråfall og utanforskap for barn og vaksne. Bidra til integrering.
Barnehagetilbodet skal utviklast i takt med etterspurnaden, m.a. tilrettelagt for familiar som pendlar	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har maks opningstid 06.45 – 16.30. Dette er lenger enn bykommunane tilbys i sine barnehagar. Max oppholdstid for eit barn er 9 timer, men individuelle avtalar utover dette <u>Utfordring:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Med noverande fødselstal har vi nok barnehageplassar, derimot skulle få ha år med større kull, kan det bli ei utfordring med nok barnehageplassar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Behovsundersøking kvart år i høve oppholdstid og andre tilbakemeldingar
Det skal arbeidast for å ha relevant kompetanse i barnehagane	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Dei fleste barnehagalærarane rekrutterar vi innad i sektoren. Lite dispensasjonar frå utdanningakravet, dei fleste stillingane er eigmeld av utdanna personale. - Krev fagbrev for fast tilsetting medføre at det er få assistenter igjen i sektoren 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gjennomføre utdanning gjennom UDIR ordninga, legg til rette for fagbrev 2. Tilskott til barnehagelærarutdanning på deltid og styrarutdanning via Kunnskapsnett Romsdal. 3. Legg til rette for fagbrev.

	<ul style="list-style-type: none"> - Tek imot lærlingar og praksisstudentar. <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalde kompetansen i barnehagen. 	<ul style="list-style-type: none"> 3. Tiltak for å halde på kompetansen i barnehagen 4. Eigen plan for rettleiing av nytilsette nyutdanna. 5. Utarbeide kompetanseplan for barnehage 6. Vere kjend med moglegheitene knytt til rekruttering og arbeidskraft gjennom NAV
Vestnes kommune skal legge til rette for auka bulyst gjennom tilbod på utbyggingsklare, attraktive bustadomter i alle bygdene, med breibandsinfrastruktur som gir innbyggjarane tilstrekkeleg kapasitet. Utbygging kan skje både i eigen regi eller i samarbeid med private	<p><u>Oppnådd:</u></p> <p>I godt samarbeid med private utbyggjarar f.eks. bustadfeltet i Fiksdal, Bakneset, Mørehus, Ramberget, Gjerde/Liaråket m.fl. har vi god dekning byggeklare tomter. Manglar areal som er sett av til fleirbustadbygg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Legge til rette i arealplan for fleirbustadbygg i større grad
I all planlegging skal det leggast vekt på omsynet til barn og unge sitt oppvekstmiljø, med Barnerepresentanten og Ungdomsrådet som sjølvsagte høyningspartar.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ungdomsrådet har vore representert i utarbeidingsa av nytt bibliotek - Biblioteket, frivilligkeitssentralen og kulturskulen samarbeider med ungdomsrådet om prosjekt Crew Stella Maris - Leiari og nestleiar i ungdomsrådet har møte og talerett i kommunestyret - Barnerepresentanten og ungdomsrådet er høyningspart i aktuelle saker <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Det er viktig at i planlegginga vert det satt fokus på utanforsk, barnefattigdom, skolenærver og fritidsaktivitetar med like mogleheter 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Barnerepresentanten og ungdomsrådet skal vere med i planlegginga aktivitetar og tilbod i biblioteket 2. Det nye biblioteket får lesesal med opningstider tilpassa ulike behov

Skulane skal ha fokus på trivsel og oppretthalde/forbetre læringskvaliteten

Oppnådd:

- Biblioteket er ope for skulane. Både ved at skulene oppsøker biblioteket og omvendt
- Gode resultat knytt til trivsel/lite mobbing

Utfordring:

- Utanforskap
- Arbeide for få vekk all form for mobbing
- Skulenærvær
- Vi ligg under fleire samanliknbare kommunar i Møre og Romsdal i resultat på nasjonale prøver og i grunnskulepoeng. Svak lesekompesantse er ei av hovudutfordringane.
- Fullføringsgraden i vgs. Er låg for innbyggjarane i Vestnes kommune
- Auke innsatsen i høve trivsel og læringskvalitet for å hindre utanforskap og redusere psykiske helseutfordringar
- Viktig å få arbeidskraft med naudsynt kompetanse

1. Gjennom livsglede for eldre prosjektet, vil det bli lagt til rette for gode generasjonsmøter, læring og trivsel for barn og ungdom gjennom livsgledebarnehagar og skular

2. I Livsgledeprosjektet blir det etablert samarbeidsstrukturar der tiltak/aktivitet blir lagt inn i en felles plan for skule, barnehage, frivillighet og helse

3. Gjennomføre jamlege trivselsundersøkingar blant elevane

4. Kommunal strategiplan for lesing og skriving. Denne strategiplanen må inkludere ein plan for systematisk opplæring i bruk av kompenserande hjelpemiddel for elevar som har utfordringar knytt til lesing og skriving

5. Kommunal plan for digital kompetanse frå 1.-10. steg, inkludert koding og programmering

6. Jobbe godt med rekruttering av lærarar med fagkompetanse

7. Grunnopplæringa må henge saman, og delplanane skissert over må vere ein del av ein heilskapleg strategiplan for oppvekstsektoren i Vestnes. Den må gjelde heile 4-årsperioden,

		<p>men med årleg rullering. Målet er at elevane i Vestnes skal få det same opplæringstilbodet uavhengig av kva skule dei går på</p> <p>8. Skuletilbod som er tilpassa den einskile gjennom ulike metodar. Til dømes gjennom prosjektet «Få elevane heim»</p>
Satsinga på systemretta arbeid for å styrke kvaliteten i undervisninga og læringsmiljøet til elevane skal vidareførast	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbeid med fagfornyinga. Skulane i kommunen har hatt eit felles skuleutviklingsprosjekt knytt til fagfornyinga Arbeidsgruppe som skal sjå på tilpassa opplæring og spesialundervisning er etablert. - Prosjekt «Få elevane heim» er etablert. - <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi ligg høgt i høve spesialundervisning med 15,1 % 	<p>1. Sikre gode overgangar mellom barnehage og skule.</p> <p>2. Fokus på tidleg innsats både i skule/barnehage og i helsetilboda.</p> <p>3. Heve kvaliteten på den ordinære opplæringa gjennom fokus på tilpassa undervisning. Det kan redusere talet på barn og unge som treng spesialundervisning. Lage ein felles plan for tilpassa undervisning.</p> <p>4. Etablere program for folkehelse og livsmeistring i skulen (Eks: MOT og Livet og sånn/Mitt val)</p> <p>5. Etablere kommunalt/kommunale tilbod for elevar som i kortare eller lengre periodar treng ein alternativ opplæringsarena og/eller alternativ opplæring.</p>

<p>Vestnes kommune skal tilby rask og god språkopplæring for alle som har krav på det.</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Biblioteket tilbyr bøker på dei fleste morsmål, samt ressursar til språkopplæring - Rask oppstart for norskopplæring for alle innvandrarar. Har kvalifisert personal til å gjennomføre norskopplæringa - Vi har relativt låga prisar knytt til norskopplæring - Sender ut infobrev til alle nye innbyggjarar som har rett og eller plikt til opplæring som ikkje kjem under kommunen sin introduksjonsordning. - Ein utøvande spesialpedagog er knytt til barnehagesektoren. I tillegg logopedressurs. <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elevtalet er lågt i vaksenopplæringa og ein må ha fleire nivå i same klasse - Vi får ikkje tilskot til minoritetsspråklege i barnehage pga. kommunen vår er for liten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Må ha ein god plan for korleis ein arbeidar målretta med minoritetsspråklege i skulen/ barnehage i tett samarbeid med PPT 2. Kvalifisering og integrering: Samarbeid mellom biblioteket og Eining for kvalifisering og integrering knytt til kva språk som er i Vestnes 3. Samarbeid med NAV og næringslivet knytt til språkpraksisplassar 4. Viktig med praksisnær språkopplæring for å auke moglegheitene til å kome ut i arbeidsretta aktivitet 5. Sikre nok spesialpedagogar i barnehage der utfordringane er
<p>Helland skule, Tomrefjord skule og Tomrefjord idrettsbygg skal få nødvendig oppgradering.</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tomrefjord idrettsbygg er nyleg renovert <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Skulane har ikkje fått nødvendig oppgradering/rehabilitering. - Vestneshallen treng oppgradering (særleg garderobene) - Behov for ny ungdomsskule 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naudsynt oppgradering av skulane blir sett i samanheng med prosjekt Vestnes ungdomsskule

Kultur og fritid

Handlingsdel

Om fokusområde

Kultur og frivillighet står sentralt i det norske samfunnet og fungerer som eit sosial lim, som bidreg til å styrke samhaldet mellom folk og tettleiken av sosiale nettverk. Deltaking i kultur, idrett og anna frivillighet er ei viktig kjelde til å finne identitet og kjensla av å høyre til. Innsatsen til frivillige lag og organisasjoner er såleis vesentleg for det sosiale livet i bygdene våre. Idrettslag, korps, revy- og teaterlag, Musikkens venner, Vestnes musikkverksted, Gapskrattfestival og Fikstival er gode eksempel på aktørar som set Vestnes på kartet. Det offentlege tilbodet består m.a. av kulturskulen, bibliotek, frivilligentral, idrettsbygg og kyrkja. Biblioteket er ein unik lokal kulturarena med gode besøkstal, men treng betre lokaler. Kulturskulen er eir ressurssenter for alle i kommunen, som rekrutterer profesjonelle utøvarar som heile samfunnet nyt godt av. Også kulturskulen treng betre lokalar/lokalisering.

Spelemidlar

1 568 521 000 kr. gjekk til anlegg for idrett og fysisk aktivitet i kommunane i 2021. Dette er 131 mill. kroner meir enn i fjor. Møre og Romsdal fylkeskommune fekk tildelt 88 182 000 (85 098 000 kroner i fjor).

Vestnes hadde 3 søknadar i 2019 og 2020, og 5 i 2021. I 2019, 2020 og 2021 fekk Vestnes høvesvis 4.508.000 kr, 5.768.000 kr og 5.357.000 kr av spelemiddelpotten til anlegg for idrett og fysisk aktivitet. I tillegg hadde Vestnes 2 søknadar om spelemidlar til kulturbygg både i 2020 og 2021.

Det er ein langt lågare sum av spelemidlane som går til kulturbygg, Møre og Romsdal får omlag 3 500 000 kr. til fordeling kvart år. Av dette fekk Vestnes i 2020 481.000 kr. og i 2021 1.347.000 kr.

StikkUT!

Vestnes starta med StikkUT i 2016. I 2021 er det 800 aktive deltagarar i Vestnes som i StikkUT. Det er ei klar auke der kanskje covid-19 har bidrige i positiv retning. Vi har i tillegg blitt ein større kommune med tanke på grensejusteringa knytt til Vågstranda og Hjelvika.

2021: 800 aktive deltagarar, 17.000 registrerte turar

2020: 522 aktive deltagarar, 15915 registrerte turar

2019: 394 aktive deltagarar, 11715 registrerte turar

2018: 390 aktive deltagarar, 8865 registrerte turar

2017: 358 aktive deltagarar, 9459 registrerte turar

2016: 284 aktive deltagarar, 6635, registrerte turar

Bibliotek

Leseevne er grunnleggande for all læring. Det var lånt 10 499 bøker på biblioteket og det var 4,8 besøk per person, noko som er høgare enn snittet i fylket.

Det var 23,7 personar som var på besøk per kinoførestilling. 34,9 prosent av barn har plass i kommunal musikk- og kulturskule. Det er 43 lag og foreiningar registrert i kommunen.

Handlingsdel – Kultur og fritid

Kor skal vi? (Mål og strategiar)	Kor er vi? (Kva har vi oppnådd og utfordringane framover)	Kva gjer vi? (Tiltak)
Vestnes kommune skal verdsette den unike floraen av frivillig innsats og kulturaktivitetar	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - I 2020 la vi til rette for å ta heim Søblomsten og dermed gjer den tilgjengeleg for heie kommunen og regionen - Starta opp FrivilligForum, der alle frivillige lag og organisasjonar er inviterte til å delta - www.ivestnes.no gir frivillige lag og organisasjonar ein gratis plattform for å synleggjere seg sjølv og sin aktivitet, og gir innbyggjarane ei oversikt over tilboda i kommunen - Kommunen deler ut årleg aktivitetsmidlar etter søknad frå frivillige organisasjonar - Abонnerer på Tilskuddsportalen, eit verktøy som kommunen og frivillige organisasjonar kan nytte for å finne økonomisk støtte til eigne prosjekt - Kommunen leier ut lokalar rimeleg til frivillige og til kulturaktivitetar - Stella Maris venner, oppstart hausten 2021 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Avklare vegen vidare for Søblomsten 2. 2022 skal vere frivilligheita sitt år, og feirast over heile landet. Vi arbeider tett opp mot dei frivillige laga i Vestnes for å vise fram bredda av frivillige organisasjonar og kulturtilbod. 3. Frå 2021 vil Stella Maris Venner arbeide med å legge til rette for frivilligheita i Stella Maris på tvers av generasjonar 4. Støttar lokallag med stor økonomisk dekning knytt til bruk av profesjonelle aktørar 6. Frivillige organisasjonar kan söke på aktivitetsmidlar 7. Myra kulturbygg og Vestnes bibliotek er arenaer der utøvarar av kultur på amatørnivå får scenerfaring

	<ul style="list-style-type: none"> - Formidling av dirigenttenester, musikktenester til lokallag, korps og spelemannslag 	
Vestnes kommune skal, så langt råd er, stø opp om utvikling av lokale forsamlingshus og idrettsanlegg.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunen gir rettleiing og behandler søknadar om statlege spelemidlar. Talet på prosjekt som er søknadsklare er aukande og det er stor variasjon i dei planlagde prosjekta - Spelemiddelordninga er ein viktig støttespelar ved bygging og vedlikehald av kulturbygg, idretts- og nærmiljøanlegg i kommunen. - Vi har utbetra betydeleg Tomrefjord idrettshall - Både Fiksdal, Tomrefjord og Vestnes har forholdsvis nye og oppgraderete kunstgressbaner. Kunstgressbanen på Vågstranda er under arbeid. <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - At alle elevane skal få nytte biblioteket i like stor grad grunna avstandar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeidar med kunstgrasbane på Vågstranda 2. Vi skal vere ein aktiv medhjelpar for lag og foreiningar i prosessen med å søke eksterne midlar og gjere saksgangen frå ide til søknadsklart prosjekt meir kjend gjennom temakurs 3. Vere ein aktiv medhjelpar for lag og foreiningar i prosessen med å søke eksterne midlar
Vestnes kommune skal vidareføre aktivitetsnivået i kulturskulen og arbeide for betre lokalar og lokalisering	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilbyr desentralisert opplæring i kulturskulen der dette er mogleg - Har eit variert tilbod i kulturskulen - Dirigentstøtte (delfinansiering) <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokala til kulturskulen 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vidareføre støtta til lokale lag og organisasjoner. 2. Vi hjelper pensjonistlaget med å lage produksjonar 3. Nye forslag til lokalar for kulturskulen er foreslått, skal opp i kommunestyret 2021 4. Arbeide for å på sikt kunne utvide fagtilboda ved kulturskulen til å omfatte fleire kunstartar. Kunst og teater vil vere første priorititet
Vestnes kommune skal arbeide for å jamne ut sosiale ulikheter med	<u>Oppnådd:</u>	

<p>omsyn til deltaking i fritid- og kulturtilbod.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vidareutvikling av Utstyrssentralen på Frivilligsentralen, gratis utlån til alle innbyggjarar for aktivitet heile året. - Kulturskulen tilbyr gratis plass til familiar med låg inntekt. - Prosjekt førebyggjande oppfølgingstiltak: <p>Kartlegging av levekårsutfordringer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etablert «Kontantkassa» - ei ubyråkratisk støtteordning som har som mål at alle barn og unge mellom 6-18 år skal få delta i minst ein organisert fritidsaktivitet - Vi har opprettet SMUD, Stella Maris Ungdom. Eit gratis lågterskeltilbod for ungdom i samarbeid med frivilligheita. Eige lokalar ved gamle sjukeheimen - Biblioteket er lågterskeltilbod, der barn og unge t.d. kan få tilgang til teknologi og speleutstyr - Prosjekt barnefattigdom <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ha ressursar nok til drift ved biblioteket - Barn som veks opp i familiar med låginntekt/fattigdom blir ikkje alltid fanget opp tidleg nok. Samarbeid oppvekst/EKI /NAV kan bli betre 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gjere tilboda godt nok kjend for innbyggjarane i kommunen 2. Barns behov skal alltid vurderast og takast omsyn til ved søknad om økonomisk sosialhjelp 3. Utarbeide gode kartleggingsverktøy for å avklare til dømes behov for å delta i aktivitetar.
<p>Bibliotek må utviklast som offentleg møteplass og debattarena med dertil eigna lokaler.</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Det nye biblioteket i Vestnes har gode lokalar i Stella Maris, der ein kan lage egne arrangement på scena, ha utstillingar. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere gode rutiner for samarbeid og sambruk, syte for at innbyggjarane kjenner eigarskap til biblioteket 2. Prosjekt Kulturskule arbeider med nye lokalar

	<ul style="list-style-type: none"> - Barnehagane nyttar biblioteket på Stella Maris 	
Bibliotek og kulturskuleaktivitetar bør om muleg samlokalisera.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vestnes bibliotek og frivilligkeitssentralen er samlokalisert ved innflytting i Stella Maris. Det nye biblioteket er ein fin arena for kulturskulen. For effektiv bruk bør kulturskulen ligge i umiddelbar nærleik til biblioteket. 	1. Prosjekt Kulturskule arbeidar med nye lokalar
Det skal leggast til rette for møteplassar og aktivitetar for innbyggjarane	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Frivilligdagen, FrivilligForum, - Biblioteket som arena, med filmrom, sittegrupper, gamingrom, lesesal - SMUD, Ungdomsklubb for barn og unge i alderen 13-18 år. - Bibliotekscena med streaming opp til bebuarane på sjukeheimen - Babysong, eit gratis tilbod til alle innbyggjarane i Vestnes. <p><u>Utfordring:</u></p> <p>Vestnes har mange flotte tilbod, men manglar ein felles storhall for kommunen sine innbyggjarar.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arrangerer og involverer dei frivillige til å delta. 2. Jobbar med å oppretthalde tilgjengeleg-heita for innbyggjarane. 3. Vi er i gang med arbeidet om å få SMUD ungdomsklubb inn i storstua på gamle sjukeheimen 4. Vi har, gjennom søkte midlar, kjøpt inn streamingutstyr som skal på plass i løpet av hausten 2021 5. Vi har satt av ein liten stillingsressurs for å gi dei aller minste eit lågterskeltilbod, lokalisert på Stella Maris 6. Barnehagane skal bli livsgledebarnehagar

Folk, helse og omsorg

Om fokusområde

Prognosene viser jamn vekst i folketalet. Stabilt for dei yngste gruppene, medan særleg dei eldre gruppene vil vekse. Dette gir utfordringar for kommunens tenestetilbod. Temaplanane for Folkehelse (vedtatt 27.09.2012), Bustadsosial handlingsplan (vedtatt 18.11.2010) og Omsorgsplan 2020 (vedtatt 12.06.2014) er utgangspunkt for arbeidet innafor dette fokusområdet. Folkehelseprofilen viser m.a. at ein høgare del barn og unge menn, har overvekt, og ein høgare del unge kvinner røykjer enn i landet elles. Ein aukande del av innbyggjarane slit med psykiske lidningar. Likeins aukar talet på yngre med rusrelaterte vanskar. Vestnes har sidan 2008 hatt en sterk nedgang i fråfall frå vidaregåande skule og ligg no under landsgjennomsnittet. Kommunen vil fokusere på familien og dei vaksne sine evne til å gje god omsorg, leggje til rette for gode og varierte fritidsarenaer med eit godt læringsmiljø og læringsutbytte. Kommunen vil styrke helsestasjon og skulehelsetenesta som viktige bidragsytarar til ein god oppvekst for barn og unge.

Nasjonale utfordringar

Den demografiske utviklinga syner at vi som dei fleste kommunar får stadig fleire eldre og færre yngre, sjå kap. om demografiutvikling.

Mangel på kvalifisert helsefagleg kompetanse er ei nasjonal utfordring. Ca. 2/3 av alle nyutdanna i 2030 må utdannast innan helse og sosial om vi skal ha same pleiefaktoren som i dag. Dette på grunn at vi nasjonalt og i Vestnes får stadig fleire eldre. Dette medfører også at vi får færre yrkesaktive som skal gi tenester til våre innbyggjarar. Vi må difor løyse desse utfordringane gjennom andre arbeidsmetodar og til dømes gjennom bruk av velferdsteknologi.

Handlingsdel – Folk, helse og omsorg

Kor skal vi? (Mål og strategiar)	Kor er vi? (Kva har vi oppnådd og utfordringane framover)	Kva gjer vi? (Tiltak)
Alle innbyggjarar skal ha høve til å leve og bu sjølvstendig i aktivt fellesskap med andre	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tenestekontor fungerer som koordinerande eining - Etablert helsehuset Stella Maris - Arbeider etter formålsparagrafen i sosialtenestelova med å betre levekåra for vanskelegstilte og at den einskilde får mogleigheter til å leve og bu sjølvstendig og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltaking i samfunnet <p><u>Utfordring:-</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Livsløpsperspektiv; individuelt tilrettelagt tenester gjennom hele livet - Langtidsplanlegging, arbeidet inn i alt kommunalt overordna planverk - Folkehelse tverrfagleg perspektiv - Nytte moglegheitsrommet knytt til velferdsteknologi - Utfordring i høve drift og standard på kommunale vegar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ferdigstille plan for Rehabilitering og habilitering (arbeid påbegynt) 2. Ferdigstille ruspolitisk handlingsplan (arbeid påbegynt) 3. Rullering av Handlingsplan mot vald i nære relasjoner 2021/2022 4. Rullering Omsorgsplan 5. Velferdsteknologi som «digital strategi for heilsakleg tenking i tenesteytinga» 6. Prosjekt Dag- og aktivitetstilbod vil ha fokus på også å sjå på eit tilbod for personar med rusutfordringar, personar under 30 år m.m. Her må det t.d. vere eit utstrekkt samarbeid med NAV for å sikre gode forløp innan arbeidsretta rehabilitering 7. Ny bustadsosial handlingsplan i 2023 8. Kommunal gjeldsrådgjevar 9. Samarbeid med frivilligheita i Vestnes

	<ul style="list-style-type: none"> - Manglande heilskapleg tenking. Til dømes organisering av aktivitet og arbeidstilbod - Manglande aktiviseringstilbod for unge under 30 år - Aktivitetstilbod til personar med rusutfordringar - Tidleg innsats/førebygging - Manglande aktiviseringstilbod for unge under 30 år - Endring i arbeidslivet og det er større krav til kompetanse - Ikkje alle område har stort nok samarbeid med frivilligheita 	
Yte treffsikre omsorgstenester på rett nivå, til rett tid og med rett kompetanse. Det skal arbeidast for å behalde og rekruttere relevant fagkompetanse	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Tildelingskontoret vart oppretta for å samle kompetansen kring sakshandsaming. Dette for å gi eit best mogleg koordinert tilbod og sikre tenester på rett nivå, til rett tid og med rett kompetanse - Vi har ei strategisk kompetanseplan frå 2019. Vi er derimot ikkje ferdig med alle sektorvise planar - Vi har oppretta psykisk helseteam barn og unge og tverrfagleg team - Trefftid med helsejukepleiar - Konsultasjonstid med PPT - Ad-hoc utval: Vurdere talet på lærlingar, praktikantar, studentar, elevar og liknande 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Styrke tverrfagleg innsatsteam 2. Vidareføre arbeidet med kompetanseplan 3. Oppretthalde kontinuerleg arbeidet med sektorvise kompetanseplanar i 2022 og söke på midlar gjennom Kompetanseløftet 2025 4. Lage rekrutteringsfilm knytt til Stella Maris i 2022 5. Betre synleggjering av tilskotsordningar for utdanning og retningslinjer for tilskot ved utdanning 6. E – læring t.d. KS læring og www.veilederen.no med fokus på etiske refleksjonar kring bruk av velferdsteknologi 7. Prospekt Heilskapleg tenking i tenesteytinga (tverrfagleg plan). Der ein t.d. ser på korleis ein

	<p>som kommunen skal ta imot er ferdig behandla</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tverrfagleg barnehageteam er oppretta og det er faste kontaktpersonar i PPT <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tverrfagleg samarbeid fora og former, internt og eksternt - Omsorgstrappa; korleis tilpasse rett teneste i omsorgstrappa - Utfordring å rekruttere, samt behalde fagkompetanse - Barn og unge som har utfordringar knytt til fysisk eller psykisk helse skal motta adekvat og samordna hjelp i kommunen - Nasjonalt utfordring med ikkje nok personar som har helsefagleg utdanning - Gode nok arbeidstidsordningar - Etiske dilemma knytt til velferdsteknologi 	<p>skal yte tenester til barn og unge</p> <p>8. Prosjekt Gjennomgang av turnus, prosess og type. Til dømes vil langturnus heile veka eller på helg bidra til at vi har meir heiltidsstillingar og dermed betre kompetanse på vakt. Gode turnusar er også rekrutterande</p> <p>9. Informere moglegheitene og samarbeide med NAV om: Bruke NAV sin kompetanse og «verktøykasse» for å utdanne og rekruttere kompetent arbeidskraft. Må også nytte NAV tidleg i oppfølginga av sjukefråvær</p>
Gjennom førebyggjande arbeid utsette hjelpebehovet hos eldre, bremse utvikling av livsstilssjukdomar og betre situasjonen for personar med psykiske lidningars.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Har etablert dagsenter for heimebuande demente - Vi har oppretta eige ungdomsteam i NAV som arbeidar med personar under 30 år. I tillegg har NAV ein jobbspesialist som arbeider opp 	<p>1. Prosjekt: Dag og aktivitetstilbod. Avgjerande for å sikre best mogleg funksjonsnivå og dette gjev betre livskvalitet</p> <p>2. Vurdere oppretting av demensteam og koordinator.</p>

	<p>mot dei som har vore lenge utanfor arbeidslivet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gode turvegar/turisstiar m.m. - <p><u>Utfordringar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Større og meir komplekse og samansette oppgåver blir overført til kommunane - Pakkeforløp – krev meir kommunale ressursar - Korleis komme tideleg nok inn – både i alder og forløp - Komplekse saker som krev samarbeid internt og eksternt og utfordring med å kome tidsnok inn i forløpet - Manglar tydeleg planverk - Auka andel ungdom under 30 med psykiske helseutfordringar som vanskeleggjer arbeidsretta aktivitet 	<p>Pårørandetiltak som t.d. pårørandeskule</p> <p>3. Fokus på tilrettelegging i bustad, samt hjelpemiddelformidling</p> <p>4. Fokus satsingsområda i reform «Leve hele livet»</p> <p>5. Nært samarbeid med frivilligheita</p> <p>6 Arbeide på tvers med til dømes: Fastlegar, spesialisthelsetenesta, kommunen og frivillige organisasjoner</p>
Styrka livskvalitet ved å ta i bruk velferdsteknologi og kvardagsrehabilitering	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tatt i bruk velferdsteknologi på helsehuset Stella Maris - Pilotprosjekt i heimetenestene i høve bruk av elektroniske medisindispensere - Utprøving av GPS - Tilsetting av hjelpemiddelteknikker <p><u>Utfordring:</u></p>	<p>1. Tidleg innsats – både i alder og forløp</p> <p>2. Informasjonsspredning (tilsette, brukarutval t.d eldreråd, råd for funksjonshemma med meir)</p> <p>4. Opplæring for brukarar og tilsette</p> <p>5. E – læring t.d. KS læring og www.veilederen.no med fokus på etiske refleksjonar kring bruk av velferdsteknologi</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Implementering er kostands- og ressurskrevjande - Korleis endre måten å arbeide på og utnytte teknologien på ein effektiv måte, altså ha tillit til teknologien - Ha fokus på etiske dilemma knytt til velferdsteknologien 	
Tilrettelegge framtidige buløysingar tilpassa ulike hjelpebehov, med fokus på brukarstyring og private og kommunale initiativ	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppretta ei bustadnemnd - Vedteke retningsliner for tildeling av bustadar <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Manglar bustadar til einskilde/nokre formål og tenestebehov - Ikke alle Kommunale bustader tilfredsstiller dagens behov, standard og er for dårlig vedlikehaldt - Eksisterande bustader ber preg av hard bruk og manglende vedlikehald over år 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vidareføre arbeidet i bustadnemnda (kartlegging av bustader og tilrettelegging av hjelpebehov) 2. Utarbeide bustadsosialhandlingsplan i 2023 3. Vurdere meir individuelt tilpassa bustadar for personar med psykiske vaskar og/eller rusutfordringar
Styrke tilbodet til heimebuande demente	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Avlastning i form av opphold i institusjon og dagtilbod -Støttekontakt, praktisk hjelp og bistand <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementere bruk av velferdsteknologi. Komme 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vurdere behovet for demenskoordinator 2. Fokus på Informasjon 3. Bruk av velferdsteknologi 4. Styrking av dagtilbodet

	<p>tidsnok inn. Informasjon til brukar og pårørande</p>	
Fortsette arbeidet med å legge til rette turstiar og friluftsområde med allmenn tilgang	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vestnes kommune har eit rikt organisasjonsliv å bygge på, til felles nytte for folkehelse - Lagt til rette med turstiar dei siste åra som bidrar til folkehelsearbeid - Vi har etablert mange turvegar/turstiar i fleire av bygdelaga. I tillegg er det etablert fleire parkeringsplassar ved starten av slike vegar/stiar. Her ventar fleire gode prosjekt avklaring og planlegging. Dette er viktige tiltak i folkehelseperspektivet, bulysta, for tilreisande m.m. - Frivilligsentralen som koordinator for samarbeid og aktivitet - Vi har eit godt system kring turregistreringsordninga StikkUT! - Utstyrssentralen har gratis utlån av turustyr til alle innbyggjarane i kommunen <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Folkehelsearbeid på tvers/skape felles eigarskap for folkehelse 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vidareføre arbeidet omkring arbeidsgruppe for folkehelse 2. GodHelse – Samarbeidsavtale. Jobbe etter formåla i avtalen 3. Folkehelse i fokus i alt vi gjer 4. Det blir tilrettelagt for StikkUT!-turar kvart år. 5. Synleggjer betre dei tilboda vi har
Legge universell utforming til grunn for all planlegging så langt som råd	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Universell utforming er lovpålagd og det blir lagt til 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Legge universell utforming til grunn for all planlegging og bygging

	<p>rette for i alle nybygg, t.d. Stella Maris</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er innarbeidd i saksbehandlingsrutinane 	<p>2. Viktig å inkludere råda, som eldrerådet og råd for funksjonshemma</p>
Trygge overgangar mellom barnehage- barneskule- ungdomsskule og vidaregåande skule	<p><u>Oppnådd:</u></p> <p>Det er eigne rutine for overføring mellom barnehage og skule</p> <p><u>Utfordring:</u></p> <p>Fokus på heilskaplege tenester på tvers av sektorar</p>	<p>1. Styrke BTI (betre tverrfagleg innsats) for barn og unge</p> <p>2. Prosjekt: Strategi for heilskapleg tenking i tenesteytinga</p> <p>3. Planlegge og gjennomføre hospitering/ besøksordninger før overgang</p>
Skular og barnehagar skal prioritere sunne matvanar og fysisk aktivitet for å førebygge overvekt hos barn og unge	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Livsmeistring og helse har kome inn i rammeplana som ein del av barnehagen sitt verdigrunnlag. Det same gjeld læreplanen i skule. - Helsesøster har informasjon om sunne matvanar til foreldre/føresette på skulen - Barnehagen har eigen kosthaldsplan. Alle barnehagar får nytte idrettshall/gymsal/symjehall utanom Helland barnehage - Tilgang til gode arenaer for svømmeopplæring og kroppsøving og det er vasstilvenning for førskulebarna (tilskott frå Statsforvaltaren) - Fokus på å lære gode matvanar i skulefaga - Tannpleiar med statusoppdatering om tannhelse til barnehagen 	<p>1. Fokus på mykje og riktig fysisk aktivitet i barnehage og skulen</p> <p>2. Informasjon og rettleiing - fokus på sunt kosthald i tråd med nye retningslinjer for mat og måltid utgitt av Sosial- og helsedirektoratet</p> <p>3. Fokus på retningslinjer for helsestasjon i høve førebyggande av overvekt hos barn og unge</p> <p>4. Tettare kommunikasjon kring skule og barnehage om ledig halltid</p>

	<p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Flytter ein fokuset bort frå primære forebyggjande arbeid, kan barn og unge også i denne kategorien falle under uhelse i forhold til livsstil og vaner - Kapasiteten ved svømmehall og idrettshall kunne vore betre - Kapasiteten ved dei gode arenaer for svømmeopplæring og kroppsøving 	
Ingen born eller unge skal begynne med tobakk eller snus, eller andre rusmidler.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Teke i bruk kartleggingsverktøyet UngData - Førebyggande arbeid i skule. Til dømes er vi MOT – kommune - Skulehelsetenesta fanga opp utfordringar hos barn og unge. Tenesta har over fleire år vore styrka gjennom prosjektmidlar frå helsedirektoratet. Dette har bidratt til ei meir synleg teneste og ein auka bruk, både av elevar og lærarar. Helsefagleg kompetanse i skulen er nødvendig, då m.t.p. kompleksiteten i sakene. <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Fange opp ungdom som fell utanom etablerte tilbod - Nok og riktige ressursar til førebyggande arbeid 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informasjon og rettleiing på person og systemnivå 2. Samarbeid med politi og barnevern 3. Aktivt bruk av politirådet 4. Arbeidet med ruspolitisk handlingsplan er starta opp. Ungdomsrådet deltek her 5. Bruke utvalde program som «Det er mitt val» og «MOT»
Legge forholda til rette for at innbyggjarane kan	<p><u>Oppnådd:</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Legge til rette for allsidig aktivisering på ulik arena i

halde seg i betre fysisk form.	<ul style="list-style-type: none"> - Vi har mange flotte turvegar/stiar, idrettshallar og andre idrettsanlegg. I tillegg har alle bygder og sentrum tilgang på fjord og fjell til formålet - Vi leiger ut gymsal og det vert leidt ut forsamlingshus til innbyggjarane i kommunen som lågterskeltilbod - Har stønad til turmerking <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - At alle innbyggjarane er medviten på si eiga helse og tek folkehelseansvar	<p>samarbeid med frivilligheita, lag og foreiningar</p> <p>2. Arbeide med å legge til rette for mogleg felles storhall i sentrum</p>
--------------------------------	--	--

Det internasjonale Vestnes

Om fokusområde

At Vestnes kommune har auke i folketalet skjer mykje på grunn av arbeidsinnvandring, asylsøkarar som ventar på bustadkommune og busette flyktningar. Som eksempel har over 10 % av barnehageungane foreldre med utanlandsk opphav og 20 % av nyfødde i 2012 hadde minoritetsspråklege foreldre. Dette mangfaldet må vurderast som ein ressurs i staden for eit problem. Sett på spissen kan det seiast at "Utan innvandring stoppar Vestnes."

For å sikre ei god samfunnsutvikling er det nødvendig å sørge for god integrering av utanlandske innbyggjarar. Arbeid, språk og god forståing og respekt for norsk kultur og historie er viktigast. Frivillige organisasjonar og kulturaktivitetar kan også vere ein døropnarar til deltaking i lokalsamfunnet og viktige arenaer for integrering, saman med folkehelsearbeidet i kommunen. Vestnes kommune har eit godt utgangspunkt med god kompetanse i språkopplæring både i skulen og ved Vaksenopplæringa.

Folketalsutvikling

Folketalet har vore relativt stabilt dei siste åra i Vestnes, med unnatak i 2020 då grensejusteringa førte til at vi fekk innbyggjarane i Hjelvika og Vågstranda. Stadig større del innbyggjarane er innvandrarar. Dette skuldast i hovudsak utanlandsk arbeidskraft og flyktningar. Av utanlandske innbyggjarar kjem dei fleste frå Polen, deretter Litauen, Tyskland og Filippinene.

Mottak av flyktningar

Vestnes kommunestyre gjorde i PS 116/2019 følgjande vedtak:

1. Vestnes kommunestyre godkjener plan for busetting av flyktningar i perioden 2020-2023 slik han ligg føre som vedlegg i denne saka.
2. Busettingstal for perioden blir

2020: 16 personar

2021: 10 personar

2022: 10 personar

2023: 10 personar

2020 var eit spesielt år grunna Covid-19 og med bakgrunn i pandemien vart det totale buseettingsbehovet i 2020 justert ned. For Vestnes sin del gjorde det at vi fekk ta imot 10 i staden for planlagde 16 flyktningar. Derimot var det ei endring i 2021 og det var gjort vedtak KST 126/20 om å ta imot 23 flyktningar i 2021. For 2022 og 2023 vert det då 10 flyktningar om ikkje anna vert vedteke.

Handlingsdel – Det internasjonale Vestnes

Kor skal vi? (Mål og strategiar)	Kor er vi? (Kva har vi oppnådd og utfordringane framover)	Kva gjer vi? (Tiltak)
Arbeid er viktigast. Vestnes kommune skal derfor ha eit godt samarbeid med næringslivet for å lykkast med å få busette flyktningar i arbeid	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eining for kvalifisering og integrering (EKI) har fokus på samarbeid mellom næringslivet og NAV om praksisplassar og språktreningsplassar - NAV som ein viktig samarbeidspart for EKI har omorganisert oppfølging av flyktningar. Der det er fokus på å sikre tilgang på ledige stillingar og tiltakspllassar - Samarbeide med den kommunale organisasjonen, bedrifter og dialog med NAV om praksisplassar og språktreningsplassar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vurdere å lage intensjonsavtalar med einskilde bedrifter om praksisplassar og mentorordning 2. Kommunen må gå føre i høve praksisplassar 3. Samarbeidsavtalen mellom NAV og EKI må ha fokus på møtepunkt uansett kor i løpet flyktningen er. Dette for å knytte forløpet opp mot arbeid og moglegheitene som er der. Vidare fokus på samfunnsmessig og økonomisk kompetanse 4. Vurdere å lage intensjonsavtale med bedrifter og mentorordning knytt til praksisplassar
Vestnes kommune har som mål å få 80 % av busette flyktningar i arbeid etter at introduksjonsprogrammet er avslutta.	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har høg måloppnåing (høgare enn nasjonale tal) i høve å få flyktningar i arbeid/skule etter introduksjonsprogrammet er avslutta <u>Utfordring:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Utfordringa er at personar som er kome i arbeid/skule kan seinare i forløpet, t.d. om 5 år, kome i ein situasjon der dei står utan arbeid eller hatt 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Den nye intergreringslova gjer et mogleg med eit meir differensiert og tilpassa løp for den einskilde deltakar og såleis kan måloppnåinga bli enda betre 2. For brukarar med svake kvalifikasjonar skal opplæringstiltak som gjev formell kompetanse vektast. Sikre eit forsterka samarbeid med fylkeskommunen og andre utdanningsaktørar for å gi målgrupper kompetansehevande tilbod

	<p>liten eller ingen tilknyting til arbeidslivet. Det same gjelder manglende formalkompetanse</p>	<p>3. Fokus på å bygge ut arbeidsgjevarkontakten ytterlegare for å sikre tilgang på ledige stillingar og tiltakslassar</p>
Vestnes kommune skal vere ein attraktiv plass å bu for alle, og ein stad med trivsel og engasjement.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har ein kombinasjon av kommunale og private bustadar som vert nytta - Vi tilrettelegg gjennom arealplan. Elles støttar vi ofte opp om velforeiningar, idrettslag og andre med praktiske ting i prosjekt for fellesskapet i alle bygdelag - Opprettig og drift av nettsida iVestnes, denne gir ei god oversikt over kva som røyrer seg i Vestnes kommune. Sida gjer det lett å kome i kontakt med Frivilligcentralen som koplar innbyggjarar med organisasjonar og aktivitet. <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Om kommunen har nok egna bustadar å tilby, avhenger av sokarmassen på sosialbustadar 	<p>1. Utnytte ordninga knytt til Startlån</p> <p>2. Tidleg ute å annonser ved busetting av til dømes flyktningar</p> <p>3. Bruk av nettportalen www.ivesnes.no gir informasjon til innbyggjarane og dei som evt. vil flytte hit</p>
Vestnes kommune skal jobbe heilskapleg for å sikre ei god integrering av alle innbyggjarane i kommunen. Kommunen skal i dette arbeidet spele på lag med næringslivet.	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har gjennom NAV oppretta eige marknadsteam for å strukturere marknadsarbeidet. - Har samarbeidsavtalar med bedrifter om inkludering. <p><u>Utfordring:</u></p>	<p>1. Samarbeide med Næringsforum for å nå t.d. utanlandske arbeidaranar som ønskjer å bu i Vestnes. Her kan www.ivesnes.no nyttast for å spreie informasjon</p> <p>2. Arbeidsgjevarkontakten må byggast ytterlegare ut for å sikre tilgang på ledige stillingar og tiltakslassar</p> <p>3. Velkomstbrev og velkomstpakke. Alle nye</p>

	Fleire har liten eller ingen tilknyting til arbeidslivet og har liten formell kompetanse	innbyggjarar får velkomstbrev som gir informasjon om tilbod og aktivitet, dei kan hente velkomstpakke på biblioteket.
Opplæring i norsk språk, kultur og samfunn er det mest effektive tiltaket for god intergrering	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Introduksjonsprogrammet inneholder opplæring i norsk språk, kultur og samfunn. I 2020 starta EKI med undervisning i faget Livsmeistring som eit obligatorisk kurs, jf. integreringslova - Vi har lave priser ved vaksenopplæringa - Biblioteket som ein viktig integreringsarena, gjennom informasjon, deltaking på ulike arrangement m.m. - I faget livsmeistring får deltakarane informasjon om ulike frivillige organisasjonar og korleis kontakte dei - Fokus på å ta imot personar som treng språkpraksis. Til dømes i barnehagane m.m. <p><u>Utfordring:</u></p> <p>Fleire tilfredsstiller ikkje kravet om norsk i arbeidsretta tiltak og ikkje nok kjennskap til norsk arbeidsliv og kultur</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samarbeid for å gjere tilboda til dømes ved biblioteket kjend 2. Halde fram og styrke samarbeidet på tverrfagleg i kommunen til dømes for sikre god språkopplæring, språkpraksisplassar m.m. 3. Fokus på at tilsette i EKI skal ha god kompetanse og dialog med deltakarane på kva utfordringar som møter dei i eit nytt land. 4. Samarbeid med andre instansar og at dei kan besøke EKI og fortelje om tilboda deira 5. Halde økonomikurs
Kultur, frivillige og folkehelsearbeidet er andre sentrale verkemiddel i dette arbeidet.	Sjå ovanfor	1. Oppretting og drift av nettsida iVestnes, denne gir ei god oversikt over kva som rører seg i Vestnes kommune. Sida gjer det lett å kome i kontakt med Frivilligsentralen som koplar innbyggjarar med organisasjonar og aktivitet.

Samferdsel og pendling

Om fokusområde

Visionen stadfestar Vestnes kommune si strategiske og sentrale plassering. Nye samferdselsprosjekt gjer Vestnes enda sterkare integrert både i Molderegionen, Ålesundsregionen og arbeidsmarknaden i Rauma. Dette gir tilgang til eit vidt spekter av arbeidsplassar. 26 % av den yrkesaktive befolkninga pendlar ut frå Vestnes. Molde er største arbeidsstad for dei som ikkje har arbeid i eigen kommune. Innpendlinga til kommunen er knapt halvparten av utpendlinga.

Arbeidsledigkeit og arbeidsplassdekning

Figuren nedanfor synleggjer heilt ledige arbeidstakrarar for oktober 2021.

	Tal arbeidsledige	% av arbeidsstyrken	Endring frå 2020	Endring frå i fjor i %
Fylket	2732	2,0	-1 327	-33
Vestnes	94	2,9	-11	-10
Rauma	50	1,3	-59	-54
Molde	334	2,0	-99	-23
Ålesund	754	2,1	-294	-28

Arbeidsledigheita auka betydeleg etter Covid-19, men vi ser den har betra seg sidan i oktober 2020. Derimot ser vi at Vestnes har høgare arbeidsledigkeit enn fylket og nærliggande kommunar.

Arbeidsplassdekning i Vestnes kommune var i 2015 87,6 % medan i 2019 var talet 88,3 %. Her ser vi ein positiv utvikling, derimot ser vi mot nabokommunane så ligg dei over oss. Til dømes har Rauma 91,7 % arbeidsdekning i 2019. I 2020 var det 844 som pendla til jobb i annan kommune og 481 som pendla inn i kommunen.

Samferdsel

E39 Vik – Julbøen: Strekninga frå Vikkrysset via undersjøisk tunnel til Otrøya og bru over Julsundet til Julbøen har ferdig reguleringsplan frå 2016. På grunn av ein rekkefølgjebestemmingane skal det ikkje settast trafikk på denne strekninga før også Julbøen - Molde står ferdig. Sterk motstand mot veg i dagen ved Mordalen og Kringstadsetra, gjer at det må veljast eit alternativ med meir veg i tunnel og mindre i dagen. I tillegg skal E39-prosjektet kombinerast med ein (spektakulær) fylkesveg over Kjerringsundet, altså mellom Sundsbøen på Otrøya og Tangen på Gossen, slik at ein kan nytte steinmassar frå tunnelen til fyllingane over sundet og gjere «Akerøen» landfast.

E39 Ørskogfjellet – Vik: Oppstart av arbeidet med reguleringsplan er meldt/annonser og planprogram vedtatt i kommunestyret i april. Det blir tunnel frå ca. Bakkesetra i Skorgedalen til Ura/Vik Industriområde. Alternativet med veg i dagen gjennom Tomrefjord skrinlagt. Sidan 2016 har det vore arbeidd med å finne eit meir optimalt innslagspunkt for tunnelen på Viksida. Justert trase og tunnelinnslag er teikna slik at kryssinga av fylkesveg Fv661 skjer noko nærmare Tomrefjord og Vik Industriområde enn opphavleg plan viste. Etter ein liten disputt mellom Vestnes kommune og Statens vegvesen vedkomande bussknutepunkt og pendlarparkering, vart endringa vedtatt som reguleringsendring etter forenkla prosess i kommunestyret i april 21.

E136 Vik – Remmem: Det er førebels ikkje arbeidd vidare med planer for denne strekninga, men strekninga er heller ikkje lagt bort som uaktuell for framtida. Situasjonen kan beskrivast slik: Møreaksen med traseen Ørskogfjellet - Vik truleg vil generere lite ekstra trafikk på Fv. 661 mellom Vik og Vestnes, men samtidig er det lite ønskeleg med meir trafikk i det heile tatt på denne strekninga.

Fv661: Reguleringsplan godkjent i 2018. Dette er eit trafikksikringsprosjekt med gang-/sykkelveg og avkjørselsaneringar. Framleis aktuelt for å gjøre vegen tryggare, sjølv om det truleg ikkje blir mykje ekstra trafikk på grunn av Møreaksen. Det er ikkje gjort vurderingar om tiltak på Fv661 mellom Vik og Fiksdal som følgje av potensiell «trafikklekkasje» over Nakkedalen.

E 136 – Hjelviktunnelen og Gjermundnessvingane: Sterkt behov for ny veg på desse strekningane av «Eksportvegen». Behov for forbikøyringsfelt/krabbefelt frå rundkøyringa på Remmem og opp bakken sørover, samt i bakkane på Fremstedalen opp til ny E39 bør også vurderast. Slike innspeil bør meldast inn til «Nye Veier AS»

Både Møreaksen og E136 er med i ny Nasjonal Transportplan. E136 på den måten at «Nye Veier AS» har fått ansvaret for utbetringane av Eksportvegen. Når det gjeld Møreaksen er det dei årlege samferdselsbudsjetta som vil vise når prosjektet kan starte. Målsettinga er 2023 og med byggetid om lag 6 år, kan vi fortsatt nyte svela over fjorden ei god stund framover.

Handlingsdel – Samferdsel og pendling

Kor skal vi? (Mål og strategiar)	Kor er vi? (Kva har vi oppnådd og utfordringane framover)	Kva gjer vi? (Tiltak)
Vestnes kommune skal vere førstevaltet når våre eigne ungdommar er ferdig med studia og vurderer kvar dei skal busette seg. Her kan dei i akseptabel pendlaravstand bu i Vestnes og arbeide i	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - www.iVestnes.no vil vere <p>Være synleg for ungdommen. Her kjem det fram informasjon om arbeidsplassar, fritidstilbod, kulturelle tilbod m.m.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vi vil arbeide med ein strategi for å få ungdommen til å bli og kome tilbake til heimkommunen 2. Vi må vere til stades i ulike fora kor vi møter våre tidlegare innbyggjarar og andre for synleggjer tilboda i Vestnes

byane Ålesund og Molde, samt i andre nabokommunar.	<p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - For liten del av dei som studera flyttar heim igjen til kommunen vår. Vi må difor gjer det attraktivt nok i høve arbeid, bustad, skule, kultur m.m. - Den utilfredsstillande situasjonen for mjuke trafikantar til/frå Furneset er forsterka med at all persontrafikk (gratis) skal gå med ferje 	<p>komune. T.d. delta på rekrutteringsmesser</p> <p>3. Vi arbeidat (og må halde fram med det) mot Statens Vegvesen og Samferdselsavdelinga i fylkeskommunen for å synleggjere utfordringane</p> <p>4. Eit godt skuletilbod, som til dømes gjennom kompetanse vil gjer det meir attraktivt å flytte tilbake</p>
<p>Vestnes kommune vil arbeide målretta for å sikre offentleg transport tilrettelagt for pendling.</p> <p>Hurtigbåten over Romsdalsfjorden (Romsdalsruta: Vikebukt-Helland - Molde) har vital betydning for den felles arbeidsmarknaden Molde – Vestnes, uavhengig av ferjefri fjordkryssing. Dette tilbodet må behaldast og vidarutviklast i likheit med Timekspressen. Før ferjefri fjord må fergekapasiteten Vestnes – Molde styrkast med fleire ferjer og min. 20 minutt avgangar.</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ferje kvart 20. min. (på dagtid) er innført frå 2021. Ferja er gratis for passasjerar <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hurtigbåten er lagt ned frå 2021 - Meir off. kommunikasjon til og frå Furneset (buss) enn i dag. 	<p>1. Det er teke det opp i møter med Statens vegvesen (Møreakseprosjektet) og Fylkeskommunen at hurtigbåten eventuelt bør reetablerast når det blir ferjefri fjordkryssing, i og med at køyreavstandane blir store og reisetida lang. Dette må ein arbeide vidare med</p>
Betre korrespondansen, slik at mulegheita for innbyggjarane i	<u>Oppnådd:</u>	1. Vi har jamleg kontakt med Fylkeskommunen (samferdsel) der vi kjem med innspel for nå dette målet

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

<p>Vestnes kommune til å bruke flyplassane i Ålesund og Molde, samt jernbanen frå Åndalsnes blir optimalisert.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tidlegare ferjeavgang gjer at ein t.d. kan nå morgenflyet til Oslo - Ladestasjon for el-bil i sentrum 	
<p>Vestnes kommune skal arbeide for å sikre best mulege løysingar i samband med ferjefri kryssing av Romsdalsfjorden, ny trase for E39 sørover og tilknyting austover til E136.</p>	<p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ved realisering av Møreaksen kan det vere at sentrum i Vestnes ikkje blir same trafikknutepunkt som no. Da må vi sikre god busskorrespondanse 	<p>1. Dette blir det arbeidd med via referansegruppa E 39 Ålesund-Molde. Planavklaring skal skje gjennom reguleringsplan</p>
<p>Arbeide for utbetring av E136 opp Romsdalen og planlagde krabbefelt over Ørskogfjellet</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Krabbefeltet er under arbeid - “Nye Veier” har fått E136 Vestnes Rauma <p>Krabbefelt i Landedalen er under bygging (ferdig sommar 2022)</p>	<p>2. Prøve å påverke der vi kan, til dømes for å få ny Hjelviktunnel</p>
<p>Vestnes kommune vil arbeide for at alle bygdelag får god tilgang på fullverdig internett og vil vere ein aktiv medspelar for utbygging av fiberkabel og mobilnett i kommunen.</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Fiber er lagt ut i heile kommunen med unnatak av Vågstranda og Hjelvika - 	<p>1. Vi må vurdere å legge fiber i heile Vågstranda/Hjelvik område</p> <p>2. Arbeide mot at alle områder får god mobildekning. Dette gjeld spesielt knytt til hyttefelta i kommunen</p>
<p>Vestnes kommune vil saman med nabokommunane arbeide for heilårsveg over Kjersemfjellet og at vegen skal bli fylkesveg. Dette vil styrke både samkvemmet med nabokommunane i sør</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har lagt til rette for slik overtaking på vår side av fjellet med asfalt og flott veg, idrettslag/bygdelag har varmestove for skifolket. 	<p>1. Utfordre Ålesund kommune til å gjer det same</p>

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

og næringsutvikling og friluftsliv knytt til Kjersemfjellet og omland		
Systematisk vedlikehald av kommunale vegar for å ivareta investert kapital.	<u>Utfordring:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Mykje av dei kommunale vegane i Vestnes har ein dårlegare standard enn ein skulle ønske. Dette har mykje samanheng med opphavelsen av vegen og korleis dei i si tid var bygd. Etter grensejusteringa med Vågstranda/Hjelvika i 2021, auka den totale kommunale veglengda med ca. 20 % 	1. Intensivere grøfterensk for oppretthalde ein drenert vegkropp 2. Utbetre feil/manglar på vegnettet før det får utvikle seg til større skader 3. I planperioden må vi ta eit løft og auke det årelege asfalteringsvolumet
Arbeide for å sikre best mulig intern offentleg kommunikasjon i kommunen	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har god kontakt med busselskap og viktige brukargrupper, og prøvar å få til forbetringar etter behov - Vi har no fleire venteskur/busskur som vert sett ut på stader med stor trafikk - Har lagt godt til rette på knutepunktet på Kataholmen. 	1. Halde fram samarbeidet med interne og eksterne aktørar

Klima - miljø - beredskap

Om fokusområde

Vestnes kommune har utarbeidd eigne temaplanar både for klima- og energi og heilskapleg risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS). Dei siste åra har vist oss at vi er avhengige av lokal beredskap og at denne er godt trent og førebudd. Beredskapsplanen er revidert hausten 2014.

FNs berekraftmål

FNs berekraftmål har som mål å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringane innan 2030. FNs berekraftmål består av 17 mål og 169 delmål, jf. figuren under.

Måla er som ein felles global arbeidsplan som gjev retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. Måla vart laga på ein demokratisk måte gjennom innspel frå land over heile verda og nesten ti millionar menneske fekk sagt sin mening gjennom ei spørjeundersøking.

Overordna ROS – analyse og beredskapsplan

Gjennom overordna ROS – analyse (heilskapleg ROS – analyse) ser vi på utvalde hendingar og sannsyn/konsekvensar av desse. Dette dannar grunnlaget for arbeidet med beredskapsplanen. I arbeidet med ROS – analyse, finn ein risikoreduserande tiltak. Desse tiltaka må forankrast i kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett, slik at til dømes tiltak som krev kjøp av ustyrt vert lagt inn.

Vi gjennomført sist ei overordna ROS – analyse i 2017 – ny i starten av 2022. Dei risikoreduserande tiltaka som kom fram der var:

- Bistandsavtale
  - Oljevern gjennom RIUA – ikkje nytt
  - Har jobba med skogbrann og andre store hendingar innanfor brann om gjensidig avtale. Forslag klart med NORBR og munnleg dialog om videre arbeid med Ålesund

- Opplæring av mannskap for overflateredning
  - Har tre lokale instruktørar
  - Gjennomført opplæring på en gruppe av mannskap ved Helland stasjon
  - Grunnutrustningen er innkjøpt, slik at vi har til tre personer og kan iverksette en overflateredningsinnsats
- Utstyr til overflateredning
  - Sjå punkta ovanfor
- Gjennomgang av beredskapsmessig utstyr
- Plan for krisekommunikasjon
  - Arbeida fram eigen mal
- Gjennomgang av ny konsekvens i samband med Opstadhornet
  - Føreligg ny rapport frå NVE om oppskyllingshøyder fra Opstadhornet. Denne har vore etterlyst over tid, men eg fekk denne i oktober fra NVE. Er vidaresendt til teknisk, plan og byggesak. Desse opplysningane bør takast omsyn til ved revisjon av arealplanen
  - Overvaking av Opstadhornet er innført med plan for varsling til berørte kommunar
- Hovudplan for avløp
- Faganalyse datasikkerheit
  - Lokalt har arbeidet starta opp. I tillegg er det eige arbeid med dette i ROR-IKT
- Rutine for oppfølging av bygging i strandsona
- ROS – analyse – tilsette sin sikkerheit
  - Til dømes har NAV laga slik analyse
- Utarbeide krise-rutinar og øve på desse
- Utarbeide tiltakskort for samling av kriselerdinga ved bortfall av telefon og data
  - Utarbeida tiltakskort
- Tiltakskort snøskred
  - Utarbeida tiltakskort
- Vurdere DAB-dekninga i Vestnes
  - Vore ein gjennomgang med NRK. Dei fleste områda har god dekning

For meir informasjon, sjå ROS – analyse 2017.

Vi arbeidar no med ny overordna ROS – analyse og tek sikte på politisk handsaming i 2021 eller tidleg 2022.

Handlingsdel – Klima – Miljø – Beredskap

Kor skal vi? (Mål og strategiar)	Kor er vi? (Kva har vi oppnådd og utfordringane framover)	Kva gjer vi? (Tiltak)
Følgje opp målsettingane i Klima- og energiplanen, m.a. potensialet for småkraftanlegg	<u>Utfordring:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eksisterande plan er utdatert og lite anvendeleg. Den gir et dårlig utgangspunkt for vidare klima og miljøsatsing. Lite dekkande for dei 	1. Planen vart vedteke i 2015 og er «utdatert». Det har skjedd endringar knytt til området berekraft sidan 2015. Berekraftsmåla må inn i planarbeidet vårt. Mål om å revidere planen i 2022

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

	ny utfordringane kommunen står ovanfor, gjeld både dei lovpålagte oppgåvane og «nye» klima- og miljøtrugslar. Ny handlingsdel må utarbeidast	
Utnytte eksisterande grunnlagsinvesteringar best mogleg ved planlegging av nye utbyggingsområde, både med tanke på økonomi og redusert bilbruk.	<u>Utfordring:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har planlagt noko for fortetting (for eksempel Åsbygda), men har meir å gå på her. <p>Utfordringa kan vere å endre på etablerte situasjonar – overfor dei som bur der frå før</p>	1. Dette har vi prøvd å ta omsyn til i planforslag
Gang- og sykkelvegar skal ha ein sentral plass i planlegginga.	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har arbeidd med gang- og sykkelveg gjennom t.d. sentrumsplanen og Buktavegen - Sidan vi har ein forholdsvis stor andel av større hovudvegar i gjennom kommunen, vil dei kommunale vegane fungere som kombinerte køyrevegar og gang- og sykkelvegar. Samstundes har vi liten andel gang og sykkelvegar i forhold til KPI vurderingane i høve til Berekraft. Dette kan skuldast at vi har ein del større hovudvegar gjennom kommunen. 	1. Vi må arbeide med at gang- og sykkelvegar får nok fokus i dei store vegplanane i kommunen 2. Vurdere strengare krav til private utbyggjarar kring dette 3. Planlegg infrastruktur der det ligg tilrettelagt for gang- og sykkelveg. 4. Kommunen må sikre grønt korridorar for mijuke trafikantar mellom heimen, skule, fritidsaktivitetar i si arealplanlegging. Søke fortetting for å redusere avstandar.
Verdifulle natur-, kultur- og miljøkvalitetar skal takast omsyn til i all planlegging.	<u>Utfordring:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi kan ikkje vise til nok konkrete saker der desse omsyn har blitt tillagt vekt, jf. kommunens rangering av «miljøkommunar» og manglande måloppnåing av KPI i Berekraftsmåla. På delmål <i>Environment</i> ligger vi i sonen 33- 66% måloppnåing. 	1. Berekraft, jf. FN sine berekraftmål, må leggast til grunn i vårt planarbeid 2. Vurdere om vi bør konsentrere oss meir om områder/areal som ikkje er intensivt utnytta/utbygd i dag, og utvikle desse og bruke dei meir intensivt både for å utnytte tidlegare investeringar og infrastruktur. Med det

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

		<p>resultat at vi tek i bruk mindre av «nytt areal»</p> <p>3. Arealrekneskapet vårt går ikkje opp. Vi burde arbeide for å bli arealnøytrale som no fleire kommunar arbeidar for</p>
Avgrense omdisponering og oppsplitting av dei mest verdifulle jordressursane.	Sjå punktet over	Sjå punktet over
Avgrense konsekvensar for lokalsamfunnet ved uønska hendingar og ulykker	<u>Oppnådd:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har eit godt og oppdatert (2021) planverk innan beredskap. Tilsyn på området i 2020 - Reviderer ROS-analysa kvar 4. år eller oftare - Vi har kompetanse innan fagfeltet - Overordna ROS-analyse vart gjennomført i 2017 	<p>1. Arbeide vidare med gode ROS – analyser for å avdekke moglege uynskja hendingar og vere «føre var» med gode tiltak</p> <p>2. Ny overordna ROS-analyse vert politisk behandla i 2021 eller starten på 2022</p>
Vestnes kommune vil arbeide for meir synleg politi og kortare responstid	<u>Oppnådd:</u> <p>Inntrykk av at politiet er meir synleg no etter vi er saman med Rauma enn når organiseringa var knytt mot Ålesund</p> <p><u>Utfordring:</u></p> <p>Det er låg dekning av talet på politi sett opp mot innbyggjarar i heile Møre og Romsdal om ein samanliknar med andre fylke</p>	<p>1. Politirådsmøte er eit møtefora der politiet, ordførar og administrasjonssjef deltek fast. Dette er ein arena for gjensidig informasjon og drøfting</p>
Påverke helsestyresmaktene slik at ambulansetenesta blir utvida med 1 ekstra ambulanse, for å sikre beredskapen når den eine bilen er på transportoppdrag		<p>1. Halde fram arbeidet med å auke beredskapen knytt til ambulanse</p>
Halde fram oppgradering av mannskap og materiell i	<u>Oppnådd:</u>	<p>1. Mannskap blir opplært og kursa i samsvar med forskrift</p>

<p>brannvesenet i samsvar med forskrift</p>	<p>- Eit kompetent mannskap. Vi har kome langt i høve utdanning av mannskap i samsvar med lover og forskrifter</p> <p><u>Utfordring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi treng fleire med førarkort/blålyslappen (minstekrav om båtførarbevis og sikkerheitskurs for alle som er tiltenkt ei rolle i båt) - Nye objekt som Vågstrandatunnelen, el-ferjer over Romsdalsfjorden og nytt helsehus Stella Maris krev kompetanseheving og evt. utstyr 	<p>og planverk. To tilsette går grunnkurs for brannkonstabel. To tilsette går no i internopplæring. Neste for desse er å gjennomføre grunnkurs</p> <p>2. Vi gjennomfører jamlege ros-analyse knytt til behov for kompetanse og utstyr</p> <p>3. I den nye forskrifta vert det krav om ros-analyse både for brann-beredskap og -førebyggande arbeid. Dette gjennomførast</p>
<p>Det skal arbeidast for eit robust og berekraftig legevaktamarbeid</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har inngått legesamarbeid med Ålesund kommune på kveld og helg. Dette gjer at vi sikrar god kompetanse knytt til legevakt 	
<p>Følgje opp vedteken overordna beredskapsplan og heilheitleg ROS-analyse.</p>	<p><u>Oppnådd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har ein god beredskapsplan der funna i heilskapleg ROS – analyse vert fylgt opp. - <u>Beredskapsplana kontinuerleg oppdatert</u> - 	<p>1. Gjennomføre ny heilskapleg ROS – analyse i 2021. I samband med dette vert beredskapsplanen oppdatert og begge dokumenta vert politisk behandla</p>

Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling

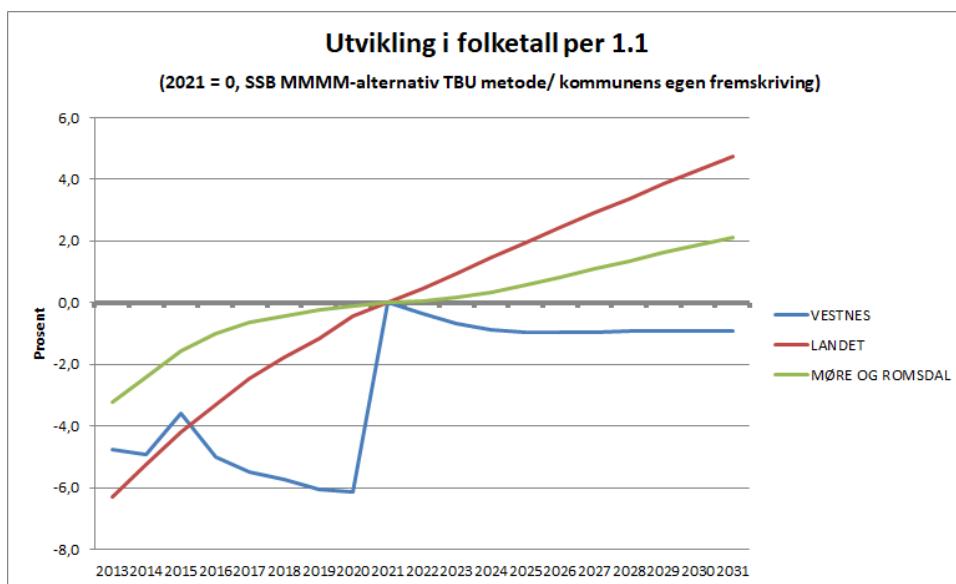
Ei av dei største utfordringane for Vestnes kommune og mange distriktskommunar er demografiske endringar og folketalsutviklinga generelt. I følgje fylkesstatistikken for 2020 blir det peika på at ein konsekvens av sentralisering er sterkt aldri i utkanten. Dei unge flyttar til sentrale strøk, medan dei eldre blir att på byda. Framskrivingane som SSB har gjort av folketalet, viser at alle kommunane i landet vil ha ei eldre befolkning i 2050, men at befolkninga i distrikta fortsett vil vere eldst.

Det siste tiåret har folketalet i Vestnes kommune auka med 7 % (454 personar). Årsaka til ei såpass stor auke skuldast grensejusteringa med Rauma kommune som var gjeldande frå 01.01.2021. Vestnes kommune fekk då tilført 411 personar frå Vågstranda og Hjelvika. Ser ein bort frå desse innbyggjarane har folketalsutviklinga berre auka med 0,7 % det siste tiåret. Ved inngangen til 2021 var det registrert 6 958 innbyggjarar i Vestnes kommune. Per 01.07.2021 var innbyggjartalet auka til 6 992. Befolknингa auka med 0,5 % første halvår. Det er i hovudsak netto innflytting frå andre kommunar som utgjer den største delen av auke i første halvår.

Auken i folketalet i åra 2010-2015 har samanheng med asylmottak som var i kommunen på den tida. Nedgangen i 2015 skuldast nedlegging av asylmottaket. Over tid ser ein at det er innvandring frå utlandet som har halde folketalet oppe i Vestnes kommune. Trenden det siste tiåret er også ei negativ flytting innanlands, det vil sei at det flyttar fleire frå Vestnes til andre kommunar enn det flyttar tilbake.

Størst prosentvis auke frå 2020 til 2021 var det i aldersgruppa 67-79 år, med 12 %. Etter kvart som eldrebefolknингa aukar er det venta at fødselsoverskotet går ned. Det store 1946-kullet fyller i år 75 år, og blir 80 år i 2026. Dette kullet representerer starten på ein lang periode med fleire eldre og påfølgjande auka utgiftsbehov, både for kommunane og for offentleg sektor generelt.

I framskriving av folketal har vi valt å legge til grunn SSB sitt framskrivingsalternativ MMMM (middel vekst). Denne viser følgjande utvikling fram mot 2031:

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Folketalet på landsbasis er forventa å ha ein jann auke i åra framover. Møre og Romsdal får ei mindre auke enn for landet samla. Prognosa for Vestnes kommune viser ein jann nedgang i folketalet. Ved utgangen av 2030 vil kommunen ha 6 893 innbyggjarar, noko som tilsvara ein nedgang på 65 personar samanlikna mot inngangen av 2021.

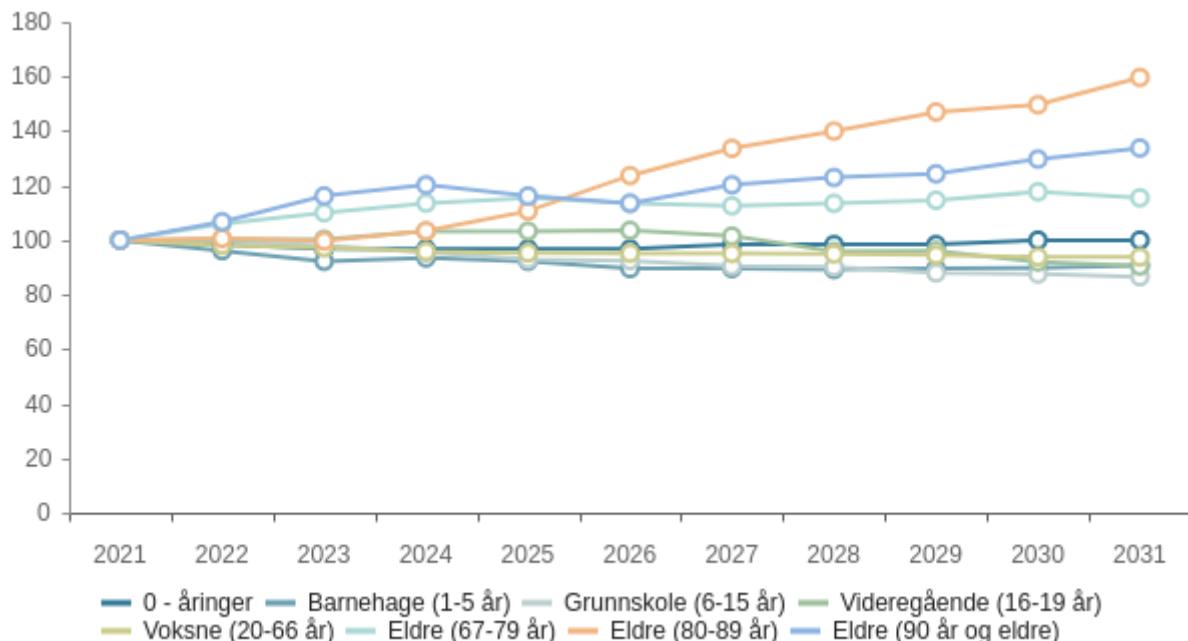
Det er forventa nedgang i alle aldersgrupper under 67 år. Det er stor auke i talet på eldre, og det er i dei eldste aldersgruppene prognosa er mest sikker. Dei yngre aldersgruppene vil kunne bli påverka av mellom anna flytting, samt utviklinga i busetting og arbeidsplassar. Den største auka er i aldersgruppa 80-89 år. Dette er ei gruppe som byrjar å få behov for tenester frå kommunen, og vil difor påverke pleie- og omsorgssektoren i stor grad i åra framover.

Demografi

Befolkningsprognose

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0 - åringer	61	60	59	59	59	59	60	60	60	61	61
Barnehage (1-5 år)	335	322	309	313	309	300	300	299	300	301	304
Grunnskole (6-15 år)	797	794	781	761	741	737	721	719	701	698	690
Videregående (16-19 år)	337	338	338	348	348	349	342	323	324	310	305
Voksne (20-66 år)	4 068	3 993	3 955	3 898	3 878	3 873	3 869	3 862	3 845	3 817	3 816
Eldre (67-79 år)	986	1 045	1 085	1 120	1 139	1 119	1 110	1 119	1 130	1 161	1 139
Eldre (80-89 år)	300	302	299	310	332	371	401	420	441	449	479
Eldre (90 år og eldre)	74	79	86	89	86	84	89	91	92	96	99
Total	6 958	6 933	6 912	6 898	6 892	6 892	6 892	6 893	6 893	6 893	6 893

Prognose vekst

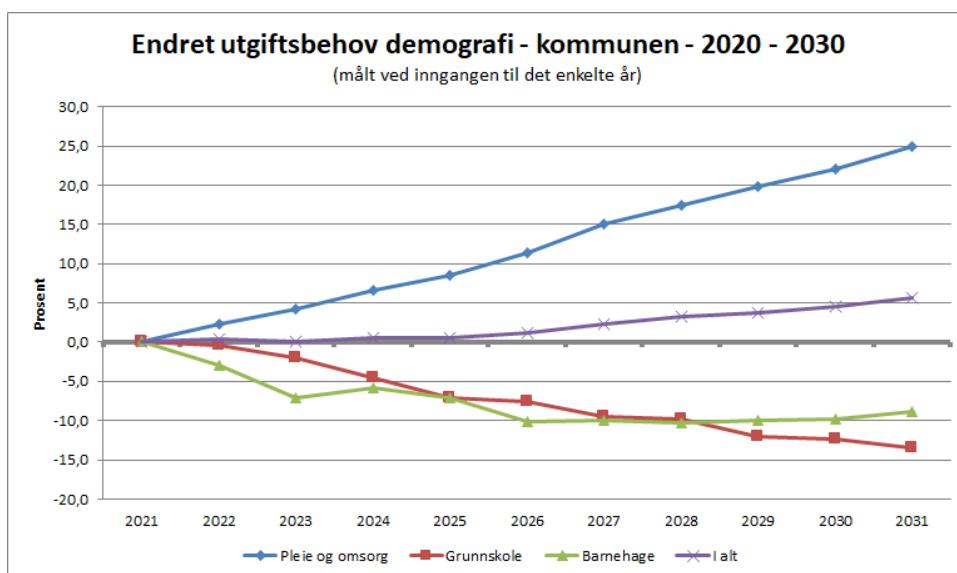

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0 - åringer	100,0 %	98,4 %	96,7 %	96,7 %	96,7 %	96,7 %	98,4 %	98,4 %	98,4 %	100,0 %	100,0 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	96,1 %	92,2 %	93,4 %	92,2 %	89,6 %	89,6 %	89,3 %	89,6 %	89,9 %	90,7 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	99,6 %	98,0 %	95,5 %	93,0 %	92,5 %	90,5 %	90,2 %	88,0 %	87,6 %	86,6 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	100,3 %	100,3 %	103,3 %	103,3 %	103,6 %	101,5 %	95,8 %	96,1 %	92,0 %	90,5 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	98,2 %	97,2 %	95,8 %	95,3 %	95,2 %	95,1 %	94,9 %	94,5 %	93,8 %	93,8 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	106,0 %	110,0 %	113,6 %	115,5 %	113,5 %	112,6 %	113,5 %	114,6 %	117,7 %	115,5 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	100,7 %	99,7 %	103,3 %	110,7 %	123,7 %	133,7 %	140,0 %	147,0 %	149,7 %	159,7 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	106,8 %	116,2 %	120,3 %	116,2 %	113,5 %	120,3 %	123,0 %	124,3 %	129,7 %	133,8 %
Total	100,0 %	99,6 %	99,3 %	99,1 %	99,1 %	99,1 %	99,1 %	99,1 %	99,1 %	99,1 %	99,1 %

Utgiftsbehov

Fleire eldre og færre barn og unge vil påverke tenesteproduksjonen. KS (Kommunenes Sentralforbund) sin demografimodell viser korleis forventa utviklingstrekk for brutto utgiftsbehov vil vere framover med bakgrunn i framskrive befolkningsendring. Modellen er ingen fasit, men vil gje ein indikator på trend og utvikling. Grafen under viser prosentvis forventa endring i utgiftsbehov for Vestnes kommune, både samla og innafor tenestene pleie og omsorg, grunnskole og barnehage.

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Tabellen under visar årleg berekna endring i kommunen sitt utgiftsbehov (i 1000 kr.) per tenesteområdet som følgje av befolningsframskriving. I berekninga er det nytta gjennomsnittleg utgifter per innbyggjar for landet, og 2021-kroner.

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommune- helse	Barnevern	SUM VESTNES	
2022	4 637	-447	-1 926	-428	293	-208	1 920	
2023	3 786	-1 939	-2 683	-291	155	-327	-1 300	
2024	4 636	-2 983	853	-288	226	-218	2 226	
2025	3 809	-2 983	-853	-102	189	-283	-224	
2026	5 682	-597	-1 920	-16	124	-153	3 121	
2027	7 214	-2 387	62	-8	174	-174	4 882	
2028	4 703	-298	-213	-52	141	-142	4 138	
2029	4 859	-2 685	213	-123	192	-200	2 258	
2030	4 356	-447	124	-286	226	-82	3 890	
Sum 2022-2031	49 502	-15 960	-5 703	-1 599	1 798	-1 887	26 152	

Utgiftsbehovet innan barnehage, grunnskule og tenester til eldre vil i denne prognosa auke med om lag 2,6 mill. kroner frå 2022 til 2025. Pleie- og omsorg står for om lag 17 mill. kroner, medan barnehage og grunnskule redusere utgiftsbehovet med om lag 13 mill. kroner gjennom økonomiplanperioden. Det vil vere spesielt stor usikkerheit innan barnhage sidan fleire av barna enno ikkje er født. Prognosa viser ein tydeleg trend i at andel av befolkninga som er i barnehage- og grunnskulealder vil gå ned i åra framover. Nedgangen i Vestnes kommune er større enn på landsbasis, og utgiftsbehovet vil difor gå meir ned i oppvekstsektoren enn snitt i landet.

Når staten styrker kommunen sine inntektsrammer for å kompensere for auka utgiftsbehov som følgje av at fleire blir eldre, vil dei same inntektene reduserast når talet på barn går ned. Det er nettoverknaden av fleire eldre og færre barn som utgjer kor mykje staten totalt kompenserer kommunane. Utfordringa for Vestnes kommune er å dreie bruken av kommunale midlar frå oppvekstsektoren til helse og omsorg. Blir ikkje dette teken på alvor tidsnok, vil kommunen få ein ytterlegare forverra økonomisk situasjon i økonomiplanperioden.

Status og rammevilkår

Rammevilkår

I dette kapittelet vil ein gå gjennom dei overordna økonomiske rammevilkåra for kommunen og dei økonomiske utsiktene framover.

Statsbudsjettet

Administrasjonssjefen legg til grunn regjeringa Solberg sitt forslag til statsbudsjett, men tek og inn den nye regjeringa sitt forslaget i tilleggsproposisjonen om å auke dei frie inntektene ytterligare. Dersom det skjer endringar i Stortinget si behandling av budsjettet som har konsekvensar for Vestnes kommune, vil administrasjonssjefen orientere om dette og eventuelt ta omsyn til det i budsjettrevisjon for 2022.

I Solberg sitt forslag til statsbudsjett er det lagt opp til at veksten i dei frie inntektene er 1,6 mrd. kroner for kommunesektoren, som utgjer 0,5 % auke. Regjeringa forventar at veksten i dei frie inntektene er nok til å dekkje kommune sine meirkostnadene knytt til demografi og pensjon. Det er med andre ord lite rom for lokale styrkingar i forslag til statsbudsjett for Vestnes kommune. Det som kan gje auka handlingsrom innafor dei frie inntektene er om skatteinntektene blir høgare enn forventa. Men og skatteinntektene blir styrt ved at det blir lagt opp til at 40 % av kommunesektoren sine totale inntekter skal vere skatteinntekter. Dette blir gjort ved å bestemme den kommunale skatteøren. Denne er satt ned i 2022 til 10,95 % (nedgang på 1,2 %). Dette har samanheng med at den blei kraftig oppjustert i 2021 for å kompensere for forventa skattesvikt grunna koronapandemien.

Løns- og prisvekst frå 2021 til 2022 (deflatoren) er anslått å vere 2,5 %. Årslønsveksten blir anslått å vere 3,2 %, medan den kommunale prisveksten er satt til 1,6 %. Det er ikkje lagt inn løn- og prisauke i perioden 2023-2025. Alle endringar i den perioden er i 2022-kroner.

Det er kome fleire endringar i oppgåver som er innlemma i rammetilskotet, desse er lista opp i tabellen under.

Innlemming og oppgåveendringar	Landet	Vestnes kommune sin andel
Universell utforming av IKT-løysingar	34 000	47
Kompetansekrav i barnevernet	52 500	63
Barnevernsreforma	1 310 000	1 510
Innlemming av øyremerka tilskot til stillingar i barnevernet	841 120	1 011
Ein ekstra skuletime naturfag i grunnskulen	99 800	129
Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 3.-4.trinn - heilårseffekt	35 875	46

Tolkeloven – nye krav til offentlege etatar	20 674	28
Kapitaltilskot til private barnehagar	-265 680	-296
Pensjon i private barnehagar - redusert tilskot og skjermingsordning	-206 865	-230
Økonomisk tilsyn med private barnehagar	-5 000	-6
Kompensasjon auka sosialhjelpsutgifter som følgje av redusert dagsats for tiltakspengar	69 000	67
Basistilskot til fastlegar - heilårseffekt av endringar i 2021	77 125	112
Basistilskot til fastlegar - auke i 2022	51 000	74
Forvalting og drift av nasjonale e-helseløysingar	322 200	467
Rusreforma	100 000	97
Barnekoordinator	100 000	145
SUM	2 635 749	3 265

Nokre av desse postane vil gje ei auke i kostnader, men det er då forutsett at sektorane løyser dette innafor eksisterande ramme. Det er to endringar kor rammene er korrigert med om lag tilsvarende beløp:

1. Barnevernsreform

Stortinget har vedteke ei barnevernsreform, som vil gjelde frå 2022 og som mellom anna gir kommunane auka fagleg og økonomisk ansvar. Det er og vedteken krav om relevant utdanning for tilsette i barnevernet som skal tre i kraft frå 2022, og vil ha ei implementeringsperiode på ti år. Øyremerka tilskot til stilling i barnevernet blir og innlemma og fordelt gjennom rammetilskotet. Sektor for barn, unge og familie har fått auka ramma si med 2,4 mill. kroner knytt til desse endringane. Omrent tilsvarende beløp er innlemma i rammetilskotet.

2. Tilskot til private barnehagar

Tilskot til pensjon i private barnehagar vert redusert frå 13 % til 11 %. Nedgangen er teke omsyn til i budsjettet for tilskot til private barnehagar.

Støre-regjeringa føreslår å redusere pensjonssatsen med ytterlegare 1 %. Dette er ikkje teke omsyn til, og må eventuelt sjåast opp mot redusert maksimalpris for foreldrebetaling i barnehage som og blir føreslått. Blir dette vedteken, og det gir vesentleg utslag, må administrasjonssjefen vurdere å ta omsyn til det i budsjettrevisjon for 2022.

Tilskot ressurskrevjande brukarar

I statsbudsjettet blei det lagt inn forslag om å auke kommunane sin eigendel på kostnadene knytt til ressurskrevjande helsetenester med 50.000 kr per tenestemottakar utover ordinær løns- og prisvekst.

For Vestnes kommune utgjer dette om lag 0,7 mill. kroner, og vil gje utslag allereie frå 2021. I tilleggsproposisjonen frå Støre-regjeringa blir dette forslaget teke bort. I budsjettet for 2022 ligg det difor ikkje inne auke utover løn- og prisvekst.

Tilleggsproposisjonen

Den 8.november 2021 la Støre-regjeringa fram tilleggsnummer til statsbudsjettet for 2022. Her blei det føreslått ei auke i kommunane sine frie inntekter med 2 mrd. kroner.

I tilleggsummeret blir det føreslått fleire endringar i skatteregelverk og skattesatsar som påverkar kommunane sine skatteinntekter. Samla blir det anslått å auke skatteinntektene for kommunane i 2022 med 2,5 mrd. kroner. Ei auke i skatteinntektene skal ikkje føre til ei auke i kommunane sine frie inntekter, slik at rammetilskotet er nedjustert med tilsvarande auke i skatteanslaget.

Regjeringa Støre foreslår og at det blir innført eit nytt tilskotselement i rammetilskotet med 0,5 mill. kroner per kommunal grunnskule. Dette skal ikkje auke kommuneramma, og må difor blir justert med ein tilsvarande samla reduksjon i innbyggjartilskotet. For Vestnes kommune utgjer dette netto om lag 0,38 mill. kroner i auka rammetilskot.

I budsjettet for 2022 er det samla lagt inn ei auke i dei frie inntektene på 2,9 mill. kroner, som i hovudsak gjer seg utslag i auka skatteinntekter. Det må takast forbehold om at det kan kome endringar når budsjettet skal bli behandla i Stortinget i desember.

Covid-19

Økonomien inn mot 2022 har vore prega av koronapandemien. Regjeringa har vore tydeleg på at kommunesektoren skal bli kompensert for auka utgifter og tapte inntekter knytt til pandemien. I kvartalsrapport 3/2021 blir det gjort greie for mottekne kompensasjoner og berekna meirutgifter. Det kan synast som at dei direkte meirutgiftene blir dekt gjennom kompensasjon. Det som ikkje blir dekt er dei indirekte kostnadane, som mellom anna går på tid, fokus og moglegheit til å kunne jobbe med gode prosessar og tiltak som kan ha positiv effekt på økonomien. Dette vil og gje økonomiske etterdønningar inn i 2022.

Gjennom 2021 peikar prognosane mot ein meir normalisert situasjon. Budsjett og økonomiplan legg ikke opp til statleg støtte for eventuelle fortsette konsekvensar av koronasituasjonen.

Demografidrivne utgifter aukar med ei aldrande befolkning

Ei aldrande befolkning gir auka etterspurnad etter helse – og omsorgstenester. Befolkningsframskrivinga predikerer at det vil bli ei stor auke i talet på eldre innbyggjarar dei komande åra, samtidig som det er forventa ein nedgang i barnetal. Staten forutsett at kommunane greier å nedjustere utgiftene til barnehage og skule for å kunne finansiere auka utgifter til dei eldre. Dette kjem til utrykk gjennom utgiftsutjamninga i rammetilskotet. For 2022 er Vestnes kommune trekt om lag 9,4 mill. kroner i rammetilskotet knytt til lågare barnetal i aldersgruppa 2-15 år. Dersom alle tiltaka som er føreslått innanfor sektor for oppvekst blir vedteken, vil dette vere eit godt stykke i riktig retning for å få rammene til å samsvare med kostnadsbehovet knytt til demografiske utviklinga.

Administrasjonssjefen vil følgje med på den demografiske utvikling i åra som kjem og vurdere justeringar i komande økonomiplanperiodar.

For nærmere omtale om den demografiske utviklinga sjå eige kapitel.

Finanskostnadane påverkar stadig meir driftsramma

Ei av dei største utfordringane i budsjett og økonomiplan er auka utgifter til renter og avdrag. Dette må kommunen finne inndecking for gjennom driftsrekneskapen. I planperioden vil renter og avdrag auke med om lag 9,5 mill. kroner. Ei stor usikkerheit her er renteutviklinga, som har vore på eit rekordlagt nivå. Det er lagt til grunn marknaden sin forventning basert på signala frå Norges Bank, som gir ei gjennomsnittleg rentesats på 1,6 % neste år. Dette er ei auke i rentesatsen på nesten 60 % samanlikna med rentesatsen som vert lagt til grunn i noverande økonomiplanperiode. Renta vil auke ytterlegare utover planperioda, og basert på marknadsforventningar vil den vere på om lag 2,3 % i 2025.

Det vil vere mange investeringsbehov framover som er fornuftige å få gjennomført. Det kan mellom anna nemnast ny ungdomsskule, kulturskule og rehabiliteringar. Dette er store investeringar som ikkje kan gjennomførast før økonomien er i balanse og lånegjelda er redusert. Det må tøffe prioriteringar til, og dei prosjekta som blir prioritert må enten gje gevinst i tenesteproduksjon eller vere prekære for at tenesteproduksjon skal oppretthaldast.

Helseplattformen

Helseplattformen er ei stor prioritering i denne økonomiplanen. Helseplattformen er eit nytt, felles pasientjournalsystem for sjukhus, kommunar, fastlegar og private spesialistar i Midt-Norge. Dette er eit stort digitaliseringsprosjekt som skal gje ein mengde gevinstar, ikkje minst knytt til betre samhandling og felles informasjon. Etter planen skal kommunen vere i gang med Helseplattformen våren 2023. Mykje opplæring og tilrettelegging må vere på plass innan den tid for å kunne hente ut gevinstane som ligg i systemet. Det er satt av 0,7 mill. kroner i 2022 og 2,5 mill. kroner i 2023 til innføringsprosjektet.

Inndecking av tidlegare års meirforbruk

Det som er særskrivande for budsjettarbeidet for 2022 er å finne inndecking på meirforbruket frå 2020 som var på 8,8 mill. kroner. Dette kjem på toppen av ein allereie stram økonomi, som er prega av auka utgiftsbehov knytt til demografi og forventa auke i finanskostnadene. For å kome i balanse er det foreslått større tiltak som vil smerte i den forstand at det går ut over tenestevolum og tenestekvalitet. Dette må til dersom kommunen skal ha ein moglegheit til å få ein berekraftig økonomi.

I siste kvartalsrapport (3/2021) blir det antyda ei prognose på 16,5 mill. kroner i meirforbruk. Blir dette resultatet vil det innebere at kommunen hamnar på ROBEK i 2022, samt at kommunen vil ha to år på å finne inndecking av årets meirforbruk. Dette er ikkje tatt omsyn til at kommunen mest sannsynleg vil få eit meirforbruk i 2021 i budsjett og økonomiplan.

Finansielle måltal

Kommunestyret er pliktig til å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevna bli ivaretatt over tid (jf. kommunelova § 14-1). Kommunestyret skal vedta finansielle måltal. Desse skal indikere om kommunen sin samla økonomi utviklar seg i riktig retning, og sei noko om kommunen sin handlingsfreiheit i dei komande åra. Dersom ein oppnår målkrava kan det gje rom for nødvendige investeringar framover og gjer kommunen meir robust med tanke på framtidige økonomiske svingingar.

Vestnes kommune har i finans- og økonomireglementet vedteken å ha følgjande 3 finansielle måltal:

- Netto driftsresultat
- Driftsreserver/disposisjonsfond
- Gjeldsgrad

Netto driftsresultat (resultatgrad)

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter viser kor stor del av kommunen sine driftsinntekter som står igjen etter at driftsutgifter og netto renter og avdragsutgifter er dekkja inn. Nøkkeltalet er kalla resultatgrad og er det viktigaste nøkkeltalet for å beskrive om kommunen har god økonomisk styring eller ikkje.

I kst. 122/20 blei det vedteken følgjande: «Kommunestyret vedtek budsjettet for 2021 med eitt lite overskudd, altså eit netto positivt driftsresultat. Kommunestyret ber administrasjonen arbeide mot at ein ved neste rullering av økonomiplan kan vedta mål med ei årleg opptrapping mot eit netto driftsresultat på 1 % i 2024. I samband med dette skal disposisjonsfondet byggjast opp tilsvarande.»

Teknisk berekningsutval for kommunal økonomi anbefala ei netto resultatgrad på 1,75 %. Det vil for Vestnes kommune bety eit positivt netto driftsresultat på minst 12,5 mill. kroner i 2022, og er urealistisk å skulle strekke seg etter i denne planperioden ut frå dei økonomiske føresetnadane som ligg til grunn per i dag. Dette er eit meir langsigtt måltal som vi må prøve å arbeide mot.

Administrasjonssjefen rår til at ein framleis nyttar mellom 0,5 % til 1 % som måltal for netto driftsresultat i planperioden. Slik økonomiplana er lagt opp no vil netto driftsresultat endre seg frå 1 % til 0,1 % frå 2022 til 2025. Netto driftsresultat er positivt kvart år i planperioden, men det vil bli vanskeleg å nå måltalet mot slutten av perioden som i hovudsak skuldast auke i renter og avdrag. For å halde seg på 1 % må det gjennomførast store strukturelle endringar og organisasjonen må omstilla slik at drifta samsvarar med dei økonomiske forutsetningane i åra framover.

Driftsreservar/disposisjonsfond

Disposisjonsfond er oppsparte midlar som kommunen fritt kan nytte til finansiering av både drift- og investeringsutgifter. I 2020 fekk kommunen eit negativt netto driftsresultat på om lag 14,7 mill. kroner, noko som medførte at heile disposisjonsfondet måtte brukast opp. Kommunen har difor ingen driftsreservar igjen, noko som vil bli særskrivende i tida framover, med auka utgiftsbehov knytt til demografi samt forventa renteauke.

Basert på siste kvartalsrapport i 2021, blir det antyda eit vesentleg meirforbruk. Det bety at kommunen vil ha to år på å dekkje inn meirforbruket. Det vil då vere lite realistisk, ut frå situasjon og utfordringar som er skissert i budsjettet, å skulle sikte mot ei vesentleg oppbygging av eit disposisjonsfond i planperioden. Overskotet som er budsjettert i planperioden er satt av på disposisjonsfond, og vil gå med på å dekkje inn meirforbruket frå tidlegare år. Blir dette dekka inn i løpet av dei neste to åra, kan overskotet i 2025 på om lag 1,3 mill. kroner (0,2 % av brutto driftsinntekter) bli satt av på disposisjonsfond.

Statsforvaltaren tilrår at kommunane bør ha eit disposisjonsfond som utgjer 5-10 % av brutto driftsinntekter. Dette målet vil ikkje Vestnes kommune greie å nå i denne planperioden, men bør vere eit langsigtt måltal som vi må prøve å arbeide mot. Administrasjonssjefen rår til ei oppbygging av disposisjonsfond mot slutten av planperioden.

Gjeldsgrad

Gjeldsgrad viser samla lånegjeld til investeringar i forhold til driftsinntektene. Ei aukande gjeldsgrad betyr at gjelda stig meir enn driftsinntektene. Riksrevisjonen definera nivået for høg lånegjeld til 75 % av inntektene. KS har uttalt at ein bør unngå et nivå over 100 % med tanke på risikoeksponering.

I kst. 122/20 blei det vedteke følgjande: «*Med bakgrunn i planlagde investeringar kan ein ikkje sjå at det er mogleg å kome ned på anbefalt gjeldsgrad 75 % i planperioden*». Det blei ikkje vedteke eit konkrete tal for gjeldsgrad ved førre budsjettbehandling.

Gjeldsgraden til Vestnes kommune låg ved utgangen av 2020 på 89 %. I denne berekninga er det netto lånegjeld som er utgangspunktet, som omfattar langsiktig gjeld fråtrekket videreutlån og ubrukte lånemidlar. Netto lånegjeld blir brukt som mål på kommunen sin gjeld knytt til tenesteytinga.

I kvartalsrapportane er det referert til måltalet langsiktig gjeld i prosent av inntektene, som ved utgangen av 2020 var på 101,3 %. Det betyr at kommunen har meir gjeld enn inntekter. Sidan måltalet gjeldsgrad trekk ut ubrukte lånemidlar og videreutlån, blir prosenten her lågare.

Å skulle estimere gjeldsgrad i komande år er krevjande sidan det er avhengig av mellom anna framdrifta på investeringsprosjekta. Dersom investeringsprosjekta har lågare framdrift enn budsjettert, vil dette påverke gjeldsgraden positiv fordi kommunen brukar mindre lån.

Lånegjelta til Vestnes kommune har dei siste åra auka mykje som følgje av større investeringar. I kommunelova står det at kommunen ikkje skal ta vesentleg finansiell risiko i gjeldsforvaltninga. Kva finansiell risiko kommunen toler vil vere avhengig av kommunen sitt disposisjonsfond og driftsnivå. Sidan Vestnes kommune ikkje lenger har disposisjonsfond og eit driftsnivå som er alt for høgt, bør kommunen ta særslag finansiell risiko i åra framover. Nye lånepoptak bør vere på eit minimum, slik at kommunen får betalt ned gjeld og oppnår ein gjeldsgrad som kommunen kan tolke.

Finansielle måltal i komande økonomiplanperiode er føreslått å vere:

Finansielle måltal	
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (resultatgrad)	Mellan 0,5 % - 1 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	Større enn 0 %
Gjeldsgrad (netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter)	Lågare enn 85 %

Driftsbudsjett

Sentrale inntekter

Beløp i 1000	Opp. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Rammetilskudd	-195 000	-207 125	-208 700	-207 900	-209 600
Inntekts- og formuesskatt	-225 000	-234 900	-234 200	-233 800	-233 600
Eiendomsskatt	-21 500	-22 591	-22 591	-22 591	-25 791
Havbruksfond	-4 000	-5 500	-2 500	-5 500	-2 500
Komp. Eldreutb./skule m.m.	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Integreringstilskott	-10 500	-11 300	-11 300	-11 300	-11 300
Vertskommunetilskott	-105 200	-104 960	-102 200	-99 400	-96 600
Sum frie inntekter	-562 700	-587 876	-582 991	-581 991	-580 891

Frie inntekter (skatt og rammetilskot)

Inntektssystemet definerer det statlege bidraget som kommunane får til si drift i form av rammetilskot og skatteinntekter, og utgjer om lag 70 % av dei samla inntektene til kommunen. Dette er frie inntekter som kommunen kan disponere fritt over, utan andre føringar enn gjeldande lovar og regelverk. Nivået på dei frie inntektene vert bestemt ut frå pris- og lønsvekst, vekst i frie inntekter, innlemming av øyremerka tilskot og korrekjon av rammetilskot for oppgåveendringar.

Eit overordna føremål ved inntektssystemet er å jamne ut kommunane sine føresetnader for å gje eit likeverdig tenestetilbod til sine innbyggjarar. Ved fordeling av rammetilskot tek ein omsyn til strukturelle skilnader i kommunane sine kostnader og skilnader i skatteinntektene. Dette vert gjort ved at utmålinga av rammetilskot vert påverka av utgift- og inntektsutjamning.

Anslaget for frie inntekter for budsjettåret 2022 byggjer på statsbudsjettet som blei lagt fram 12. oktober 2021. Her legg regjeringa opp til ein realvekst i kommunane sine frie inntekter på 1,6 mrd. kroner, som utgjer ei auke på 0,5 %. I tilleggspropositjonen blei det føreslått ei ytterligare auke i dei frie inntektene på 2 mrd. kroner, noko som er teke omsyn til i budsjettet for 2022. Ekstraordinære løyingar i samband med pandemien blir haldne utanfor berekningsgrunnlaget når veksten blir berekna.

I Perspektivmeldinga 2021 varsla regjeringa mindre handlingsrom i finanspolitikken framover. I det neste tiåret tilsvara den årlege auke i handlingsrommet det beløpet som skal til for å dekkje demografiutgifter i kommunar. Dersom demografiutgiftene i sin heilheit skal bli dekka over statsbudsjettet, vil hele det førespegla handlingsrommet gå med til dette.

Rammetilskot

Basert på KS sin prognosemodell, som byggjer på regjeringa sitt forslag til statsbudsjett, vil Vestnes kommune få ein auke i rammeoverføringa på 12,1 mill. kroner. Det betyr eit rammetilskot på 207,1 mill. kroner i 2022. Det er då lagt inn ordinære skjønnsmidlar på 2 mill. kroner.

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Per september 2021 har Vestnes kommune motteken om lag 11,7 mill. kroner i ekstra statstilskot for å dekke meirutgifter knytt til Covid-19 situasjonen. Dette er midlar som ikkje blir vidareført inn i budsjettet for 2022.

I tabellen under ser ein kva element rammetilskotet (eksl. inntektsutjamning) i hovudsak er samansett av.

Rammetilskot (i 1000 kr)	2021	2022	2023	2024	2025
Innbyggartilskot	172 463	182 726	182 690	183 426	183 468
Utgiftsjamning	10 880	15 092	16 517	15 768	17 428
Distriktstilskot	5 716	5 725	5 749	5 739	5 735
Ordinære skjønn	4 200	2 000	2 000	2 000	2 000
Diverse	2 042	1 582	1 719	999	999
Sum rammetilskot	195 301	207 125	208 675	207 932	209 630

I 2021 er ekstraordinære rammetilskot knytt til covid-19 trekt ut.

Dette er hovuddelen i rammeoverføringa. Her får kommunen ein lik sum per innbyggjar. Tilskotet per innbyggjar i 2022 er sett til kr 26.134. Det er talet på innbyggjarar per 01.07.2021 som er lagt til grunn.

Utgiftutjamning

Det er til dels store skilnader i kostnader i tenesteytinga mellom kommunane. Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane i prinsippet få full kompensasjon for dei kostnadsskilnadane som dei ikkje kan påverke sjølve. Det gjeld til dømes aldersfordelinga og strukturelle og sosiale tilhøve i kommunen. Denne kompensasjonen skjer i praksis gjennom kostnadsnøkkelen, som er sett saman av ulike kriterium med vekter. Utgiftsutjamninga er ei rein omfordeling mellom kommunane.

Vestnes kommune har alltid vore over snittet på indeksen for utgiftsbehov og dermed fått ekstra kompensasjon. Behovsindeksen for 2022 er 1,0457, som inneber at det er 4,6 % dyrare å drive Vestnes kommune enn landsgjennomsnittet. Ut frå det får kommunen 18,8 mill. kroner ekstra i rammetilskot. Alderssamsetjinga betyr mykje for behovsindeksen. Unge og eldre veg særstundt høgt, medan aldersgruppa 20-67 veg mindre. Ser ein på kriteindeksen per krite, ser ein at Vestnes kommune vert trekt grunna lågare barnetal enn landsgjennomsnittet, medan kommunen mottek ekstra midlar grunna fleire eldre enn landsgjennomsnittet.

Kostnadsnøkkel	Indeks	Beløp (1000 kr)	Endring 2021-2022
0-1 år	0,937	-148	-7
2-5 år	0,903	-5 409	592
6-15 år	0,963		254
16-22 år	0,967	-322	-134

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

23-66 år	0,951	-2 126	-547
67-79 år	1,270	6 362	1 446
80-89 år	1,203	6 481	-1 379
over 90 år	1,265	4 254	2 035
Basistillegg	1,930	6 108	282
Sone	1,717	2 960	539
Nabo	1,390	1 609	161
Landbrukskriterium	1,833	723	-206
Innvandrarar 6-15 år			
ekskl Skandinavia	0,999	-2	65
Flyktningar utan			
integreringstilskot	0,179	-2 779	-25
Dødlighet	1,012	224	-655
Barn 0-15 med enslige			
forsørgarar	1,003	19	100
Lavinntekt	0,781	-1 060	-327
Uføre 18-49 år	1,010	26	74
Opphopningsindeks	0,432	-2 181	-233
Aleineboande 30 - 66 år	0,930	-544	-15
PU over 16 år	1,434	8 794	3 063
Ikkje-gifte 67 år og over	1,215	4 069	568
Barn 1 år utan			
kontantstøtte	0,809	-1 299	-588
Innbyggjarar med høgare			
utdanning	0,610	-2 914	-159
Kostnadsindeks	1,0457	18 859	4 904

Indeks 1 = landsgjennomsnittet. Ved høgare indeks får ein ekstra tilskot, medan lågare enn 1 blir det trekk i tilskotet.

I utgiftutjamninga er det korrigert for elevar i statlege og private skular. Dette er elevar som kommunen ikkje har utgifter for, og må då trekkast ut frå ramma. Beløp per elev er i 2022 sett til kr. 103 800,-

Skulekategori	Sats	Tal på elevar	Sum trekk
Vanleg undervisning	103 800 kr	73	7 577 400 kr
Spesialskular	329 100 kr	0	0 kr
Skule med opphold	347 700 kr	0	0 kr
Totalt trekk for Vestnes			-7 577 400 kr

Summen av beløpa som blir trekt inn på landsbasis blir så fordelt ut igjen til alle kommunane ut frå kommunen sin andel av utgiftsbehovet. For Vestnes kommune blir netto effekten av å ha elevar i private og statlege skular 3,8 mill. kroner i 2022. Kommunestyret vedtok i 2021 å gå inn for etablering av to nye

privatskular. Dette vil gje utslag i større trekk i rammeoverføringa. Fleire elevar i privat skule er ikkje tatt høgde for i berekninga av rammeoverføring i økonomiplanperioden.

Distrikstilskot

Distrikstilskot Sør-Norge skal ivareta kommunar i Sør-Norge med svak samfunnsmessig utvikling. Tildelinga tek utgangspunkt i distriktsindeksen, som målar grad av distriktsutfordringar i ein kommune og består av ulike indikatorar som målar forskjell i geografi, demografi, arbeidsmarknad og levekår. Tilskotet blir høgare dess lågare indeksen er, som viser til større distriktsutfordringar.

Vestnes kommune har ein indeks på 41, noko som gir kommunen eit distrikstilskot på 5,7 mill. kroner i 2022.

Skjønnstilskot

Skjønnstilskotet blir brukt for å kompensere kommunar for spesielle lokale forhold som ikkje blir fanga opp i den faste delen av inntektssystemet. Dette tilskotet blir delt ut av statsforvaltaren. Vestnes kommune er blant dei kommunane i Møre og Romsdal som får utdelt mest i skjønnnsmidlar. Dette har bakgrunn i store utgifter knytt til barnevern og ressurskrevjande brukarar. For 2022 er det budsjettert med skjønnstilskot på 2 mill. kroner.

Skatt og inntektsutjamning

Det er enno usikkert korleis covid-19 vil påverke skatteinntektene, både på kort og lang sikt, men i skatteanslaget er det forutsett ei normalisering i komande fireårsperiode. Norge har opna opp litt etter litt, og mange bedrifter har kome godt i gang igjen. Det er forventa ein noko høgare lønsvekst, og Norges Bank har signalisert at renta vil bli sett opp i komande periode. Det er fortsett usikkerheit knytt til korleis arbeidsløysa vi utvikle seg, men det er i budsjett- og økonomiplana føresett at arbeidsløysa vil bevege seg til normalnivå i løpet av 2022.

Skatteinntektene utgjer om lag 40 % av kommunen sine totale inntekter og litt over halvparten av dei frie inntektene. Skatteinntektene har difor stor betydning for inntektsnivået i kommunen. Det er store variasjonar i skattegrunnlaget mellom kommunane, noko som skaper store skilnader i inntektsnivå. Gjennom ein eigen inntektsutjamning utjamnast delvis desse forskjellane mellom kommunane, ved at skatteinntekter blir omfordelt frå kommunar med skatteinntekter per innbyggjar over landsgjennomsnittet til kommunar med skatteinntekter per innbyggjar under landsgjennomsnittet. Vestnes kommune har lågare skatteinntekter enn landsgjennomsnittet og vert rekna som minsteinntektskommune. Dei siste åra har skatteinngangen til kommunen auka, og ligg no på nesten 95 % av landsgjennomsnittet.

Skatt vert fordelt etter talet på innbyggjarar i kommunen. Busetting er difor særsviktig, sidan det mellom anna bidrar til at kommunen får auka rammeoverføring og skatteinntekter. Befolkningsprognosar visar at aldersgruppa 20-67 år i perioden 2022-2025 har ein nedgang på til saman 4,7 %. Denne aldersgruppa er den viktigaste i vurderinga av utviklinga i talet på skatteytarar, og redusert vekst her vil påverke skatteinntektene i negativ retning.

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Skatteinntektene til Vestnes kommune er avhengig av utviklinga av skatteinntektene på landsbasis, samt innbyggjartal i kommunen. Skatt- og inntektsutjamninga er budsjettet som antyda i framlegg til statsbudsjett 2022, kor anslaget er tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2020.

Skatteinntektene for 2022 er basert på innbyggjartal 01.01.2022. Sidan dette enno er ukjent, er det i statsbudsjettet tatt utgangspunkt i innbyggjartalet 01.01.2021. Utover økonomiplanperioden er inntektene justert ut frå befolkningsprognosa som KS har utarbeida.

I tilleggsummeret blir det føreslått fleire endringar i skatteregelverk og skattesatsar som påverkar kommunane sine skatteinntekter. Samla blir det anslått å auke skatteinntektene for kommunane i 2022 med 2,5 mrd. kroner. Ei auke i skatteinntektene skal ikkje føre til ei auke i kommunane sine frie inntekter, slik at rammetilskotet er nedjustert tilsvarende. I budsjettet for 2022 er det lagt inn ei auke i dei frie inntektene på 2,9 mill. kroner, som i hovudsak gjer seg utslag i auka skatteinntekter.

Andre sentrale inntekter

Eigedomsskatt

Bustad og fritidseigedom

Takstsystemet for eigedomsskatt i Vestnes kommune er slik at ein nyttar Skatteetaten sitt formuesgrunnlag for dei eigedomane som har det. For øvrige bustader og næringseigedom vert det laga ein lokal takst basert på tidlegare vedteke rammer og retningsliner for taksering. Vestnes kommune innførte eigedomsskatt med verknad frå 2012. Eigedomsskattetakstane skal i utgangspunktet gjelde i 10 år. 2021 er siste året i 10-årsperioden.

Etter 10 år kan kommunen retaksere eigedommar med kommunal takst. Alternativt kan kommunen kontorjustere eksisterande takstar med inntil 10 % per år i inntil 3 år. Nye takstar etter allmenn taksering må difor seinast vere klar til skatteåret 2025. Dersom ein tek utgangspunkt i Skatteetaten sitt formuesgrunnlag og samanliknar med dei kommunale takstane (sjablongverdiane), vil ein sjå at tyngda av dei kommunale takstane frå 2012 burde aukast betydeleg for å vere på nivå med Skatteetaten sitt formuesgrunnlag.

Det å gjennomføre retaksering er ein omfattande prosess som krev mykje tid både til planlegging og gjennomføring. Inntil dette er vedteke og gjennomført vil administrasjonssjefen foreslå at kommunale takstar vert kontorjustert med 10 % per år. Dette og av omsyn til at forskjellane mellom kommunale takstar og formuesgrunnlaget ikkje skal bli for stort. Ved å kontorjustere takstane med 10 % for 2022 kan ein auke budsjettet med 0,45 mill. kroner samanlikna med årets budsjett. Det er i økonomiplanperioden lagt inn 10 % auke kvart år, og ei ekstra auke i 2025 som følgje av ny taksering.

Næring

Makssatsen for eigedomsskatt på næring er 7 promille. I Vestnes kommune er skattesatsen sett til 4 promille. Lovverket sett avgrensingar med å maks kunne auke skattesatsen med 1 promille kvart år. I budsjettet er det lagt til grunn ei auke i eigedomsskattesatsen til næring med 1 promille, og ei 10 % kontorjustering på næringseigedom der ein nyttar kommunale takstar. Til saman utgjer tiltaka 0,6 mill. kroner i auka inntekter samanlikna mot opphaveleg budsjett for 2021. Sett opp mot faktiske inntekter i 2021 på eigedomsskatt knytt til næring, utgjer tiltaka ei inntektsauke på om lag 1,4 mill. kroner.

Havbruksfondet

Havbruksfondet blei oppretta i 2016 og er eit system som sikrar at kommunar som har anlegg innan oppdrettsnæringa får ein del av det offentlege sine inntekter knytt til dette. Tidlegare har fondet i hovudsak vore knytt til sal av konsesjonar for nye lokalitetar, men frå og med 2021 (med første utbetaling i 2022) blir det etablert ei produksjonsavgift.

Stortinget har vedteke ei overgangsordning der Havbruksfondet blir tilført til fordeling 2,25 mrd. kroner i 2020 og 1 mrd. kroner i 2021. Frå og med 2022 vil inntektene til Havbruksfondet bestå av 40 % av salsinntektene for nye lokalitetar/kapasitetsauke og inntektene frå produksjonsavgifta som er berekna til 500 mill. kroner årleg. Fordeling mellom kommunar vil som tidlegare skje med utgangspunkt i kommunen sin del av total nasjonal biomasse, og blir berekna og utbetalt i oktober kvart år. Tanken bak omlegginga av systemet er at dette skal gje årlege og meir forutsigbare inntekter for kommunane.

I 2021 vart det utbetalt 1 milliard frå fondet, kor Vestnes kommune fekk 2,5 mill. kroner. I budsjettet er det lagt til grunn ei årleg utbetaling knytt til produksjonsavgift på 2,5 mill. kroner. Anna kvart år blir det i tillegg budsjettet med ei ekstra utbetaling knytt til salsinntekter frå ny kapasitet, som her er estimert til om lag 3 mill. kroner. Denne delen av budsjettposten er usikker, då den er styrt av etterspurnad etter nye tillatingar.

Rentekompensasjon

Kommunen får kompensasjonstilskot for omsorgsbustader og sjukeheimslassar samt rentekompensasjon for kyrkjebrygg og skule- og symjeanlegg. Tilskotet blir utbetalt frå Husbanken, og det er Husbanken si eiga flytande rente som ligg til grunn for berekninga av rentekompensasjonen. Kompensasjonen utgjer om lag 1,5 mill. kroner årleg.

Integreringstilskot

Dette er tilskot som kommunen får som følgje av busetting av flyktningar i kommunen og som skal dekke kommunen sine utgifter i samband med dette. Beløpet vil avhenge av talet på flyktningar som blir busett i året. Aukar talet på busette flyktningar vil tilskotet gå opp, men det vil også kommunen sine utgifter til busetting.

Kommunestyret i Vestnes kommune har sagt seg villig til å ta i mot 23 flyktningar i 2021. I budsjettet er det føresett at kommunen busett 23 flyktningar i løpet av 2021, samt 10 flyktningar til neste år. Det er lagt til grunn same føresetnad i heile økonomiplanperioden. Det er knytt stor usikkerheit til desse tala og det avheng av både kor mange flyktningar som kjem til Noreg og korleis staten vel å fordele flyktningane til kommunane.

Vertskommunetilskot

Det er teljing av brukarar kvart år og tilskottet skal reduserast årleg i takt med nedgangen i talet på brukarar. Regelverket for reduksjon av vertskommunetilskotet er at ingen kommunar skal ha større reduksjon enn kr 400,- per innbyggjar. Med auka folketal etter grensejustering får Vestnes kommune no ein årleg reduksjon på om lag 2,8 mill. kroner.

Nedtrappingsordninga er svært gunstig for Vestnes kommune som har mange vertskommunebrukarar og lavt innbyggjartal. Vestnes kommune er av dei kommunar i landet med høgst tilskot per brukar. Administrasjonssjefen føreset at nedtrappingsordninga som gjeld i dag ikkje vert endra i økonomiplanperioden. Dersom Stortinget endrar på nedtrappingsordninga vil dette gje betydeleg negativt utslag for Vestnes kommune. Det vil vere ei stor utfordring å omstille drifta til ein situasjon utan vertskommunetilskot.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000	Opph. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Redusert pensjonskostnad	0	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
Lønnsoppgjer	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Sum sentrale utgifter	0	5 800	5 800	5 800	5 800

Utgifter det ikkje er naturleg å fordele til rammeområdene blir plassert på eit sentralt fellesområde. Dette gjeld mellom anna avrekningar av pensjonskostnadene som blir gjort ved årets slutt, og midlar som skal bli fordelt ut frå ulike fordelingsnøklar slik som avsetning til årets lønnsoppgjer.

Avsetning til lønnsoppgjer

Når budsjettet blei utarbeidd var ikkje heile lønnsoppgjeren for 2021 blitt utbetalt. I budsjettet er det difor lagt inn 3 % lønnsauke med utgangspunkt i opprinnelig budsjett for 2021, slik at lønnsoppgjer for 2021 ligg i ramma til sektorane.

I nasjonalbudsjettet for 2022 blei den kommunale deflatoren for lønnsvekst anslått til å vere 3,2 %. I budsjettet er det berre lagt inn 3 % lønnsauke, med verknadsdato 1.mai 2022. Ut frå desse føresetnadene er lønspotten estimert til 10 mill. kroner. Lønspotten for 2022 er plassert sentralt og vil bli fordelt ut på einingane etter at resultata frå forhandlingane er kjent.

Administrasjonssjefen føreset at lønsgliding blir dekt innanfor rammeområda, slik at det ikkje blir satt av midlar for å kompensere for lønsgliding som skjer utanfor dei ordinære lønnsoppgjera. Dette må bli handtert av kvar enkelt eining etter kvart som det oppstår.

Pensjon

Administrasjonssjefen har lagt til grunn anslag frå pensjonskassane KLP og SPK for å fastsetje framtidige pensjonskostnadene.

I kst. 57/21 blei det vedteke at heile beløpet på frigjort premiereserver frå KLP vert nytta i 2021, noko som gir lågare pensjonskostnadar frå og med 2022 og sju år framover. I saka blei det estimert at reduserte pensjonsutgifter kunne bli opptil 6 mill. kroner årleg. Anslaget var basert på dåverande situasjon. Stortinget har i ettertid vedteke endringar i reguleringsa, som gjer at årets reguleringspremie vert høgare enn det som låg til grunn i prognosa. Dette inneber at det amortiserte premieavviket blir høgare, som igjen påverkar til høgare pensjonskostnadar. Innsparinga som er lagt inn i budsjettet er difor nedjustert til 4,2 mill. kroner årleg og er basert på GKRS-berekningar frå KLP.

Ei auke i reguleringspremien påverkar meir pensjonskostnadene til Vestnes kommune enn i ein samanliknbar kommune. Dette har samanheng med at Vestnes kommune overtok pensjonsansvaret frå Fylkeskommunen for personane som var tilsett på Hellandheimen grunna ansvarsreforma.

For tenesteområda er det budsjettert at pensjon utgjer 15 % av lønsutgiftene (som inkluderer 2 % andel til arbeidstakar), som er same nivå som ligg til grunn i budsjettet for 2021. Dette samsvarar med prosentsatsane som er motteken av KLP. Faktisk resultat av pensjonskostnad vil alltid vere usikkert, sidan dette mellom anna blir påverka av storleiken på løn- og trygdeoppgjer.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000	Opph. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Renteinntekter	-1 000	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Utbrytter	-4 500	-4 500	-5 000	-5 000	-5 000
Renteutgifter	9 935	14 900	17 401	18 100	18 000
Avdrag på lån	32 000	30 700	31 500	32 000	33 500
Kalkulatoriske avdrag/renter	0	0	0	0	0
Avskrivningar	0	41 200	42 300	42 500	43 800
Motpost avskrivningar	0	-41 200	-42 300	-42 500	-43 800
Netto finansinntekter/finansutgifter	36 435	40 000	42 801	44 000	45 400
Finansutgifter i tenesteområda	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	36 435	40 000	42 801	44 000	45 400
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0

Renter og avdrag utgjer ein vesentleg del av kommunen sine utgifter. Store investeringar dei siste åra har ført til auka lånegjeld, som igjen førar til auka rente- og avdragsutgifter som må dekkast over driftsrekneskapen. Lånerenta har vore på eit historisk lågt nivå, men er no på veg opp. Dersom ein samanliknar budsjetterte renteutgifter i 2021 mot 2025 er det ei auke på om lag 8 mill. kroner. Investeringane som er lagt til grunn i økonomiplanperioden ligg då på eit nøyternt nivå.

Rente

Rentemarknaden har vore særstakt påverka av pandemien frå midten av mars 2020. Norges bank har halde styringsrenta på null prosent sidan mai 2020. På rentemøte i september 2021 sette Norges Bank opp renta med 0,25 %, då normaliseringa av økonomien tilsa at det var korrekt å starte ei gradvis auke i styringsrenta. Gjenopninga av samfunnet har gjeve ein markert oppgang i norsk økonomi, og aktiviteten er no høgare enn før koronapandemien. Vidare signaliserer Norges Bank at styringsrenta mest truleg vil setjast opp på møtet i desember.

Ei auke i rentene vil verke inn på kommunen sine renteutgifter som også vil auke. Vestnes kommune har i dag ei gjeldsportefølje kor om lag 45 % består av fastrente, noko som vil redusere effekten av ei renteauke. Ved utgangen av tredje kvartal 2021 hadde kommunen ei lånegjeld på om lag 770 mill. kroner, kor om lag 120 mill. kroner er knytt til tiltak der det er rente- og avdragskompensasjon (som startlån og VAR-område). Ein stresstest visar at dersom gjennomsnittleg flytande rente på kommunen sin rentekspontert gjeld aukar med 1 %, vil kommunen sine rentekostnader auke med om lag 3,1 mill. kroner.

Renteutgifter som er belasta driftsbudsjetten er berekna ut frå dagens låneportefølje tillagt administrasjonssjefen sitt forslag til investeringar i økonomiplanperioden. Det er forventa ei auke i rentenivået utover økonomiplanperioden, frå 1,6 % i 2022 til 2,3 % i 2025. I budsjettet er lagt til grunn dagens prognose i marknadsrente (3 mnd. nibor) tillagt eit marginpåslag på mellom 0,4 til 0,6. Utover desse anslaga er det ikkje lagt inn ytterlegare sikkerheitsmargin i budsjettet.

Utanom forklaringa med at marknadsrente er forventa å stige neste år, skuldast ei såpass stor årleg auke i renteutgiftene at det ikkje lengre kan førast byggjelånsrenter knytt til helsehuset. I åra 2019 til 2021 har ein kunne berekna byggjelånsrenter på kostnader knytt til bygging av helsehuset, og overført kapitalkostnaden til prosjektet i investeringsrekneskapen. I opprinneleg budsjett i 2021 låg det inne 2

mill. kroner i reduserte renteutgifter knytt til byggjelånsrenter, som ein ikkje kan ta med i budsjettet for 2022.

I renteinntektene inngår renter av bankinnskot, morarenteinntekter og renteinntekter frå Husbanklån til startlån. Det er lagt inn ei lita auke i renteinntektene som visar forventa renteoppgang.

Avdrag

Avdraga er budsjettet tilsvarende det som er utrekna som minsteavdrag. I utrekninga er det tatt med låneopptaka som administrasjonssjefen har føreslått. Her er investeringane halde på eit nøkternt nivå, kor målsettinga er å betale ned meir gjeld enn det som blir tatt opp. Investeringstiltak som ny ungdomsskule, rehabilitering av skulebygg og kulturskule er då ikkje tatt med. Årsaka til at avdraga er noko lågare enn opphavelig budsjett i 2021 skuldast at heile den forventa låneramma til helsehuset Stella Maris var teke med i berekninga av minsteavdrag i fjorårets budsjett. Faktisk minsteavdrag i 2021 blei på om lag 27 mill. kroner. På grunn av utsettingar i bygging av helsehuset har ein del kostnader kome i 2021 og gir seg først utslag på avdraga frå 2022, som er budsjettet med 30,5 mill. kroner.

Utbytte

I juni 2021 vedtok generalforsamlinga i Vestnes Energi AS (VEAS) å auke utbytteandelen frå 60 til 80 prosent. I økonomiplanperioden er det tatt utgangspunkt i budsjettet for 2021 og lagt til om lag 30 % auke. Dette samsvarar med signala gitt frå administrerande direktør i Vestnes Energi. Bakgrunn for å ikkje legge seg på same nivå som utbetalt utbytte i 2021 skuldast at utbytte var ekstraordinært (utgjorde 93 % av konsernresultatet). Kommunen forventar at utbytte vil auke litt utover økonomiplanperioden.

Avsetnader og årsoppgjersdisposisjonar

Beløp i 1000	Opph. bud. i fjar 2021	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Inndekking av tidlegare års meirforbruk	0	8 791	0	0	0
Bruk av bundet fond	-950	-1 870	-1 178	-1 120	-906
Avsetting til disposisjonsfond	0	0	5 814	4 627	1 293
Netto avsettingar	-950	6 921	4 636	3 507	387
Netto avsettingar og årsoppgjersdisposisjonar i tenesteområda	0	0	0	0	0
Totale avsettingar	417	6 921	4 636	3 507	387

Disponering av driftsramma

Disponering av midlar til tenesteområda

Kommunestyret skal etter økonomireglementet vedta netto driftsramme på sektornivå. Administrasjonssjefen har fått fullmakt til å fordele budsjettet vidare til dei ulike einingane innanfor sektorane. Det blir arbeidd parallelt med rammene til einingane fram mot den endelege fordelinga etter at kommunestyret har vedteke budsjettet.

Budsjettramma for 2022 er bygd opp frå opphavelig budsjett for 2021, korrigert med forventa løn- og prisauke slik at det er ei reell vidareføring av budsjettrammene. Vidare er ramma justert med vedtekne endringar og administrasjonssjefen sine forslag til tiltak. Under tekniske justeringar er mellom anna uspesifiserte sparetiltak frå 2021 trekt ut.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjaret for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettert sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022.

Det er lagt til grunn communal deflator på 2,5 % ved prisauke. Det er berre dei mest aktuelle kostnadspostane som er prisjustert. Det vil ligge eit innsparingsbehov hos alle einingane knytt til at fleire av kostnadspostane vil auke utover det opprinnelige budsjettet for 2021 som er særstammt. At budsjettet for 2021 er stramt kjem tydeleg fram gjennom vesentleg rapportert meirforbruk. Dette inneber at den enkelte sektor må jobbe vidare med å finne innsparingstiltak gjennom året, utover dei tiltaka som blir føreslått av administrasjonssjefen.

I ramma til den enkelte sektor ligg det ikkje inne avsetning og bruk av fond, avskrivningar og kalkulatoriske renter og avdrag. Dette blir synleggjort under bevilgningsoversikt drift (1A) og blir presentert sentralt under kapittelet "driftsbudsjett" (og ikkje på sektornivå).

Tabellen under viser administrasjonssjefen sitt forslag til budsjettramma per sektor. Det er eigne kapittel for kvar enkelt sektor, kor prioriteringar og endringar i budsjettramma blir nærmere omtala.

Driftsutgifter per tenesteområde (1B)

Beløp i 1000	Opph. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Politisk verksemd	7 252	6 433	6 853	6 433	6 853
Eigedomsdrift	3 020	2 922	2 622	2 622	2 622
Teknisk sektor	14 337	14 820	15 670	15 670	15 670
Kjøp tenester Tremek	2 064	2 002	2 002	2 002	2 002
Renter og avdrag	0	0	0	0	0
Kalkulatoriske posteringer	0	0	0	0	0
Skattar, rammetilskot, fond mv.	0	0	0	0	0
Sentraladm/servicektr/fellesutg	32 958	33 968	35 268	35 268	35 268
Grunnskule	90 915	90 255	87 905	87 905	87 905
Barnehage	48 674	47 601	45 901	45 901	45 901
Kulturskulen, almen kultur og fritid	16 126	16 550	16 550	16 550	16 550
Kvalifisering og integrering	9 018	8 552	8 752	8 752	8 752
Barn, ungdom og familie	38 332	32 671	32 671	32 671	32 671

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Beløp i 1000	Opph. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Helse, omsorg og velferd	124 056	129 922	130 302	129 652	129 852
Aktivisering og meistring	136 994	149 460	145 259	145 259	145 259
Driftsutgifter per tenesteområde	523 746	535 155	529 754	528 684	529 304

Driftsbudsjetten - forslag til rammeendringar per tenesteområde i årsbudsjettet

Tenesteområde	Vedteke budsjett 2021	Prisjustering og diverse endringar	Effektivisering	Nye tiltak og realendringar budsjett	Budsjett
Politisk verksemد	7 252	-279	-300	-240	6 433
Eigedomsdrift	3 020	-149	-450	500	2 922
Teknisk sektor	14 337	1 833	-1 350	0	14 820
Kjøp tenester Tremek	2 064	52	-114	0	2 002
Sentraladm/servicektr/fellesutg	32 958	2 281	-1 670	400	33 968
Grunnskule	90 915	3 190	-3 850	0	90 255
Barnehage	48 674	1 557	-2 630	0	47 601
Kulturskulen, almen kultur og fritid	16 126	1 014	-440	-150	16 550
Kvalifisering og integrering	9 018	384	-850	0	8 552
Barn, ungdom og familie	38 332	-6 721	-1 340	2 400	32 671
Helse, omsorg og velferd	121 699	10 283	-4 460	2 400	129 922
Aktivisering og meistring	139 352	15 008	-4 900	0	149 460
Sum netto driftsutgifter	523 747	28 453	-22 354	5 310	535 155

Ikkje-føreslätte tiltak

Døme på moglege tiltak som administrasjonssjefen ikkje har teke med i sitt forslag

Tiltak	Kommentar	Mogleg innsparing - estimat
50 % dirigentstøtte	<p>Skulekorpsa i Vestnes har sidan tidleg på 2000 talet hatt ei ordning der dei kjøper sine dirigenttenester gjennom kulturskulen. Etterkvar vart ordninga og omfatta til å gjelde juniorlaget til Dåm og Drag. I snitt kjøper dei ut til saman om lag 75% stilling, der 50% av lønsutgiftene blir finansiert av korpset/laget, og 50% av Vestnes kommune. Ei mogleg innsparing her er at korpsa må dekke alle lønsutgifter sjølv.</p> <p>Om det skulle bli slik at korpsa trekkjer seg ut av samarbeidet grunna for høgt prisnivå, så er det ein risiko for kommunen at</p>	0,27 mill. kr

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

	godt kvalifiserte lærarar søker seg til kommunar som kan tilby større stillingsbrøkar	
Kommunale kulturmidlar	<p>Det blir kvart år lyst ut kommunale kulturmidlar i kategoriane idrett, song/musikk/scenekunst og anna kulturkategori, som blir fordelt etter søknad. I 2021 vart det utbetalt kr. 412 000 kroner til saman i dei tre kategoriane. Dette er kr. 65 000 mindre enn det som vart utbetalt i 2020, som resultat av sparetiltak i budsjettet til allmenn kultur. Inkludert i utbetalte midlar er til saman 45 000 kr. i tilskot til Tresfjord museum og Båtbyggarmuseet.</p> <p>For mange av laga er tilskotet dei får relativt lite i forhold til aktivitetsnivå og behov, men det er ei oppmuntring til frivillige som står på for å skape gode kultur- og idrettstilbod til innbyggjarane.</p> <p>I estimatet for innsparing er det lagt til grunn årets søknadsrunde.</p>	0,4 mill. kr
Gatelys, kantslått, parkvesen m.m	<p>Å ha gatelys langs kommunale og til dels fylkeskommunale vegar (som kommunen betaler for) er ikkje lovpålagt. Likeins kan ein korte inn tida på døgnet der gatelysa lyser, men ikkje redusere så mykje at det vert redusert trafikktryggleik. Innsparing ved å redusere tida på døgnet der gatelysa lyser er vanskeleg å anslå, då det ikkje alltid ligg til rette teknisk for dette. Mogleg innsparing med redusert tid med lys er anslått til ca. kr. 100 000.</p> <p>Kantslått langs communal veg er heller ikkje isolert sett lovpålagt, men ein del av kantslåtten er likevel knytt direkte til trafikktryggleik (siktforhold i kryss m.m.). Mogleg innsparing med redusert slått er anslått til ca. kr. 100 000.</p> <p>Dersom vi (permanent) reduserer stillingsressursar i parkvesenet utan å redusere areala vil dette føre til sterkt redusert kvalitet på stell av grøntareala våre. Alternativt kan ein prøve å få leige inn meir arbeidshjelp i sommarhalvåret for å rette på dette. Mogleg innsparing med redusert stillingsressurs er anslått til ca. kr. 150 000.</p>	0,35 mill. kr
Dagsentertilbod	<p>Dagsentertilboden på Myratun er for demente, noko som er lovpålagd. Dagsenteret på aktivitetssenteret er for eldre og er ikkje lovpålagd.</p> <p>Utfordringa med eit slikt kutt er at vi reduserer tilboden på eit lågare trinn i omsorgstrappa vår og såleis kan det medføre auke i andre og dyrare tenester på eit tidlegare tidspunkt for våre innbyggjarar.</p>	1 mill. kr
Frivilligentralen	Ved å kutte frivilligsentralen vil Vestnes kommune kunne spare ca. kr. 300 000. Resten av frivilligsentralen dekkast av øyremerka midlar frå staten med eit tilskot på 440 000,- per år. Dette	0,3 mill. kr

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

	<p>tilskotet krev at ein har nokon tilsett i 100% stilling ved frivilligsentralen.</p> <p>«Frivilligsentralen er bindeleddet mellom det offentlege og frivilligheita, og om ein vel å kutte dette leddet, kan det bli utfordrande å få til eit godt samarbeid, noko samfunnet er avhengig av i framtida»</p>	
Søskenmoderasjon i SFO og kulturskule	<p>Kutt av søskenmoderasjon i SFO vil gi ei innsparing på ca. 150 000. Kutt av søskenmoderasjon i kulturskule vil gi ei innsparing på ca. 200 000.</p> <p>Konsekvensen av dette kan vere at færre vil nytte seg av tilboda. Merk at søskenmoderasjon i barnehage er lovpålagd og kan ikkje reduserast.</p>	0,35 mill. kr
MOT	<p>MOT er eit partnarskap som er utvikla for ungdomsskule og vidaregåande skule. Målet er å førebygge mobbing, utanforskap psykiske vanskar. Dette gjennom å utvikle robuste ungdommar og klassekultur der alle er inkludert.</p> <p>Konsekvensen av å seie opp MOT er vanskeleg å stadfeste, men det vil gi eit mindre fokus på områder ein ser som viktig å arbeide aktivt med.</p>	0,16 mill. kr
Kutt av valfag	<p>Valfaga inneholder ei bredde av ulike fagområde og tema, og er praktiske fag som skal bidra til at elevane opplever motivasjon og ei variert opplæring. Ved å kutte på valmogleheitene innanfor desse faga, vil mange elevar få fag dei ikkje ønskjer</p>	0,23 mill. kr

Investeringsbudsjett

Oppsummering

I perioden fram til 2016 var det liten auke i lånegjelda til Vestnes kommune, og nye lån var sjeldan høgare enn betalte avdrag. Frå 2016 har lånegjelda auka mykje, som følgje av fleire større investeringar. Det kan nemnast Tomrefjord idrettsbygg, Buktavegen, Sjøfronten og ikkje minst det nye helsehuset Stella Maris. Det høge investeringsnivået dei siste åra har bidratt til høge låneopptak, og auka gjeldsgrad fører til at renter og avdrag legger stadig større beslag på driftsbudsjettet.

Kommunen står framføre store utbyggingar innan skulesektoren med Vestens ungdomsskule, rehabilitering av Helland barneskule og Tomrefjord skule, samt nye lokalar til kulturskulen. Slik den økonomiske situasjonen er no, vil denne type investeringar vere vanskeleg å få til. Kommunen har ikkje økonomi til å kunne betene høgare lånegjeld. Dersom kommunen kjem på ROBEK neste år, må og nye låneopptak godkjennast av Statsforvaltaren. I same kommunestyremøte (16. desember) som kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett vert handsama – vert det og handsama sak om ny ungdomsskule, kulturskule og rehabilitering av Tomrefjord skule. Administrasjonssjef syner difor til denne saka for nærmere utgreiingar. I økonomiplanperioden er det difor ikkje lagt inn større investeringar i skulesektoren. Den største enkeltinvesteringa i planperioden er helseplattformen, som etter plana skal takast i bruk i 2023.

På grunn av den økonomiske situasjonen til kommunen er investeringsnivået i planperioden satt til eit minimumsnivå. Målsettinga er at årlege låneopptak skal vere mindre enn betalte avdrag. I budsjettet for 2022 foreslår administrasjonssjefen ei brutto investeringsramme på 23,6 mill. kroner. I økonomiplanperioden er det foreslått ei samla brutto investeringsramme på 102,5 mill. kroner, kor 20 mill. kroner er knytt til sjølvkostområde. Forslaget på investeringsprosjekta er i hovudsak basert på innspel frå einingane. Av erfaring kjem nye behov kvart år, så prosjekt og investeringsramme i planperioden vil kunne endre seg.

Ikkje alle investeringar som er spelt inn kan prioritert i 2022. Det er gjort ei prioritering på kva prosjekt som bør gjennomførast sett opp mot eit økonomisk forsvarleg investeringsnivå. Som ein ser vil det i kommande år bli behov for store investeringar på Myraområdet. Når den økonomiske situasjonen er under kontroll, må ein i seinare økonomiplanperiode finne rom for å kunne prioritere skuleutbygging og rehabilitering.

Nokre av investeringsprosjekta som blei spelt inn er etter vurdering definert som driftsutgifter, og kan difor ikkje takast med i investeringsbudsjettet. Her må einingane finne rom i driftsbudsjettet dersom det skal gjennomførast. Den økonomiske situasjonen til kommunen gjer at det kan bli krevjande å få til. Det kan nemnast følgjande innspel som ikkje er tatt inn i investeringsbudsjettet:

- Taklekkasjer ved Tresfjord skule (1,5 mill. kroner)
- Taktekking m.m. på kommunale utleigebygg
- Diverse inventar og utstyr til skulesektoren (0,2 mill. kroner)
- Ergonomiske tilretteleggingar i barnehagar (0,3 mill. kroner)
- Uteskur til elevar ved Helland ungdomsskule (0,1 mill. kroner)
- Hjelpermiddel (0,2 mill. kroner)

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Nedanfor følgjer ein omtale av satsingane i økonomiplanperioden.

Tidlegare unytta løyingar

Ein del av investeringsprosjekta som det er gitt løying til i 2021 vert ikkje ferdige i år, og nokre av prosjekta vert heller ikkje påbegynt. Eigedomdrift har i 2021 hatt mykje fokus på innflytting og tilrettelegging i helsehuset Stella Maris. Det har difor vert avgrensa med kapasitet til å kunne starte på alle prosjekt som var tiltenkt. Når rekneskapen for 2021 vert avslutta vil det i kommunestyremøte på nyåret bli lagt fram sak med framlegg om kva unytta løyingar som skal overførast til 2022.

Vestnes kommune

Beløp i 1000 Investeringsprosjekter Vestnes kommune	Økonomiplan				Sum 2022-25
	2022	2023	2024	2025	
Asfaltering	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Avløp, renovering og utbygging	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Barnehageskogen – Helland barnehage	0	0	270	0	270
Beredskapsutstyr	360	0	0	0	360
Digital nøkkelhandtering	625	0	0	0	625
Eigenkapitalinnskot KLP	2 170	2 170	2 170	2 170	8 680
El-minigraver	0	0	800	0	800
Gangveg Bakneset bustadfelt	0	0	3 200	0	3 200
Garderobeløysing - Helland barneskule	0	0	0	350	350
GPS - måleutstyr	0	0	300	0	300
Helseplattformen	0	14 500	0	0	14 500
Hovudvassleidning Myra	0	0	1 000	0	1 000
IKT samarbeid Romsdal	2 276	1 465	1 465	1 465	6 671
Karipllassen husvære brukar	900	0	0	0	900
Kjøp av areal	500	500	500	500	2 000
Nye lokaler hjelpemiddeltenesta	0	0	2 500	0	2 500
Oppgradering utleigebustader	2 500	0	0	0	2 500
PC - klassesett	700	0	0	0	700
Reservekraft Myraområde	0	0	0	4 500	4 500
Riving av bygg	250	0	0	0	250
Riving Strandbo	0	0	0	7 500	7 500
Robotklipparar	250	0	0	0	250
SD anlegg	625	625	625	625	2 500
Sentralkjøkken - Rehabilitering	3 500	0	0	0	3 500
Skogrydding Bakneset	500	0	0	0	500
Tak - Myra kulturhus	0	0	4 000	0	4 000
Trafikktryggingstiltak 50/50	476	0	0	0	476
Uteområde - Tomrefjord barnehage	0	0	0	1 100	1 100
Uteområde utleigebustader	0	0	600	0	600
Sum Vestnes kommune	23 632	27 260	25 430	26 210	102 532
Sum	23 632	27 260	25 430	26 210	102 532

Beskriving av satsingane

Satsingar i 2022

Asfaltering og opprusting av kommunale vegar

Det er framleis eit stort behov for asfaltering, både på bygdevegar og «byggefeltsvegar». Kostnader til forarbeid før asfaltering vert også dekt her, slik som oppgradering av stikkrenner, fornying av berelag, sluk og liknande. Prosjektet inkluderer også trafikktryggingstiltak som fartshumpar og skilting. Brutto investeringsramme føreslått til 3 mill. kroner, og er ei auka på 0,5 mill. kroner samanlikna med fjorårets budsjett. Budsjettet er likevel nøktern med bakgrunn i behovet for å halde dei kommunale vegane med asfaltdekke, som auka enda meir etter at Vågstarnda og Hjelvika blei en del av Vestnes kommune.

Avløp – ledningsnett, rensing m.v.

Det står enno att fleire prosjekt innafor dette område. Dette gjeld nyanlegg av ledningsnett for å kople til fleire abonnentar, separasjon (overvatn/avløp), utbygging av reinseeiningar, pumpestasjonar. Samt innkjøp av nødvendig utstyr for drift av fagområdet. Mange av prosjekta vert samarbeidsprosjekt med t.d. vassverk og andre ledningsetatar. Sidan dette er eit sjølvkostområde vil gebyr dekke renter og avdrag for låneopptak til dette prosjektet.

Beredskapsutstyr

Dette er eit investeringsprosjektet som i hovudsak gjeld flomvern. Ei 100 meter flompølse gir ei investering på om lag 0,3 mill. kroner. Under beredskapsutstyr er det og tenkt innkjøp av fleire elektriske vatnpumpar for pumping i kjellarar. Dette vil gjere aksjonane meir effektive og skadepotensialet forhåpentleg noko mindre.

Digital nøkkelhandtering

Kommunal utleige av tryggheitsalarmer fordrar at mottakar har nøkkelboks slik at personell i heimesjukepleia skal kunne kome seg inn, for eksempel ved alarmer. Dette fordrar vidare at den tilsette har nøkkel til nøkkelboks. Kvarden handlar såleis om ein stor administrasjon av nøklar. Nøkkelboksane i seg sjølv har vore funksjonelle, men typen er på veg ut og kommunen held på å gå tom. Med digital handtering, vert nødvendige tilgangar gitt gjennom administrativ dataverktøy. Arbeidstakaren nyttar mobil med app installert, for å opne og få tilgang på tenestemottakaren sin nøkkel i boksen. Føreslått investeringsramme er satt til 0,62 mill. kroner. Dette er noko lavt gitt pristilbodet som er motteken (0,9 mill. kroner). Ein må eventuelt vurdere høgare ramme neste år dersom ubrukte løyingar ikkje strekk til.

Eigenkapitalinnskot i KLP

Basert på estimert premiereserve vil eigenkapitalinnskotet til KLP bli 2,17 mill. kroner i 2022. Kapitalinnskotet kan ikkje finansierast med lån, og er difor føresett dekka av sal av tomter eller eigedom. Greier ein ikkje å dekkje dette ved bruk av investeringsinntekter må innskotet bli dekt ved bruk av disposisjonsfond (som ikkje er aktuelt p.t) eller over drifta.

IKT samarbeid Romsdal

Kommunestyret vedtok i sak KST 43/13 og gå inni eit forpliktande langsiktig og strategisk IKT samarbeid i Romsdal frå 01.01.2014. I tillegg til årlege driftskostnadar er dei også ansvarleg for nyinvesteringar på dataanlegg til samarbeidskommunane. Vestnes kommune sin andel av investeringane i 2022 er 2,3 mill. kroner. Bakgrunn for auke i investering neste år skuldast oppgradering av infrastruktur for å kunne handtere innføring av helseplattformen.

Karipllassen – renovering av leilegheit

Ei leilegheit har heilt nedslite overflater. I opphaldsromma må ein skifte veggar til baderomsplater, ny kjøkkeninnreiing, nye lister, verandadør, vindauge, og truleg også nytt golvbelegg. Leilegheita får ein annan standard og funksjonalitet enn tidlegare, og vil då vere betre tilpassa aktuell bebuar. Det er føreslått ei kostnadsramme på 0,9 mill. kroner

Kjøp av areal

I løpet av eitt år har kommunen behov for erverv av ulike type areal i tilknyting til eksisterande formålsbygg, utviding av kommunale veier/parkeringsplassar, sikring av areal i tilknyting til friluftsformål, utbygging av kommunal infrastruktur m.m. Det blir føreslått ein fellespott å denne type prosjekter på 0,5 mill. kroner kvart år i økonomiplanperioden.

Oppgradering av to utleigebustader i sentrum

I dag er det ikkje mogleg å leige ut desse to bustadane. Desse ligg i ei rekke med fleire bustader. Begge må totalrenoverast, sidan det er store skadar i bustadane etter lang tid med samanhengande utleige. Omfanget er vanskeleg å vite før ein byrjar med arbeidet. Det er også behov for å sjå på uteområdet knytt til bustadane. Ut frå erfaringstal er kostnadsramma estimert til 2,5 mill. kroner.

PC klassesett

Det er her snakk om eit fellesanskaffing på om lag 100 PCar, som utgjer 4.klassesett. Dette vil ha ei kostnadsramme på om lag 0,7 mill. kroner.

Riving av bygg ved Tomrefjord skule

Kommunen har løyst ut ein eideom nærm Tomrefjord skule. Det er ønskjeleg å rive bustadhuset og å stelle til området, slik at skulen får meir areal til uteområde. Å rive bygget er estimert å koste 0,25 mill. kroner

Robotklipparar

Vestnes kommune har store areal med plen som skal vedlikehaldas. I dag blir den manuelle plenslåtten utført av eigne tilsette samt noko innleige. I budsjettet for 2021 blei det vedtatt ei brutto investeringsramme på 0,25 mill. kroner til dette tiltaket. Kommunen har dermed fått dekt 4 ulike områder med robotklipparar. Sidan tiltaket har fungert tilfredsstillande er det ønske om å nytte robotklipparar på fleire områder, og det blir føreslått ei investeringsramme på 0,25 mill. kroner.

SD-anlegg

PC som nyttast til å styre SD-anlegget er svært gammalt og utdatert. Ryk eksisterande PC kan situasjonen bli at vaktmeistrane må ut på kvart einskild bygg når dei f.eks skal stille temperatur, mot at dei i dag kan sitte på kontoret å styre alle bygg. For å sikre stabilitet og hindre uventa kostnad, må arbeidet med å få lokale SD-anlegg over på serverparken til ROR-IKT kome i gang. Dette vil sikre både stabil drift, men og backup om serveren skulle falle ut. Sidan dette er eit arbeid som truleg vil føregå i ein periode på nokre år, er det foreslått å legge inn ei kostnadsramme på 0,62 mill. kroner kvart år i økonomiplanperioden.

I utgangspunktet var tanken at nytt anlegg skulle bli implementert ved etablering av ny felles ungdomsskule, og i framtidig oppgradering av Tomrefjord skule. Men sidan den lokale serveren på Tomrefjord skule allereie er øydelagt, må denne bli prioritert først. Prioriteringsrekkefølgja er satt opp slik:

1. Tomrefjord skule
2. Helland skule
3. Vestnes kommunehus, Aktivitetssenteret og Senior Plaza
4. Tresfjord skule
5. Ressurssenteret
6. Tomrefjord Idrettsbygg

Sentralkjøkkenet

Sentralkjøkkenet er nedslite og må renoverast. I tillegg til dette må ein erstatte eksisterande utstyr med nytt. Det gamle utstyret er slitt og det blir brukt mykje pengar på reparasjonar. Sentralkjøkkenet treng meir plass til frys og kjøl, og det må leggast til rette for dagens produksjon.

I PS 144/2019 ble det bevilga ei brutto investeringsramme på 5 mill kroner. I PS 122/2021 ble det føreslått ei ekstra bevilling på 6,5 mill. kroner, men det blei vedtatt 3 mill. kroner. Ut i frå berekningar

som er gjort av eksternt firma er det behov for ytterlegare 3,5 mill. kroner for å kunne gjennomføre prosjektet.

Skogrydding Bakneset

Skogrydding framom dei kommunale bustadtomtene på Bakneset blir sett på som den viktigaste oppgåva for å få desse tomtene meir attraktive. Slik tomtene ligg no, med ein høg og tett skog rett framføre seg, bidrar til at tomtene er vanskeleg å sel. Det blir føreslått å budsjettere med ei kostnadsramme på 0,5 mill. kroner for fjerning av skog i 2022.

Trafikktryggingstiltak

Dette prosjektet gjeld etablering av mellom anna fartshumper, gangfelt med belysning, skilt og overvasssystem. Området som skal prioriterast er Livneset-Helland. Det blir søkt om tilskot til trafikktryggingstiltak. Prosjektet blir berre gjennomført dersom søknaden vert innvilga. Kommunen sin andel av kostnadsramma blir då 0,24 mill. kroner

Satsingar i perioden 2023-2025

Barnehageskogen – Helland barnehage

Barnehageskogen er ei tilrettelagt arena for allsidig leik og varierte bevegelseserfaringar. Skulen og barnehagen brukar same uteområde, og det er rift om desse plassane. Reiskapsbu og toalettrom i "barnehageskogen" brann ned i fjar. Det låg ikkje føre forsikringssum som kan nyttast i ei oppbygging. Ved at vi ikkje lenger har reiskapsbu for oppbevaring av ved, bålpanne, utstyr og reiskap m.m, vert bruken redusert. Det er estimert av oppbygginga av «barnehageskogen» vil ha ei kostnadsramme på om lag 0,27 mill. kroner.

El-minigravar

Dagens maskin (dieseldrift) er ein 2006/2007 modell, som er klar for utskifting. Maskina er dimensjonert for kyrkjegardsgraving, men blir og brukt til andre småoppdrag innfor veg, park og avløp. Det blir føreslått å kjøpe inn ei elektrisk driven maskin, som og bidrar positivt i forhold til klimasatsing. Estimert pris på 0,8 mill. kroner.

Fortau/gangveg Baknes bustadfelt

Dette er eit tiltak knytt til trafikktryggingsplana, og kan sjås på som to delprosjekt.

- Del 1: Langs Gjermundnesvegen. Estimert kostnadsramme på 1 mill. kroner
- Del 2: langs Baknesvegen. Estimert kostnadsramme på 2,2 mill. kroner

Erfaringane frå tidlegare prosjekt er at ein kan få tilskot frå fylkeskommunen til mellom anna belysning (deler). Belysning på heile strekninga vil ha ein kostnad på om lag 0,5 mill. kroner.

Garderobeløysing - Helland barneskule

Ei fellesanskaffing av nye garderober i 1. etasje på barneskulebygget. Dette vil vere ein oppgradering av eksisterande garderober som er over 30 år gamal, slitte, upraktiske og uhygieniske. Estimert kostnad på 0,35 mill. kroner.

Måleutstyr

Dette gjeld innkjøp av nytt GPS-måleutsyr, som skal bli brukt innafor alle fagområde i tekniske tenester. Estimert pris på 0,3 mill. kroner.

Helseplattformen

I KST-54/21 blei det vedtatt å løyse ut kommunen sin opsjon på kjøp av Helseplattformen AS. Alle kommunane som skal vere med på løysinga skal bidra med sin andel av utgiftene til å utvikle systemet. Dette skal betalast til Helseplattformen AS når systemet blir teke i bruk, som er planlagt å vere i 2023. For Vestnes kommune utgjer dette om lag 14,5 mill. kroner.

Hovudvassleidning Myra

Her er vi eigar av leidningsnettet på Myraområdet. Dette nettet er frå utbygginga av Hellandheimen på seint 50-talet, og det er tidvis store lekkasjar samtidig som det er konstant smålekkasjar. Sidan vi betaler forbruksavgift for dette vatnet til Vestnes Vassverk, har vi svært høge kostnader knytt til forbruket. Dei seinare år har det og kome til private aktørar som nyttar seg av same leidningsnett. Før kommunen gjer noko med dette, må ein i dialog med Vestnes Vassverk om kva som skal til av investeringar før dei tek over vassleidningane. Vi rår difor til at dette tiltaket blir utsett til seinare i økonomiplanperioden.

Nye lokale hjelpemiddelenesta

I dag har hjelpemiddelenesta ikkje egna lokalalar, verken til vaskeplass, lager, kontor og verkstad. Det er aukande behov for hjelpemiddel, og dette er ei teneste «i vekst». Norconsult har føretatt ei grov kalkyle med oversikt over kva som må gjerast og kva det kan koste, dersom ein omdisponerer underetasjen i kommunehuset til formålet. Det er estimert ei kostnadsramme på om lag 2,5 mill. kroner.

Reservekraft på Myra

Eksisterande aggregat er gammalt og har ikkje nok kapasitet til å forsyne dei bygga som har behov for reservekraft. Det er utarbeidd eit forprosjekt for ny reservekraft på Myra. Rapporten er frå 2018, og det vart då antyda ei kostnadsramme på 3,3 mill. kroner. Ut frå løns- og prisvekst, samt erfaring med behov for ein sikkerheitsmargin, er det føreslått at kostnadsramma bør vere på om lag 4,5 mill. kroner.

Riving av Strandbo

Strandbo står i dag til nedfalls. Bygget er ført opp på ei tid då det var vanleg å nytte bygningsmateriale med asbest. I tillegg til asbest, inneheld bygget også andre miljøgifter. For å unngå innanding av asbesthaldig støv, er det strenge reglar i arbeidsmiljølova om kven som har lov til å handtere asbesthaldig materiale. Eining for eigedomsdrift har satt opp sperregjerde rund bygget slik at uvedkommande ikkje skal ha lett tilgang. Det er ikkje mogleg å få ein fullstendig oversikt over omfang av miljøgifter i bygget. Dette vil først vise seg når ein startar sjølve rivinga. Kostnadsramma på 7,5 mill. kroner er berre eit anslag. Av erfaring veit ein at det er kostnadskrevjande å både rive og kvitte seg med miljøfarleg avfall.

Tak på Myra kulturygg

Fleire takstein har lausna og inngangspartiet oppe har store råteskader med vassinntrenging. Taket må reparerast ved at møne- og valmsteinar vert erstatta med galvanisert beslag, alternativt må heile taket byttas ut. Prosjektet er estimert å ha ei kostnadsramme på om lag 4 mill. kroner som er basert på erfaringstal frå liknande prosjekt. Anslaget er likevel usikkert fordi ein ikkje veit kva som kan dukke opp av uføresette forhald. Om prosjektet er å betrakte som ei investering må ein også sjå nærmere på. Er det berre snakk om vedlikehald (skifte takstein) så er dette å betrakte som ein driftskostnad. Prosjektet bør utredast meir før ein vel å sette i gang med prosjektet. Førebels estimat på kostnadsramme er 4 mill. kroner.

Uteområde Tomrefjord barnehage

Tomrefjord barnehage har sidan 2014 meldt inn behov for oppgradering av uteområdet. Leikeapparata er veldig slitt og har behov for utbytting og oppgradering. Det er og svært lite utfordringar til barna med dei apparata vi har i dag og behovet har endra seg. Tomrefjord barnehage er den einaste barnehagen som ikkje har asfaltert sykkelsti til barna innafor gjerdet. Det er estimert at oppgradering av heile uteområde vil ha ei kostnadsramme på rundt 1,1 mill. kroner.

Uteområde ved bustader i sentrum

Det er behov for å gjerne noko med uteområdet til nokre av utlegebustadene i sentrum. Bustadane har utvendige bodar som i realiteten ikkje kan brukast (dei har jordgolv og dørene er vanskeleg å låse). Kostnadsramma er satt til 0,6 mill. kroner.

Vidareutlån

Kommunen tar opp startlån i Husbanken for igjen å låne pengane ut til eigne innbyggjarar. Dette for å kunne hjelpe flest mogleg til å bu i eigen, eigd bustad. Startlånet er Husbanken sitt kanskje viktigaste verkemiddel i det bustadsosiale arbeidet, og kommunen er oppfordra av Husbanken til å bruke dette verkemiddelet aktivt. Dette skal i utgangspunktet ikkje gje kommunen noko utgifter til renter og avdrag.

Kommunen har hittil i år behandla 30 saker med søknad om startlån. 19 saker er innvilga (80 % gjeld fullfinansiering), 7 har fått avslag, 2 saker er avslutta grunna manglende dokumentasjon og 2 saker er framleis under behandling. Det er gitt godkjenning til startlån for ca 28 mill. kroner. Disponibele midlar i 2021 er om lag 38.mill kroner, derav låneopptak frå Husbanken utgjer 20 mill. kroner.

I budsjettet er det lagt til grunn eit årleg opptak av 20 mill. kroner i startlån, som er same budsjetterte sum som for 2021. Dersom ein ser behov for det kan ein vurdere å søke om ekstra startlånmidlar i løpet av året.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Investeringer i varige driftsmidler	21 462	25 090	23 260	24 040
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 170	2 170	2 170	2 170
Sum finansieringsbehov	23 632	27 260	25 430	26 210
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 292	-5 018	-3 832	-2 408
Tilskudd fra andre	-238	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-2 170	-2 170	-2 170	-2 170
Bruk av lån	-16 932	-20 072	-19 428	-21 632
Vidareutlån	20 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til vidareutlån	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Avdrag på lån til vidareutlån	1 500	1 500	1 500	1 500
Mottatte avdrag på vidareutlån	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum finansiering	-23 632	-27 260	-25 430	-26 210
Sum finansieringsbehov	23 632	27 260	25 430	26 210
Sum finansiering	-23 632	-27 260	-25 430	-26 210
Udekt finansiering	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet blir finansiert med kompensasjon for meirverdiavgift, ulike tilskot, inntekter frå sal av anleggsmidlar, overføringer frå drift eller opptak av lån.

I tabellen over blir det vist korleis investeringane til Vestnes kommune blir finansiert i økonomiplanperioden.

Opptak av lån vil påføre driftsbudsjettet framtidige rente- og avdragskostnadar. Driftskostnadar knytt til startlån og VAR-investeringar blir finansiert gjennom brukarbetalingar. Budsjettet låneopptak i planperiodar er på 78 mill. kroner, kor lån til sjølvkostområde utgjer 20 mill. kroner.

Kommunen sine tenesteområde

[Politisk verksemد](#)

[Eigedomsdrift](#)

[Teknisk sektor](#)

[Kjøp tenester Tremek](#)

[Sentraladm/servicektr/fellesutg](#)

[Grunnskule](#)

[Barnehage](#)

[Kulturskulen, almen kultur og fritid](#)

[Kvalifisering og integrering](#)

[Barn, ungdom og familie](#)

[Helse, omsorg og velferd](#)

[Aktivisering og meistring](#)

Politisk verksemd

Beskriving av verksemda i dag

Vestnes kommune er politisk organisert etter formannskapsmodellen. Dette er hovudmodellen i kommuneloven, og innebær at formannskapet blir vald av kommunestyret etter partia sin forholdsvis representasjon i kommunestyret. Kommunestyret har 23 medlemmer og er Vestnes kommune sitt øvste styringsorgan og gjer vedtak på vegne av kommunen så langt ikkje anna følgjer av lov eller delegeringsvedtak, jf Kommunelova §§ 5-3 og 5-4.

Under politisk verksemd finn vi desse ansvara:

- Ordførar
- Politiske styringsorgan
- Politiske støttefunksjonar
- Kommunalt næringsfond
- Tiltaksarbeid
- Reiselivsretta verksemd
- Beredskap
- Kontrollutval og revisjon

På område “politiske styringsorgan” er det i tillegg til godtgjersle til varaordfører, leier i planutvalget, møtegodtgjersle til alle politiske organ, også budsjettet ein del kontingantar.

Kontingent 2021	Pris 2021
KS kontingent, inkl. FOU	390 000
Sunnmøre regionråd	137 000
ROR	164 000
Nynorsk kommunar	19 000
KS egedomsforum	12 000
LVSH - Vertskommunesamarb etter HVPU-reform	12 000
Nettverk For Fjord- og Kystkommuner (Nfkk)	37 000
Ålesund lufthavn	32 000
Norsk Bane AS - lyntogforum Møre og Romsdal	30 800
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal	34 000

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Tilltaksarbeid

Firma	Pris 2021
Vestnes Næringsforum	750 000
Gassror IKS	283 000
Visit Nordmøre og Romsdal AS	237 000
Rådhuset Informasjonsystemer AS	50 000

I 2021 har det vore gjeve ekstraordinær støtte frå Næringsfondet grunna koronapandemien.

På ansvar "Politiske støttefunksjoner" ligg løn til politisk sekretær (40 % stilling), på ansvar "beredskap" ligg løn til brann-og beredskapsansvarlig (40 % stilling).

KommuneTV vil vere på plass til kommunestyremøtet i starten av 2022. Det blir og arbeidd med innføring av eit møtegjennomføringsverktøy.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		7 252	7 252	7 252	7 252
Sum Tekniske justeringer		250	250	250	250
Sum Vedtak forrige periode		-600	0	-600	0
Sum Lønns- og prisvekst		71	71	71	71
Konsekvensjusteringer		-279	321	-279	321
Konsekvensjustert ramme		6 973	7 573	6 973	7 573
Politisk vedtak					
Visit Nordmøre og Romsdal	Politisk vedtak	-240	-240	-240	-240
Sum Politisk vedtak		-240	-240	-240	-240
Innsparingstiltak					
Julegave til tilsette	Innsparingstiltak	-150	-150	-150	-150
Redusere valkretsar	Innsparingstiltak	0	-180	0	-180
Utmelding regionråd	Innsparingstiltak	-150	-150	-150	-150
Sum Innsparingstiltak		-300	-480	-300	-480
Nye tiltak og realendringer		-540	-720	-540	-720
Ramme 2022-2025		6 433	6 853	6 433	6 853

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, lagt til løn- og prisstiging, samt justert for tiltak som er tidlegare vedteken og tiltak som administrasjonssjefen føreslår. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinneleg budsjett for 2021.

Under vedtak førre periode ligg uttrekk av budsjettposten knytt til organisasjonsgjennomgang (0,3 mill. kroner), og val (0,3 mill. kroner anna kvart år).

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeren for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettert sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparingsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinnelag budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Dei enkelte tiltaka som er enten er politisk vedteken eller som administrasjonssjefen foreslår blir nærmere omtala under.

Politisk vedtak

Visit Nordmøre og Romsdal

I kst. 78/21 bestemte Vestnes kommunestyre seg om å seie opp medlemskapet i Visit Nordvest, som blir gjeldande frå 2022

Innsparingstiltak

Julegave til tilsette

Det blir føreslått å vidareføre tiltaket som blei vedtatt i år om å ikkje gje julegåver til dei tilsette. Dette gir ei innsparing på 0,15 mill. kroner.

Redusere valkretsar

Vestnes kommune har 10 valkretsar og om lag 5 100 stemmeberettiga. I 7 av kretsane er det mellom 100 – 300 stemmeberettiga. Til samanlikning har Rauma like mange stemmeberettiga og 4 valkretsar. Ved sist val var det ca 77 % som nytta stemmeretten sin og stadig fleire førehandsstemmer i Vestnes kommune – 41,3 % i 2021. Kommunen nyttar elektronisk manntal på valdagen som betyr at ein kan stemme i hele kommunen, uavhengig av valkrets. Det er ressurskrevjande å gjennomføre val og i 2021 var totalkostnadane i overkant av 0,5 mill.kroner. Administreringa av kvar valkrets kosta i gjennomsnitt kr 30.000. Dei minste kretsane er og sårbarer då vi er avhengig av mobile nettverk for å få tilgang til elektronisk manntal. Vi leiger lokala og det kan gi utfordringar med utrullering av teknisk utstyr, testing og klargjering, og sikring av utstyret, då det må settast opp og takast ned før det blir satt opp på nytt på valdagen. Ved å redusere talet på valkretsar vil det vere mindre ressurskrevjande og minske risikoen for feil/problem med nettverk og teknisk utstyr.

Administrasjonssjefen foreslå som eit innsparingstiltak i økonomiplanperioden å redusere talet på valkretsar til neste val. Sjølv om ein reduserer talet på valkretsar meiner administrasjonssjefen at tilgjengelegheta til å avgjera stemme er god, mellom anna gjennom førehandsstemmeperioden.

I tala er det lagt til grunn at kommunen beheld 4 valkretsar.

Utmelding regionråd

Som eit innsparinstiltak blir det føreslått å melde seg ut av eitt av regionråda. Vestnes kommune er i dag medlem i Sunnmøre regionråd og Romsdal regionråd. Det vil kome eige sak om dette.

Eigedomsdrift

Beskriving av verksemda i dag

Eininga omfattar desse områda:

- Kommunale bygningar
- Kommunale utleigebygg
- Kommunale utleiebygg PU
- Senior Plaza
- Drift av Myra-området
- Felleskostnadar vaktmeiser mm.
- Kommunale bustad- og industriområde
- Administrativ leiing

Eigedomsdrift har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehald av kommunale bygg og eigedomar. Samla bruttoareal for kommunale bygg er om lag 74 800 m². Helsehuset Stella Maris utgjer nesten 9 000 m² av dette. Bygningsmassen består av kommunalt disponerte bustader og ei rekke formålsbygg som skular, barnehagar, helseinstitusjonar, kommunehus og kultur/idrett. I tillegg blir det administrert ca 2 000 m² til vidare utleige (Stiftelsen Vestnes Trygdebustader og innleigde flyktningbustader). Eininga har 14,77 årsverk og 16 tilsette.

Eininga har ansvaret for sal av kommunale bustad- og næringstomter, samt sal og kjøp av kommunale bygg/bustadar. Administrasjon og kompetanse på fagfeltet om offentlege anskaffingar ligg og til eininga, samt ansvar for koordinering av kommunen sine forsikringsordningar.

Status og utfordringar

I tida som kjem, står kommunen overfor krevjande prioriteringar innanfor verdibehavarande vedlikehald og tilrettelegging av lokalar. Over tid har eininga rehabiliteret eller oppgradert fleire leilegheiter til utleige, samt andre bygg. Framleis er det mange bygg som har eit betydeleg vedlikehaldsetterslep, både utvendig og innvendig.

Fleire av leilegheitene som blir leigd ut har vore i bruk i 20-30 år. Etter kvart blir fleire av desse ledige og må pussast opp før dei kan leigast ut på ny. I desse leilegheitene har det vore «hard bruk», og det er såleis mykje som må gjera.

Det er fleire einingar som melder om behov for å gjere ombygging (tilrettelegging) av dei lokala dei disponerer. Typisk er at lokala ikkje er tidsriktig for tenesteproduksjonen, lokala manglar nødvendig fleksibilitet, eller at bruken av lokala har endra seg. Kvart år dukkar det opp ulike «må-tiltak» som det ikkje er mogleg å planlegge for. Døme på slike tiltak er diverse innbrot/hærverk/uhell, teknisk anlegg som enten må bli reparert eller erstatta, taktekking, deponering av lagra avfall m.m.

Frå 01.01.2021 overtok eigedomsdrifta av bygningane ved Vågstranda skule og Vågstranda barnehage. Rauma kommune la ned skulen frå 2020, og bygget er difor lite i bruk. Lokalane til barnehagen ber preg av stor slitasje og manglande vedlikehald over tid.

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

I 2021 blei Vestnes sjukeheim og Tresfjord trygdeheim avvikla, og Helsehuset Stella Maris blei tatt i bruk frå slutten av april. Det meste av Vestnes sjukeheim er reven. Det er ikkje avklart kva som skal gjerast med trygdeheimen.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		3 020	3 020	3 020	3 020
Sum Tekniske justeringer		213	213	213	213
Sum Lønns- og prisvekst		-362	-362	-362	-362
Konsekvensjusteringer		-149	-149	-149	-149
Konsekvensjustert ramme		2 872	2 872	2 872	2 872
Innsparingstiltak					
ENØK	Innsparingstiltak	-300	-600	-600	-600
Ikkje erstatte tenestebil	Innsparingstiltak	-150	-150	-150	-150
Sum Innsparingstiltak		-450	-750	-750	-750
Nye tiltak					
Ny stilling innkjøp	Nye tiltak	500	500	500	500
Sum Nye tiltak		500	500	500	500
Nye tiltak og realendringer		50	-250	-250	-250
Ramme 2022-2025		2 922	2 622	2 622	2 622

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, justert for løn- og prisauke, og lagt til tiltak som administrasjonssjefen føreslår for å kome i balanse. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinneleg budsjett for 2021.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeren for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettert sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparingsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinneleg budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Eininga har stor omsetning, og mesteparten av utgiftene blir dekka av leigeinntekter. Dette gjer at nettoramme for sektoren blir låg.

Dei enkelte tiltaka som administrasjonssjefen foreslår blir nærmare omtala under.

Innsparingstiltak

ENØK

Det er allereie vedteken en investeringssum som skal nyttast til ENØK-tiltak i bygg (p.nr 518). Her er det førebels att løyingar som ein kan nytte til neste år. Det er lagt inn ei forventa innsparing på 0,3 mill. kroner i 2022, knytt til lågare energiutslepp og smartare energistyring.

Ikkje erstatte tenestebil

Ein av bilane må reparerast, men det er per no ikkje råd å få tak i nødvendige delar. Tilstanden på bilen er slik at den ikkje blir EU-godkjent. Føreslår å ikkje erstatte bilen, og difor spare driftsutgifter (drivstoff, forsikring etc.). Utfordringa er at det kan ta noko lenger tid ved å bringe/hente gjenstandar når tilsett ikkje lenger har eigen tenestebil.

Nye tiltak

Ny stilling innkjøp

Vestnes kommune kjøper årleg varer og tenester for mange millionar. Dette gjeld alt frå kjøp av forbruksmateriell innan kontor-, helse- og oppvektsektor til store investeringar som til dømes oppgradering av kommunale vegar og byggeprosjekt som Stella Maris. Det er berre eit fåtall personar i kommunen som utfører desse anskaffingane, personar som i all hovudsak har andre ansvarsområder og annan fagkompetanse. Regelverket knytt til offentlege anskaffingar er så omfattande og komplekst at ein ser at dette er eit fagfelt ein må jobbe kontinuerleg med og på heiltid for at ein skal greie å halde seg oppdatert både på gjeldande og nye reglar knytt til dette fagområdet. Per i dag har vi eit for lite fagmiljø på dette området. Med bakgrunn i dette har kommunen ved fleire høve nytta ekstern innkjøpsbistand, til dømes knytt til Stella Maris. I 2020 og til no i 2021 er det nytta over kr 700 000 til dette formålet.

Vestnes kommune er knytt til innkjøpssamarbeidet på Sunnmøre, organisert av Ålesund kommune. Dei gjennomfører større anskaffingar på rammeavtaler i dei tilfeller fleire kommunar har dei same behova. Vestnes nyttar desse rammeavtale så langt dei dekker våre behov, medan eingongskjøp og prosjekttretta kjøp knytt til dømes til utbetring av vegar, ombygging/tilbygg/nybygg m.m. ikkje inngår i avtalen og må gjennomførast i eigen regi. Vidare vert det gjennom avtalen med Ålesund kommune gitt råd og rettleiing i innkjøpsfaglege spørsmål.

Administrasjonssjefen ser at dette er eit område vi treng å styrke med eitt årsverk. Klarer vi å styrke dette miljøet vil vi redusere bruken av kjøp av innkjøpstenester betydeleg og få betre tenester knytt til innkjøp og anskaffingar.

Det er her tatt utgangspunkt i at 40 % av årslønna vil vere knytt til prosjekt og då bli belasta investeringsrekneskapen.

Teknisk sektor

Beskriving av verksemda i dag

Eininga har eit breidt ansvarsområde både innafor forvaltning og tenesteproduksjon. Følgjande fagområde ligg til eininga:

- arealplanlegging
- seksjonering
- deling av eigedom
- byggesaksbehandling
- matrikkelføring
- oppmåling og kart
- adressering
- eigedomsskatt
- landbruk
- skogbruk
- naturforvaltning
- klima og miljø
- vilt
- forvaltning og drift av kommunal vegar og avløp
- prosjektering og utbygging av bustad- og næringsområder
- stell av park og grøntområder inkl. aktivitetstilbud for personar med hjelpebehov
- Brann og feiing

Dersom ein ser bort frå avgiftskapitla, kor kostnadane blir dekka gjennom kommunale gebyr eller andre inntekter, er dei største netto utgiftspostane brannvern, vedlikehald av kommunale vegar og parker/grøntareal. I tillegg er tekniske tenester ansvarleg for gjennomføring av mange av investeringsprosjekta i kommunen.

Tekniske tenester har 21,1 årsverk (eksl. deltidsbrannmannskap). 5,5 av årsverka vert lønna innanfor sjølvkostområdet (avløp, slam, renovasjon og feiing). 2,6 årsverk står per i dag vakante. Det er nyleg lyst ut 2 stillingar, men det vert opplevd krevjande å rekruttere fagfolk. Stramt budsjett gjer det og vanskeleg å kjøpe tenester, og visar seg mellom anna i eit synleg vedlikehaldetterslep på kommunen sine vegrar. Det er framleis eit stort behov for vedlikehald og utbetringer på kommunal infrastruktur. Dette omfanget auka ytterlegare i 2021, etter at eininga fekk ansvar for drift og vedlikehald tekniske anlegg og vegrar i Vågstranda og Hjelvika.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		14 337	14 337	14 337	14 337
Sum Tekniske justeringer		918	918	918	918
Sum Lønns- og prisvekst		915	915	915	915
Konsekvensjusteringer		1 833	1 833	1 833	1 833
Konsekvensjustert ramme		16 170	16 170	16 170	16 170
Innsparingstiltak					
Omlegging av drift på uteseksjonen	Innsparingstiltak	-500	-500	-500	-500
Vakante stillingar	Innsparingstiltak	-850	0	0	0
Sum Innsparingstiltak		-1 350	-500	-500	-500
Nye tiltak og realendringer		-1 350	-500	-500	-500
Ramme 2022-2025		14 820	15 670	15 670	15 670

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, justert for løn- og prisauke, og lagt til tiltak som administrasjonssjefen føreslår for å kome i balanse. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinneleg budsjett for 2021.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeren for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettert sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparingsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinneleg budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Dei enkelte tiltaka som administrasjonssjefen foreslår blir nærmare omtala under.

Innsparingstiltak

Omlegging av drift på uteseksjonen

Innafor avløpsområdet er det eit større behov for innsats, enn det vi har hatt tid/ressursar til no. Dette gjeld både nyanlegg, renovering og drift av leidningsnett, pumpestasjonar og renseeløyssingar.

For å kunne auke aktiviteten på avløpsområdet, blir det føreslått å kjøpe spesialtenester på vegområdet, som til no har vore utført i egenregi. Dette er oppgåver som kantslått, gatefeiring, setting av brøyttestikk o.l. Alle desse arbeidsoperasjonane krev kostbart utstyr/køyretøy, som vert brukta forholdsvis kort tid kvart år. Dette vil på sikt føre til at vi kan halde oss med utstyr/køyretøy som er mindre komplisert og dermed billegare både i innkjøp og drift.

Auka aktivitet innafor avløpsområdet vil føre til at vi må gjer innkjøp/leasing av meir utstyr/køyretøy. Det blir estimert at denne omlegginga av drifta vil føre til ei innsparing på om lag 0,5 mill. kroner.

Vakante stillinger

Det er her lagt inn ei innsparing på 0,25 mill.kroner i 2022 ved å halde gartnerstillinga vakant i 4 månadar. Det er generelt lite behov på vinteren. Ved å halde stillinga vakant vil gjer at beskjæring, anleggsarbeid og førebuing til vår/sommar blir skadelidande. Å etablere ei heilheitlege arbeidstilbod/aktivitetstilbod som kan ta mykje av dette arbeidet kan bidra til å gi varig reduserte kostnader utover det som er lagt inn her.

Stilling som skogansvarleg og saksbehandlar arealplan vil og stå vakante delar av året. Det er lagt inn ei innsparing på til saman 0,6 mill. kroner

Kjøp tenester Tremek

Beskriving av verksemda i dag

Tremek vart stifta i 1995 og har som hovudoppgåve å utvikle menneske gjennom tilrettelagt arbeid. I dag er Tremek godkjent for 15 VTA-plassar (varig tilrettelagt arbeid) og praksisplass for elevar i vidaregåande skule med særskilte behov. Tremek held til i eigne lokale på Skorgenes industriområde.

Vestnes kommune er eineaksjonær og formannskapet utgjer generalforsamlinga for Tremek.

Produksjonen kan delast inn i 3 avdelingar: Tre, Mekanisk og Keramikk og gaver.

Avdelingar

Tremek er delt inn i desse avdelingane:

- Fryd
- Jobbfrukt
- Keramikk & gaver
- Mekanisk
- Plenslåttgruppen
- Treavdelinga

Målsetninga

Tremek gjev moglegheiter til å delta i arbeidsoppgåver og opplæring innan produksjon på ei rekke område. Dei har tiltak for både ungdom og vaksne. Dei gjev også tilrettelegging og opplæring mot fagbrev eller delkompetanse.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		2 064	2 064	2 064	2 064
Sum Lønns- og prisvekst		52	52	52	52
Konsekvensjusteringer		52	52	52	52
Konsekvensjustert ramme		2 116	2 116	2 116	2 116
Innsparingstiltak					
Andre tiltak	Innsparingstiltak	-114	-114	-114	-114
Sum Innsparingstiltak		-114	-114	-114	-114
Nye tiltak og realendringer		-114	-114	-114	-114
Ramme 2022-2025		2 002	2 002	2 002	2 002

Samandrag budsjett

Vestnes kommune kjøper tenester frå Tremek. I 2020 kjøpte Vestnes kommune ved Aktivisering og meistring 10 plassar på Tremek. For 2022 er det budsjettert med 9 plassar, sidan to halve plassar er sagt opp. Kommunen vil i 2022 kjøpe tenester for 2 mill. kroner.

Sentraladm/servicektr/fellesutg

Beskriving av verksemda i dag

Sektoren omfattar desse områda:

- Administrasjonssjefen
- Rekneskap
- Lønn
- Personal
- Servicekontor
- Bustadtiskot Husbanken
- Fellesutgifter
- Utgifter hovudtillitsvald
- Hovudverneombod
- Bedrifttshelseteneste
- Lærlingar
- ROR-IKT samarbeid
- Covid-19

Ansvar «Fellesutgifter» gjeld heile kommunen si drift og inneholder mellom anna følgjande utgifter:

- Krisesenter 1,5 mill. kroner
- Porto, telefon, frakt 0,3 mill. kroner
- Intern husleige rådhus 1,3 mill. kroner
- IKA - interkommunalt arkiv 0,3 mill. kroner
- Risk manager, årleg avgift (avviksystem) 0,1 mill. kroner
- Innkjøpssamarbeid med Ålesund kommune 0,12 mill.kroner
- Documaster 0,2 mill. kroner

I tillegg til dette, er det kontingentar og avgifter til ei rekke fellesformål, felles lisensar, leige av kopimaskiner m.m.

I 2021 har Vestnes kommune 7 lærlingar, som er innan barnehage og helse og omsorg. Ad-Hoc Lærling foreslår å auke talet til 14 lærlingar per år. Vi ser ikkje at vi kan starte å auke talet frå 7 til 14 før tidlegast i 2023.

Dei tilsette i sentraladministrasjonen jobbar myke med digitalisering og har ei rekke roller i ulike system. Funksjonar innanfor IKT-samarbeidet som bestillarrolle, deltaking i faggrupper og prosjektgrupper. Avdelinga har og rolla som personvern- og sikkerheitsansvarleg for kommunen.

Pandemisituasjonen har prega mykje sektoren det siste halvanna året. Mykje tid er mellom anna bukt på arbeid knytt til vaksinering, kriseleiing, informasjonshandtering og heimeside.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		32 958	32 958	32 958	32 958
Sum Tekniske justeringer		1 400	1 400	1 400	1 400
Sum Lønns- og prisvekst		881	881	881	881
Konsekvensjusteringer		2 281	2 281	2 281	2 281
Konsekvensjustert ramme		35 238	35 238	35 238	35 238
Innsparingstiltak					
Nedbemannning sentraladm.	Innsparingstiltak	-370	-370	-370	-370
Rekneskapsfunksjon	Innsparingstiltak	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Sum Innsparingstiltak		-1 670	-1 670	-1 670	-1 670
Nye tiltak					
Kommunalsjef samfunn	Nye tiltak	0	1 300	1 300	1 300
Tilskot til etablering og tilpassing	Nye tiltak	400	400	400	400
Sum Nye tiltak		400	1 700	1 700	1 700
Nye tiltak og realendringer		-1 270	30	30	30
Ramme 2022-2025		33 968	35 268	35 268	35 268

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinnelag budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, og lagt til tiltak som administrasjonssjefen føreslår. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinnelag budsjett for 2021, samt justering for kostnadsauke til ROR-IKT.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeren for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budjettert sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparingsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinnelag budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Dei enkelte tiltaka som administrasjonssjefen foreslår blir nærmare omtala under.

Innsparingstiltak

Nedbemannning sentraladm.

Administasjonssjefen vil arbeide med å redusere 50 % stilling ved sentraladministrasjonen. Dette må arbeidast med framover i høve kor ei slik innsparing vert gjennomført

Rekneskapsfunksjon

I sak kst-60/21 blei det vedteken at Vestnes kommune skal ta tilbake rekneskapsfunksjonen som per i dag blir utført av Molde kommune. Avtalen er sagt opp, og det er kome til einigheit om at Vestnes kommune tek over frå 01.01.2022.

På grunn av rekrutteringsutfordringar og den økonomisk situasjonen skal ein forsøk å løyse oppgåvene med berre eitt ekstra årsverk, og ikkje 2 årsverk som Molde kommune har. For å lukkast inneber dette ei effektiv omfordeling av oppgåver internt, samt få digitalisert arbeidsprosessar. Økonomisk betyr dette ei innsparing på om lag 1,3 mill. kroner.

Det er viktig å påpeike at dette er eit tiltak som skal prøvast ut. Dersom dette ikkje fungerer med tanke på arbeidsbelastning og sårbarheit, må ein vurdere å lyse ut ei stilling.

Nye tiltak

Kommunalsjef samfunn

BDO har arbeida med å sjå på den organisatoriske oppbygginga av Vestnes kommune. Politisk sak på knytt til dette kjem i første møte etter nyåret. Som BDO tidlegare orienterte om i kommunestyret, vil dei anbefale at det vert oppretta ei kommunalsjef stilling for samfunn. Administrasjonssjefen ser at dette er ei stilling som er viktig å få på plass, ikkje minst med tanke på planarbeid, næringsutvikling med meir. Derimot finn ikkje administrasjonssjefen budsjettdekning for stillinga 2022, sett opp mot at det betyr ytterligare kutt i andre sektorar. Det vert lagt inn i økonomiplana at ein opprettar kommunalsjef samfunn frå 2023.

Tilskot til etablering og tilpassing

Tidlegare kom det øyremerka tilskot knytt til etablering og tilpassing av bustadar. Frå og med år 2020 blei dette innlemma i rammeoverføringane til kommunane, noko som inneber at midlane ikkje lenger er øyremerka. Det tidlegare bundne fondet knytt til bustadtiltak er brukt opp, og frå neste år må midlane bli budsjettert direkte i drifta. Det er ikkje funnet rom i budsjettet til å leggje inn meir enn 0,4 mill. kroner i 2022.

Grunnskule

Beskriving av verksemda i dag

Vestnes kommune gir opplæring ved fire grunnskular; ein 1-7. skule i Fiksdal, ein 1-7.skule på Helland, ein 1-10.skule i Tomrefjord og ein ungdomsskule i Tresfjord. I tillegg er det ein 1-7. privatskule på Vikebukt. Det er totalt 711 elever registrert på dei offentlege skulane hausten 2021. I tillegg har kommunen tilgang til alternativ opplæringsarena på Rypdal som blir nytta av elevar på tvers av skulane. Vestnes kommune har tilbod om skulefritidsordning for 1.-4.trinn på alle grunnskulane i kommunen som elevane kan nytte seg av.

Status og utfordringar

Skulebygga i kommunen er av ein eldre karakter, og i dag har mange elevar opplæringa si i gamle og utrangerte skulebygg. Både skulebygget i Fiksdal, ungdomsstegsbygget på Helland og mellomstegs-/ungdomsstegsbygget i Tomrefjord treng sårt ei opprusting. I tillegg veit vi at det er manglar på barneskulebygget på Helland som må utbetra. Det er derfor særskilt viktig for elevane og tilsette i sektor at dei får nye og betre lokalitetar. Nye og moderne skulebygg vil gjere skulesektoren i Vestnes attraktiv og kan gjere rekrutteringa av nye tilsette lettare. Det er over tid vore arbeidd med å bygge ein felles kommunal ungdomsskule. Prosjektet skal gje kommunen tenelege areal for ein felles ungdomsskule gjennom ei ombygging av dagens ungdomsskulebygg på Helland barne- og ungdomsskule. Vedtak i kommunestyret frå 12.12.2019 har bestemt at det skal vere eigne einingar med åtskilde administrasjonar for ungdomsskulen og barneskulen på Vestnes. Det er likevel lagt opp til sambruk av undervisningsareal for å kunne utnytte areala på ein optimal måte.

Skulesektoren er delt opp slik at kvar skule har sitt eige budsjett. I tillegg er det eit budsjettområde som heiter «Fellesutgifter» som består stort sett av;

- Skuleskyss
- Utgifter spes-ped til elevar på privatskule
- Kjøp tenester PPT
- Utgifter for barn som er plassert i fosterheim/anna spesialskule
- IKT-utstyr

Sektoren er i ein pressa økonomisk situasjon, og det er eit gap mellom uttalte behov og dei økonomiske føresetnadene kommunen har. Per september 2021 har skulesektoren eit meirforbruk på ca 1,8 mill. kroner, og viser til eit for høgt driftsnivå. Dette vil ha ringverknader inn i 2022 om ikkje strakstiltak blir satt i gang. Utfordringane er at kostnadene i stor grad er bundne i tenester som er lovfesta på individnivå. Dette er både på einingsnivå og på fellesutgiftene.

Vi ser ein auke i talet på elevar som tek imot spesialundervisning for kvart år dei siste fem åra. 110 elevar har enkeltvedtak med rett til spesialundervisning skuleåret 2020/2021 på dei kommunale grunnskulane. Dette er ei auke på 23 stk frå førre skuleår og eit signal om at det er mange elevar som treng hjelp og oppfølging. Det må arbeidast systematisk og godt med tilpassingar av den ordinære undervisninga i tida som kjem. Dette krev ein gjennomgang av ressursbruken og ein må sjå på budsjetteringa i skulesektoren. Eit grep for å få ned spesialundervisninga er å styrke det ordinære opplærungstilbodet. Det heng i stor grad saman med ressursrammer, og med ein pressa økonomi er det utfordrande å styrke det ordinære samtidig som ein vil kutte spesialundervisninga. Kommunen er i gong med eit prosjekt som har fått namnet «Få elevane heim». Det er i dag elevar som ikkje får

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

grunnskuletilbodet sitt i Vestnes kommune, men må reise utanfor kommunegrensene for å ta i mot dette. Dette er elevar som har behov som gjer at vi må tenkje annleis i tenesteytinga. Prosjektet «Få elevane heim» er eit prøveprosjekt der vi ser på kva som skal til for alle elevar, i den grad det er mogleg, skal få eit godt fagleg tilbod i heimkommunen. I tillegg til å etablere ei god tenesteyting vil vi sjå på korleis ein kan gjere dette kostnadseffektivt med god kvalitet. Prosjektet vil ikkje gå utover vedtatt budsjetttramme for skulesektoren, då det er knytt opp i mot spesialundervisninga samla sett på alle skulane. Målet er at vi vil ha ein økonomisk gevinst med tanke på at vi organiserer eit tilbod i eigen kommune til ein lågare kostnad enn at vi må nytte andre kommunar sine opplæringstilbod. Ein del av arbeidet er *førebyggjande* og vil gje større økonomisk gevinst i åra framover.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		90 915	90 915	90 915	90 915
Sum Tekniske justeringer		475	475	475	475
Sum Lønns- og prisvekst		2 715	2 715	2 715	2 715
Konsekvensjusteringer		3 190	3 190	3 190	3 190
Konsekvensjustert ramme		94 105	94 105	94 105	94 105
Innsparingstiltak					
Assistenbruk	Innsparingstiltak	-500	-1 200	-1 200	-1 200
Nedlegging Fiksdal skule	Innsparingstiltak	-2 000	-4 000	-4 000	-4 000
Spesialundervisning	Innsparingstiltak	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vakant stilling PPT	Innsparingstiltak	-350	0	0	0
Sum Innsparingstiltak		-3 850	-6 200	-6 200	-6 200
Nye tiltak og realendringer		-3 850	-6 200	-6 200	-6 200
Ramme 2022-2025		90 255	87 905	87 905	87 905

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinnelag budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, og lagt til tiltak som administrasjonssjefen føreslår for å kome i balanse. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinnelag budsjett for 2021.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeret for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettet sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparsningsbehov hos alle einingane knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinnelag budsjett. Dette må den enkelte sektoren løyse ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Grunnskulane er som nemnd i ein pressa økonomisk situasjon og har hatt meirforbruk i fleire år. Tilbakemeldingane frå einingsleiarane er at det ikkje er fagleg forsvarleg å redusere meir enn det som er gjort innanfor neverande struktur. Det er ikkje mogleg å redusere fleire rammetimar i skulen, og handlingsrommet blir då i hovudsak å leggje ned Fiksdal skule frå hausten 2022, noko som vil gje oss ei innsparing i 2022 på 2 mill. kroner og 4 mill. kroner med heilårsverknad.

Dei enkelte tiltaka blir nærmare beskrive under.

Innsparingstiltak

Assistenbruk

Skulen nyttar assistenter knytt opp mot enkeltvedtak, medisinsk støtte og generell tilrettelegging/styrking. Ved å kutte i den generelle styrkinga med 2 årsverk frå hausten 2022, vil vi ha ei innsparing på ca 0,5 mill. kroner. Heilårsverknad vil vere 1,2 mill. kroner.

Nedlegging Fiksdal skule

Grunnskulane er i ein pressa økonomisk situasjon og har hatt meirforbruk i fleire år. Tilbakemeldingane frå einingsleiarane er at det ikkje er fagleg forsvarleg å redusere meir enn det som er gjort innanfor noverande struktur. Det er ikkje mogleg å redusere fleire rammetimar i skulen, og handlingsrommet strekker seg til nedlegging av Fiksdal skule hausten 2022 som vil gje oss ei innsparing i 2022 på 2 mill. kroner og 4 mill. kroner med heilårsverknad.

Det har dei siste 10 åra vore arbeidd mykje i Vestnes med planar for skulebygga og skulestrukturen i kommunen. Ikkje mindre enn 3 politiske utval har arbeidd med desse spørsmåla i dette tidsrommet. Det siste utvalet fekk sitt mandat våren 2018 og gjorde ein stor jobb med å gå gjennom alle skulebygga og skissere tiltak. Utvalet kom òg med forslag om å endre skulestrukturen. Dette inneber at Fiksdal oppvekstsenter skulle bli lagt ned.

Skuleutvalet behandla spørsmålet om skulestrukturen med bakgrunn i fire forhold;

- Elevtals- og befolkningsutviklinga
- Rekruttering/kompetanse
- Sårbarheit/kvalitet
- Økonomiske konsekvensar som følgje av nedgangen i elevtalet og endringar i befolkningssamansetjinga

Desse forholda gjer seg gjeldande i same omfang i dag, om ikkje meir enn ved førre behandling av saka. I høve skulestruktur så ser ikkje administrasjonssjefen at det i utgangspunktet er eit tiltak som gjev store og varige innsparinger per no med tanke på at kommunen vil bli trekt i rammetilskotet ved etablering av friskular. Kortsiktig vil det derimot gi økonomisk effekt i 1,5 år, då det er ei «forsenkning» i trekket i rammetilskotet. Om det blir oppretta to nye privatskular vil kommunen sitt handlingsrom for innsparing bli avgrensa til å gjelde ressursbruken til skulane i Tomrefjord og Helland.

Skulebygget i Fiksdal treng sårt ei opprusting for vidare skuledrift. Bygget frå 1952 er vurdert av Norconsult til å vere lite egna til skulebygg og bør rivast. Den nyare delen frå 1975 må gjennom ei omfattande renovering for å ha framtidig skuledrift. Det er kostnadsberekna til ca 38 mill. kroner. Viser elles til rapporten til Norconsult knytt til tilbygg/renovering av Fiksdal skule.

Det vil kome eige skal om nedlegging av Fiksdal skule dersom dette blir vedteke i budsjettbehandlinga.

Spesialundervisning

Vi ligg i dag høgt i bruken av spesialundervisningstimar. Ved å nytte oss av alternativ opplæringsarena knytt til prosjektet «Få elevane heim», vil vi ha ei samdrift på skulane knytt til bruken av ein del spesialundervisningstimar. I tillegg vil vi ha ei inntening på grunn av sal av elevplass til andre kommunar. I budsjettet er det lagt inn ei forventa innsparing på 1 mill. kroner.

Vakant stilling PPT

Å halde 0,8 årsverk stilling som PP-rådgjevar vakant fram til sommaren vil gje ei innsparing på 0,35 mill. kroner.

Barnehage

Beskriving av verksemda i dag

I Vestnes kommune er det seks kommunale barnehagar og to private. Barnehagane er lokalisert i Fiksdal, Tomrefjord, Helland, Tresfjord, Vikebukt og Vågstranda. Det vart gjort ei administrativ endring i 2021, der Fiksdal barnehage, Tomrefjord barnehage og Gardstunet barnehage fekk felles einingsleiar. Hausten 2021 er det 303 barn i barnehagene, derav 235 i kommunale og 68 i dei private. Barnehagebygga har ein variasjon av både eldre og nyare bygg.

Barnehagen er i likhet med skulen ei pedagogisk verksemd som skal gje barn moglegheiter for leik, livsutfolding, og meiningsfulle opplevingar og aktivitetar. Innhaldet, ansvaret og oppgåvane i barnehagen blir skildra i [Barnehagelova](#) og [Rammeplanen](#) for barnehagen.

I barnehagane i Vestnes er det pr 15.12.2020 69 årsverk i dei kommunale barnehagane og 20 årsverk i dei private barnehagane.

Status og utfordringar

Barnehagesektoren er ein normstyrt sektor. Norm for pedagogisk bemanning sei at kvar barnehage skal ha minst ein pedagogisk leiar per 7 barn under 3 år, og ein pedagogisk leiar per 14 barn over 3 år. Norm for grunnbemanning viser til at barnehagen skal ha minst ein tilsett per 3 barn under 3 år, og ein tilsett per 6 barn over 3 år. I tillegg er det norm for areal.

Solberg-regjeringa ber kommunane bruke veksten i frie inntekter til å tilsette fleire barnehagelærarar. Målet er 50 % barnehagelærarar. Barnehagesektoren i Vestnes vil framover tilsette barnehagelærarar ved naturleg avgang av t.d fagarbeidrarar til målet om 50 % barnehagelærarar dekning er nådd. Per november 2021 ligg Vestens kommune på 40 % dekning.

Alle som søker ved hovudopptaket og har rett på barnehageplass får eit tilbod. I tillegg til hovudopptaket har vi fortløpande opptak til ledige plassar. Det har vore ein auke i barn som søker barnehageplass frå nyttår, det er og auke i søknadar som kjem fortløpande gjennom året. Utfordringa har vore at vi bemannar etter barnegruppene i august. Fortløpande opptak, spesielt frå nyttår løyser ut behov for meir personell, både pedagogar og fagarbeidrarar. Desse er ikkje lett å rekruttere midt i året. Vi har per i dag ikkje kapasitet til å ta inn alle som søker utanom hovudopptaket.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		48 674	48 674	48 674	48 674
Sum Lønns- og prisvekst		1 557	1 557	1 557	1 557
Konsekvensjusteringer		1 557	1 557	1 557	1 557
Konsekvensjustert ramme		50 231	50 231	50 231	50 231
Innsparingstiltak					
Berre eitt hovudopptak	Innsparingstiltak	-1 300	-2 300	-2 300	-2 300
Feriestengt barnehage	Innsparingstiltak	-500	-500	-500	-500
Nedlegging Vågstranda barnehage	Innsparingstiltak	-600	-1 300	-1 300	-1 300
Pensjon i private barnehagar - redusert tilskot	Innsparingstiltak	-230	-230	-230	-230
Sum Innsparingstiltak		-2 630	-4 330	-4 330	-4 330
Nye tiltak og realendringer		-2 630	-4 330	-4 330	-4 330
Ramme 2022-2025		47 601	45 901	45 901	45 901

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, samt lagt til tiltak som administrasjonssjefen føreslår. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinneleg budsjett for 2021.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeren for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettet sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparingsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinneleg budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Vestnes kommune følgjer til ein kvar tid maksprisen for barnehageplass som er vedteken av Stortinget. I tilleggsproposisjonen er det føreslått å redusere maksprisen frå hausten 2022. Dette vil gje ein meirkostnad for kommunen, som sektoren må finne inndecking for dersom forslaget blir vedteken.

Barnehagesektoren er normbasert med tanke på bemanning og innsparingstiltaka som ikkje er lovpålagt vil gå utover tenestene til innbyggjarane våre. Det har vore politisk vilje i Vestnes kommune til å ta inn barn fortløpende gjennom heile året og tilby barnehageplass. Dette er med på å gi betre tenester til våre innbyggjarar, men det har ein økonomisk konsekvens med tanke på bemanning. Eitt hovudopptak og feriestengte barnehagar er tiltak som vil gi ei økonomisk innsparing.

Vågstranda barnehage sitt bygg er av ein eldre karakter og treng sårt ei opprusting. Det har kome inn bekymringsmelding frå tilsette og hovudverneombodet på inneklimaet i bygget, og ein må pårekne ekstra vedlikehaldskostnader, samt investeringstiltak ved vidare drift. I tillegg er det få barn i barnehagen, noko som gjer det sårbart med tanke på bemanning med relevant kompetanse og endringar i personalet som følgje av permisjonar og sjukdom. Det er også sårbart med tanke på det sosiale utviklingsmiljøet for barna som er i barnehagen. Vi vil ha ei økonomisk innsparing ved å flytte dei åtte barna frå hausten 2022 inn i eksisterande barnehagar i kommunen.

Dei store endringane i befolkningssamansetjinga vil i åra som kjem få konsekvensar for den kommunale tenesteproduksjonen. Vestnes kommune må som følgje av dette styrke ressursbruken og

tenestetilbodet til dei eldre, medan tilbodet til barn og unge må reduserast i takt med reduksjonen i barnetalet. Dette gjeld i all hovudsak barnehage og skule.

Dei enkelte tiltaka blir nærmere beskrive under.

Innsparingstiltak

Berre eitt hovudopptak

Fortløpande opptak er ikkje ei lovpålagd teneste, men eit tilbod som er med på å gi betre tenester til våre innbyggjarar, samt at det kan vere med på å tiltrekke oss innbyggjarar gjennom at dei kan få barnehageplass gjennom heile året. Innsparinga vi har gjennom eitt hovudopptak, tilsvarar 3,6 årsverk minus tapt foreldrebetaling. Med desse ressursane kan vi ta imot ca. 15 av 30 barn på venteliste. Dette utgjer netto (lønsutgifter minus foreldrebetaling) ca. 1,6 mill. kroner på årsbasis. Ev. gjeninnføring av inntak utover hovudopptaket, fører til at vi må finne inndeckning for tilsvarande beløp frå andre sektorar enn barnehage. Skal vi ta imot alle 30 barna krev det ytterlegare ressursar.

Barnehagesektoren har gitt si tilbakemelding knytt til ev. inntak av barn frå over nyåret. Det vil sei inntak av barn utover ordinært opptak. Tilbakemeldinga går ut på at bemanningssituasjonen i haust har vore utfordrande. Det er lite tilgang på vikarar, noko som har gjort at ein ved fleire høve har gått med redusert grunnbemanning. Det har og ført til at ved fleire høve har måtte meldt til føresette med oppfordring om å hente barna tidlegare.

I tillegg gjer Covid-19 at det er låg terskel å vere heime frå arbeid. Dette har og medverka til at vikarbehovet vert forsterka.

Situasjonen har vore tøff for dei som er på arbeidd, alle gjer sitt ytterste gjennom samarbeid mellom avdelingane for å gje eit best mogleg tilbod. Derimot har perioden med lite vikarar vore lang og dei er difor bekymra for korleis det skal gå om tilbodet vert forsterka etter nyttår

Ved utviding av barnegrupper vert det behov for utlysing av stillingar, det er nærliggande å tru at nokon av dei faste vikarane vår kjem til å søkje og såleis vil vi ha få vikarar igjen. Dette kan medverke til ein uhalldbar personalsituasjon og ein vil oppleve dei negative konsekvensane skissert ovanfor i langt større grad enn i dag. Dette vil vidare kunne føre til/forsterke at ein må nytte tilsette som er knytt til spesialpedagogisk ressurs som vikarar inn i den ordinære drift grunna ein ikkje får inn vikarar. Noko som vil vere brot på vedtaka.

Feriestengt barnehage

Status pr. i dag er at vi ser at det er stort sett føresette ved Helland barnehage som nytta tilboden. Samarbeidsutvala ved dei andre barnhagane har i år vedteke feriestengte barnehagar. Skal barn frå andre barnehagar nytte tilboden ved Helland barnehage må dei ha med personell frå eigen barnehage. Til dømes er det då dyrt for ein barnehage å ha 1 barn ved Helland barnehage ved sommaren. Vi ser også at ikkje alle som er påmeldt møter opp dei vekene dei har meldt seg på, dette fører til god personaldekning og det vert difor eit dyrt tilbod. Helland barnehage opplever i år at det er fleire som ikkje gir tilbakemelding om når barna skal ha ferie. Barnehagesektoren melder om at fleire kommunar no går tilbake til ferielukka barnehagar. Potensiell innsparing er ca. 0,5 mill. kroner pr. år.

Nedlegging Vågstranda barnehage

Ved å legge ned Vågstranda barnehage frå hausten 2022 vil vi ha ei innsparing på 0,6 mill. kroner. Heilårsverknaden vil vere om lag 1,3 mill. kroner. Dette er netto innsparing dersom 8 barn blir flytta inn i eksisterande barnehagar i kommunen. Innsparinga er i all hovudsak årsverk, samt noko driftsutgifter.

Vågstranda barnehage sitt bygg er av ein eldre karakter og treng sårt ei opprusting. Det har kome inn bekymringsmelding frå tilsette og hovudverneombodet på inneklimaet i bygget, og ein må pårekne ekstra vedlikehaldskostnader, samt investeringstiltak ved vidare drift. I tillegg er det få barn i barnehagen, noko som gjer det sårbart med tanke på bemanning med relevant kompetanse og endringar i personalet som følgje av permisjonar og sjukdom. Det er også sårbart med tanke på det sosiale utviklingsmiljøet for barna som er i barnehagen.

Dersom ein vurderer vidare drift må det påreknes ekstra vedlikehaldskostnader, samt investeringstiltak knytt til bygget. Det er viktig at det blir lagt inn ekstra budsjettmidlar til dette dersom vidare drift vil bli aktuelt. Det vil kome eiga sak om dette.

Pensjon i private barnehagar - redusert tilskot

I statsbudsjettet blir det føreslått å redusere pensjonspåslaget til private barnehagar med 2 prosentpoeng, frå 13 % til 11 %, gjeldande frå 01.januar 2022. Samla sett inneber dette at kommunen får lågare utgifter til private barnehagar. Dette utgjer eit trekk i rammetilskotet på 0,23 mill. kroner. Tilsvarende trekk blir lagt inn i ramma for barnehage.

Det er og foreslått ei overgangsordning for enkeltståande barnhagar. I første omgang er det berre kjedebarnhagane som skal få redusert pensjonspåslag. Sidan Vestnes kommune har ein privat barnehage i kjede og ein som er enkeltstående, så vil redusert pensjonspåslag berre utgjere 0,13 mill. kroner. Differansen mellom redusert rammetrekk og faktisk reduksjon må barnehagesektoren finne inndekking for i løpet av året.

I tilleggsproposisjonen blei det føreslått ein ytterlegare reduksjon i pensjonspåslaget (1 prosentpoeng lågare). Lågare kostnader her må sjåast opp mot eventuelt reduserte maksprisar for foreldrebetaling i barnehage.

Kulturskulen, almen kultur og fritid

Beskriving av verksemda i dag

Sektoren består av følgjande einingar:

- Vestnes kulturskule
- Kultur
- Kyrkjelege formål

Vestnes kulturskule

Eininga består av Kulturskulen, Biblioteket, Frivilligsentralen, Myra kulturbygg.

I tillegg til ordinær drift, har eininga ansvar for Velkomstpakke for nye innbyggjarar, utvikling og drift av nettportalen iVestnes.no, og eininga samarbeider med næringsforum og andre aktørar om utvikling av Vestnes som ein attraktiv stad å busette seg. Kulturskulen har ei målsetjing om å vere eit kompetansesenter for kultur i Vestnes. Ein stor del av dei tilsette er ute i ulike tenesteoppdrag, noko som gjer at innbyggjarane i Vestnes får nytte godt av ein rikhaldig kulturkompetanse.

- Dirigenttenester til frivillige lag og organisasjonar som korps og spelemannslag
- Musikkundervisning i grunnskulen
- Musikk i institusjonar, vi har per i dag fire lærarar som sørger for at det blir kulturtildel ute i dei ulike institusjonane i Vestnes
- Babysong

Vestnes kulturskule gir i dag kulturskuleundervisning til 285 born og unge i Vestnes, der 221 er i grunnskulealder (6-16 år). Til saman utgjer desse elevane 406 elevplassar, om lag 1,5 elevplassar per elev. Vestnes kulturskule har per i dag 2 fagområde i dans og musikk, men manglar kunst, teater og skapande skriving. Det er økonomi som gjer at desse tilboda ikkje kan startast opp.

Kultur

Dette området er knytt til stillingsarbeid i sentraladministrasjonen, og femnar vidt ved at ein både har fagleg kontakt med kultureininga, og samstundes har tett kontakt med økonomiavdeling, planavdeling, tekniske tenester og eining for eigedomsdrift.

Kyrkjeleg formål

Under denne eininga blir kommunen sine utgiftene knytt til Vestnes kyrkjelege fellesråd ført.

Status og utfordringar

Kulturskulen

Lokala til kulturskulen er gamle og behova for nye lokale er store. Det er utgreidd lokale til kulturskulen der ein har konkludert med at det er mogleg å nytte dei delane som står att etter riving. Dette er eit arbeid som vil bli jobba vidare mot å få realisert.

Likt med andre sektorar i kommunen, så er økonomien i kulturskulen pressa, og ein lyt sjå på kva som er lovpålagt og ikkje. Vi har to fagområde i dans og musikk per i dag og har kjøpt instruktørtenester frå Molde kommune knytt til hip hop, men har sagt opp denne avtalen og dekker inn tilbodet med eigen tilsett. Dette tilbodet vil vi ta vekk som vil gje oss ei økonomisk innsparing. Vi vil fortsett ha ulike val knytt til dans.

Biblioteket

Sidan 2009 og fram til 2019 har det vore ei dobling i talet på besökande til biblioteket. Berre sidan opninga av Stella Maris- har auken i utlån vore på over 20%. Mange av dei nye som no besøker biblioteket er barn/unge som krev tilsyn og oppfølging. Meirope bibliotek betyr meir arbeid i opningstida for dei tilsette, då det er fleire bøker i omløp enn tidlegare. Med ny scene, er det fleire som ønskjer å nytte biblioteket til både konserter og andre arrangement. Fleire arrangement på kveld og ettermiddag fører til at dei tilsette ofte må forskyve si arbeidstid. Det gjer at det blir mindre tid til å hjelpe dei besökande i den bemanna opningstida. Stillingsramma på biblioteket har vore 1,7 stillinger sidan 2010 og det er utfordrande å gå med same bemanning med auke både i besökande, aktivitetsnivå og arrangement. Ved å drifta som i dag, må biblioteket sjå på moglegheita med å redusere den bemanna opningstida. Biblioteket har i dag bemanna opningstid i 29 timer pr veke.

Biblioteksjefen må prioritere annleis, og vere meir til stades for å delta i den daglege drifta av biblioteket. Det betyr mindre tid til samarbeid med dei andre i kultureininga, næringsforum, skular og barnehagar, samt ei nedskalering av aktivitet/samarbeid på fylkesnivå. I tillegg kan ein ha færre arrangement frå bibliotekscena. Bibliotekscena er disponibel, men det merkast at dei fleste som ønskjer å ha arrangement ikkje har den tekniske kompetansen til å gjennomføre arrangementa sine utan hjelp/assistanse rundt det tekniske.

Frivilligsentralen

Frivilligsentralen har ein tilsett i hundre prosent stilling. Stillingsressurs er det som i hovudsak sett rammene for tenesteytinga. Samtidig søker frivilligsentralen om midlar for å kunne skape meir aktivitet og fleire tilbod, som f.eks til SMUD – Ungdomsprosjekt, Utstyrssentral og til Stella Maris venner/Livsgledehjemarbeidet. Frivilligsentralen arbeider for å vere eit bindeledd mellom dei frivillige organisasjonane og kommunen, gir støtte og rettleiing til frivilligheita i prosjektarbeid/styring, koordinerer samarbeidsprosjekt og skapar møteplassar for frivilligheita og innbyggjarane, tilbyr lokale for frivillig aktivitet. Frivilligsentralen er ein del av folkehelsegruppa i kommunen, koordinerer Stikk UT!, og iVestnes.no.

I 2022 blir det innført ei ny forskrift for drift av frivilligsentralane. Det er ikkje landa på tildelingsmodell endå (høyringsfrist november 2021), men det som er klart er at Vestnes kommune vil få øyremerka

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

midlar til drift av frivilligsentralen og at ein vil få tildelt om lag det same som tidlegare. Kommunen må i følgje forskrifa stå for minst 40% av ramma til frivilligsentralen, det er sikra gjennom slik budsjettet for frivilligsentralen er no. Budsjettet gir ikkje rom for større tiltak, ein er då avhengig av å skaffe inn andre eksterne midlar.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		16 126	16 126	16 126	16 126
Sum Tekniske justeringer		440	440	440	440
Sum Lønns- og prisvekst		574	574	574	574
Konsekvensjusteringer		1 014	1 014	1 014	1 014
Konsekvensjustert ramme		17 140	17 140	17 140	17 140
Politisk vedtak					
Museumstilknytning	Politisk vedtak	-150	-150	-150	-150
Sum Politisk vedtak		-150	-150	-150	-150
Innsparingstiltak					
Brukabetalning	Innsparingstiltak	-120	-120	-120	-120
Familiebadning	Innsparingstiltak	-120	-120	-120	-120
Nedskalering av tilbod	Innsparingstiltak	-200	-200	-200	-200
Sum Innsparingstiltak		-440	-440	-440	-440
Nye tiltak og realendringer		-590	-590	-590	-590
Ramme 2022-2025		16 550	16 550	16 550	16 550

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinnelag budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, og lagt til tiltak som er tidlegare vedteken og tiltak som administrasjonssjefen føreslår for å kome i balanse. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinnelag budsjett for 2021.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeret for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettet sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparingsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinnelag budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Når det gjeld tilskot til Vestnes kyrkjeleg fellesråd er det lagt til grunn ramma for 2021, lag til forventa løn- og prisauke på 2,5 %, samt justert for ekstra tilskot for arbeid knytt til kyrkjegraving på 0,1 mill. kroner. Auka tilskot til kyrkjegraving skuldast at prisen har vore alt for låg sett opp mot faktisk ressursbruk som vert nytta til dette arbeidet. Vestnes kyrkjelege fellesråd søkte og om investeringsmidlar knytt diverse renoveringsprosjekt. Dette gjeld vedlikehald, og kan difor ikkje lånefinansierast. Administrasjonssjefen ser ikkje moglegheit til å kunne auke tilskotet til kyrkja utover løn- og prisauke.

Dei enkelte innsparingstiltaka blir nærmare omtala under.

Politisk vedtak

Museumstilknytning

Vestnes kommune er i dag tilknytt både Romsdalsmuseet og Sunnmøre museum, og betaler driftstilskot på tilsaman 0,3 mill. kroner. Det er lagt inn ei innsparing på 0,15 mill. kroner ved at kommunen går ut av eit av samarbeida, og berre har ei museumstilknytning. Utmelding av Sunnmøre museum blei vedteken i kst. 97/21.

Innsparingstiltak

Brukabetalning

Der lagt inn følgjande tiltak:

- Auka foreldrebetaling i kulturskolen med 4 %, jamfør PS- 70/21
- Sjå på eventuell betaling ved utleie av Myra

Familiebadning

Ved å kutte familiebadning ved Myra varmebasseng er det mogleg å spare om lag 0,12 mill. kroner. Innsparingsa her ligg hovudsak knytt til badevakter. Driftsutgiftene vil fortsatt være der med tanke på drift knytt til helsemessige tiltak. Vestnes kommune vil ha tilbud om familiebadning i Tomrefjord.

Nedskalering av tilbod

Vestnes kommune har sagt opp avtale med Molde kommune knytt til tenestekjøp innan dans og dekker det inn med eigne tilsette. Ved å kutte dette tilboden frå hausten av, vil vi ha ei innsparing på 0,1 mill. kroner.

Vi vil halde 0,15 årsverk vakant knytt til animasjonstilbod. Slik situasjonen er no, ser ein ikkje moglegheitene med å starte opp igjen med dette tilboden. Dette vil gje ei innsparing på 0,1 mill. kroner.

Kvalifisering og integrering

Beskriving av verksemda i dag

Flyktningkontoret og vaksenopplæringa ligg under eining for kvalifisering og integrering.

Vestnes vaksenopplæring er en kommunal skule for norske og minoritetsspråklege vaksne. Ungdomar frå andre land med rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan få opplæring frå dei fyller 16 år.

Det overordna målet ved vaksenopplæringa er kvalifisering og integrering. For dei minoritetsspråklege vil ein styrke deira moglegheiter for deltaking i yrkes- og samfunnsliv, og deira økonomiske sjølvstende.

Vaksenopplæringa har følgjande opplæringstilbod:

- Norsk og samfunnskunnskap for innvandrarar
- Grunnskuleopplæring for norske og innvandrarar
- Spesialundervisning for vaksne
- Introduksprogram for busette flyktningar
- Kursverksemd

Flyktningtenesta består av programrådgjevarar og miljøarbeidarar. Dei har ei heilheitleg oppfølging av busette flyktningar i Vestnes kommune.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		9 018	9 018	9 018	9 018
Sum Tekniske justeringer		158	158	158	158
Sum Lønns- og prisvekst		226	226	226	226
Konsekvensjusteringer		384	384	384	384
Konsekvensjustert ramme		9 402	9 402	9 402	9 402
Innsparingstiltak					
Vakante stillingar EKI	Innsparingstiltak	-850	-650	-650	-650
Sum Innsparingstiltak		-850	-650	-650	-650
Nye tiltak og realendringer		-850	-650	-650	-650
Ramme 2022-2025		8 552	8 752	8 752	8 752

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, og lagt til tiltak som administrasjonssjefen føreslår for å kome i balanse. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinneleg budsjett for 2021.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeret for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettert sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn communal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparringsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinnleig budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

I budsjettala er det føresett at Vestnes kommune tek imot 23 flyktningar i 2021 og 10 i 2022. Dersom tala blir endra vil det gi utslag på inntekter og utgifter. Norskopplæringa har rundt 35 elevar per november 2021. Det vart ei lita auke etter gjenopninga av grensene til Noreg. Framover kan det bli behov for å byggje opp att norskopplæringstilbodet på kveldstid dersom talet på arbeidsinnvandrarar aukar. I 2021 har det vore for lite søkerar til å starte kveldskurs på hausten. Grunnskule for vaksne er eit kommunalt ansvar utan statstilskot. Ein har budsjettert med ei grunnskuleklasse framover. Spesialundervisning for vaksne er og eit kommunalt ansvar som er med i budsjettet.

Kommunane mottek ulike tilskot frå staten for å dekke kommunale utgifter til busetting flyktningar. Det blir utbetalt integreringstilskot til kommunane for kvar busette person i 5 år frå buseettingsdato. Det skal dekke utgifter til busetting og integrering. Einslege mindreårige flyktningar utløyer ekstra tilskot. Det gjer også flyktningar med alvorlege funksjonshemminger og/eller åferdsvanskår. I tillegg kjem tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap som tildelast kommunen for kvar innvandrar som buset seg i kommunen og har rett og plikt til slik opplæring. Den einskilde sitt opphaldsløyve avgjer om dei får rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Tilskotet varar i 3 år.

Vaksenopplæringa har tilsette som skal gå av med pensjon, og med nedgangen av elevar på vaksenopplæringa, så kan ein redusere bemanninga. I tillegg vil ein halde ei halv stilling vakant knytt til flyktningtenesta.

Dei enkelte innsparingstiltaka som administrasjonssjefen foreslår blir nærmare omtala under.

Innsparingstiltak

Vakante stillingar EKI

Ved å halde 0,5 årsverk stilling som miljøarbeidar vakant fram til sommaren, og ei eitt årsverk pedagog vakant frå februar på EKI vil vi ha ei innsparing på 0,85 mill. kroner.

Barn, ungdom og familie

Beskriving av verksemda i dag

Eininga barn, ungdom og familie består av tenesteområda:

- Barn, ungdom og familie
- Barnevern

Barn, ungdom og familie (BUF)

Barn, ungdom og familie består av helsestasjon, Myra aktivitetssenter, psykisk helseteam, psykisk helseteam for barn og unge, samt bustadtiltak. Frå 1. januar 2022 går Myrateigen bustadtiltak over i eininga aktivisering og meistring.

BUF skal bidra til at barn og unge med ulike føresetnader kan nå sitt potensiale, oppleve livsmeistring og delta aktivt i samfunnet. Eininga er tverrfagleg samansett og skal sikre koordinert innsats mot barn og familiær. Å sjå heile barnet og ha barnet i sentrum, samt familieperspektivet skal ha eit sterkt fokus. Tenesteutviklinga skal vere i tråd med nasjonale føringar. Eininga har ansvar for fleire lovpålagte tenester innan helse- og omsorgstenestelova, vaksinasjonsprogram og helsetenester til barn og unge.

Fokuset er å styrke tenestene særleg i høve:

- Tidleg innsats
- Betre samordning av tenestene
- Brukarmedverknad

Det er ei målsetting at det skal vere samanheng mellom alle tenestene som har barn og unge og deira familie som målgruppe. Eit systematisk og styrka samarbeid på tvers av kommunalområda er og ein viktig del av denne strategien. Tenestene står over for fleire komplekse utfordringar som best kan løysast ved samhandling og koordinering.

Barnevern

01.01.2020 etablerte kommunane Molde, Aukra og Vestnes ein felles internkommunal barnevernstjeneste, der Molde er vertskommune for samarbeidet.

For 2021 ligg det an til eit meirforbruk på om lag 3 mill. kroner i forhold til budsjett. Dette er særleg knytt til auka utgifter til plasseringar utanfor heimen, og ekstrakostnad knytt til avlasterdommen.

Barnevernsreforma, også omtala som oppvekstreforma, trer i kraft frå 1.januar 2022. Med barnevernsreforma får kommunane auka økonomisk ansvar for ordinære fosterheimar, samt høgare eigenandel for statlege barnevernstiltak. Kommunane får også eit auka fagleg ansvar, mellom anna gjennom eit heilskapleg ansvar for oppfølging og rettleiing av fosterheimar. Endringane skal samla sett gi eit betre barnevern, der flest mogleg barn får tilpassa hjelp innafor dei ressursane barnevernet og

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

kommunen til ei kvar tid disponerer. Endringane vil også gi kommunane sterkare insentiv til å arbeide førebyggande. Auka økonomisk ansvar vil bli kompensert gjennom ei auke i rammetilskotet.

Den nye reforma vil prege korleis tenestene innanfor oppvekst skal arbeide framover, og den vil forsterke behovet for å arbeide meir tverrfagleg og førebyggjande i samarbeid med helse og omsorg.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		38 332	38 332	38 332	38 332
Sum Vedtak forrige periode		-7 800	-7 800	-7 800	-7 800
Sum Lønns- og prisvekst		1 079	1 079	1 079	1 079
Konsekvensjusteringer		-6 721	-6 721	-6 721	-6 721
Konsekvensjustert ramme		31 611	31 611	31 611	31 611
Innsparingstiltak					
Endring i vedtak	Innsparingstiltak	-600	-600	-600	-600
Refusjonar	Innsparingstiltak	-300	-300	-300	-300
Vakant stilling helsestasjon	Innsparingstiltak	-440	-440	-440	-440
Sum Innsparingstiltak		-1 340	-1 340	-1 340	-1 340
Nye tiltak					
Barnevernsreform	Nye tiltak	2 400	2 400	2 400	2 400
Sum Nye tiltak		2 400	2 400	2 400	2 400
Nye tiltak og realendringer		1 060	1 060	1 060	1 060
Ramme 2022-2025		32 671	32 671	32 671	32 671

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, og lagt til tiltak som administrasjonssjefen føreslår. Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeren for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettet sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn communal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparsningsbehov knytt til at fleire kostnadspostar vil auke utover opprinneleg budsjett. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Under vedtak førre periode ligg budjettramma knytt til Myrateigen bustadttiltak som frå frå 01.01.2022 blir flytta frå sektoren Barn, ungdom og familie til Aktivisering og meistring

Sektoren får ei auke i ramme, som skuldast barnevernsreforma. Det vil vere usikkerheit knytt til kor stor økonomisk effekt denne vil ha for kommunen.

Dei enkelte tiltaka blir nærmere omtala under.

Innsparingstiltak

Endring i vedtak

I 2021 er det eit mindreforbruk på førebyggjande tiltak som støttekontakt, avlasting og omsorgsstøndan. Det er i budsjett for 2022 føreslått å redusere desse postane med 0,6 mill. kroner, slik at det ligg på nivå med faktisk kostnad for 2021.

Refusjonar

Det er budsjettert med innsparing knytt til mellom anna:

- Ikkje innleige av vikarar ved sjukdom
- Reduser kjøp av tenester frå andre kommunar

Vakant stilling helsestasjon

Blir føreslått å halde delar av stillingar på helsestasjonen vakante. Dette gjeld mellom anna 50 % stilling som familiertettleiar. Delar av stillingar vert og nytt til utleige til sektoren EKI i samband med foreldrestøttande rettleiing.

Nye tiltak

Barnevernsreform

Det er utfordrande å forutsjå kor stor økonomisk effekt barnevernsreforma vil ha for kommunen. Dette heng saman med at behovet for dei ulike tenestene varierer frå år til år. Tiltak utanfor heimen er særskilt kostnadskrevjande, og er eit behov som er vanskeleg å kunne vite omfanget av.

Kommunen er kompensert for auka økonomisk ansvar for barnevernet gjennom ei auking i rammetilskotet. Det er lagt inn om lag tilsvarande auke i kostnadsramma for sektoren.

Helse, omsorg og velferd

Beskriving av verksemda i dag

Sektoren helse, omsorg og velferd har ansvar for å yte tenester i samsvar med helse- og omsorgstenestelova, pasient- og brukerrettighetslova og helsepersonellova.

Sektoren består av følgjande einingar:

- Helsehuset Stella Maris
- Hellandtunet
- Heimetenestene
- Helsevern
- NAV – Sosial kommune
- Fellesutgifter pleie og omsorg

Sektoren har ansvar for lågterskeltilbod, førebyggande og rehabiliterende tenester, mellom anna fysio- og ergoterapiteneste og ulike dagtilbod. Sektoren har også ansvar for legetenester og akutt helseberedskap.

Vestnes kommune har til saman 92 institusjonsplassar, i tillegg har vi 2 mellombelse plassar ved aktivitetssenteret. 12 institusjonsplassar tilknytta Hellandtunet (Igartun) og 64 institusjonsplassar tilknytta Helsehuset Stella Maris. I tillegg har kommunen 16 plassar tilrettelagt for personar med demens ved Mariebo og Oppigarden. Ved Senior Plaza har kommunen 38 leilegheiter. I tillegg kjem tilbod innan heimebaserte tenester.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		121 699	121 699	121 699	121 699
Sum Tekniske justeringer		1 750	1 750	1 750	1 750
Sum Vedtak forrige periode		3 700	3 700	3 700	3 700
Sum Lønns- og prisvekst		4 833	4 833	4 833	4 833
Konsekvensjusteringer		10 283	10 283	10 283	10 283
Konsekvensjustert ramme		131 982	131 982	131 982	131 982
Politisk vedtak					
Helseplattformen	Politisk vedtak	700	2 500	400	400
Sum Politisk vedtak		700	2 500	400	400
Innsparingstiltak					
Engasjement	Innsparingstiltak	-230	-350	-350	-350
Jobbspesialist og vakanse	Innsparingstiltak	-850	-850	-600	-600
Prosjekt dreiling av tilbod i omsorgstrappa	Innsparingstiltak	-2 500	-4 500	-4 500	-5 500
Prosjekt heimetenesta og institusjon (Stella Maris) - heiltidskultur	Innsparingstiltak	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Tilskot og refusjon	Innsparingstiltak	-380	-380	-380	-380
Sum Innsparingstiltak		-4 460	-7 080	-6 830	-7 830
Nye tiltak					

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Leasing tenestebilar	Nye tiltak	500	500	500	500
Lisensar velferdsteknologi	Nye tiltak	700	900	1 100	1 300
Styrking heimetenestene	Nye tiltak	500	1 500	2 500	3 500
Sum Nye tiltak		1 700	2 900	4 100	5 300
Nye tiltak og realendringer		-2 060	-1 680	-2 330	-2 130
Ramme 2022-2025		129 922	130 302	129 652	129 852

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, og lagt til tiltak som er tidlegare vedteken og tiltak som administrasjonssjefen føreslår.

Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinneleg budsjett for 2021. Under sum vedtak forrige periode ligg justering knytt til flyttekostnader 2021 og refusjonsinntekter. Når det gjelder refusjonsinntekter knytt til ressurskrevjande brukarerte er desse redusert med 4,7 mill. kroner som følgje av at enkelte brukarar mottek mindre tenester i 2022. Utfordringa er at lønnsutgiftene ikkje kan reduserast tilsvarende grunna at nye brukarar kjem inn, men som ikkje kjem inn under ordninga som ressurskrevjande brukarar.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeren for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettet sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparingsbehov knytt til at fleire av kostnadspostane vil auke utover det opprinneleg budsjettet, som er særstundt stramt. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

I opprinneleg budsjett 2021 var det føresett at korttidsavdelinga ved aktivitetssenteret ikkje skulle nyttast etter innflytting i Stella Maris. I dagens situasjon, med stort press på institusjonsplassar, er det ikkje vore mogleg å fått gjennomført dette og det er etablert to mellombelse institusjonsplassar (langtidsplassar) der. Opprinneleg budsjett blir vidareført, noko som betyr at ein føresett at institusjonsplassane ved aktivitetssenteret blir avvikla i 2022.

Administrasjonssjefen har hatt eit mål å styrke rammene for sektoren helse og omsorg i budsjettet for 2022. Dette i samband med endring i demografi og dermed ei tydeleg dreiling i rammene frå oppvekst til helse og omsorg. Ein har lukkast med å styrke sektoren ein del, men samstundes tilseier den økonomiske situasjonen at også helse og omsorg må gjennomføre fleire tiltak.

Dei største tiltaka i sektoren er å arbeide med å sjå på endring av arbeidstidsordningane og heiltidskultur. Hovudmålet her er:

- Sikre kvalitet i tenestene
- Fremme kommunane som attraktiv arbeidsgjevar
- Nyte kompetent arbeidskraftpotensiale
- Fremme et godt og lærande arbeidsmiljø, noko som frigir tid til leiing.

Frå eit økonomisk perspektiv vil dette vonleg redusere sjukfråver, bruk av overtid/forskyving og bruk av vikarbyrå.

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Vidare er det å sjå på innhald og strukturering av omsorgstrappa og sikre at vi gir dei rette tenestene, på rett nivå til rett tid. Dette gjer vi gjennom å bygge opp bufelleskap og redusere talet på institusjonsplassar. Reduksjon av institusjonsplassar vil på kort sikt, men ikkje minst på lengre sikt gi tenesteområdet ei klar innsparing.

Dei enkelte tiltaka blir nærmere beskrive under.

Politisk vedtak

Helseplattformen

I kst. 54/21 blei det bestemt at Vestnes kommune utløyser sin opsjon på kjøp av Helseplattformen AS, og trer inn i samarbeidsavtalen med selskapet. Alle kommunane skal bidra med sin andel av utgiftene til å utvikle systemet. Dette skal betalast til Helseplattformen AS når systemet blir teke i bruk, som etter plana er våren 2023. Vestnes kommune vil måtte gjennomføre noko aktivitet lokalt i førekant av produksjonssetting i 2023. Dette knyt seg mellom annet til opplæring, gjennomføring av førebuande aktivitetar, samt eventuelle oppgraderinger av sluttbrukarutstyr og/eller infrastruktur.

I budsjettet er det lagt inn ei 50 % engasjementstilling som skal jobbe med opplæring og implementering av helseplattformen. Denne stillinga er førebels planlagt til sommaren 2023. Det er også lagt inn kostnader knytt til opplæring, delar i 2022 og ei auke i 2023. Dei årlege lisenskostnadane vil auke på om lag 0,4 mill. kroner årleg, og er lagt inn frå 2023 og utover.

Innsparingstiltak

Engasjement

Det var tilsett ein prosjektleiar knytt til innføring av velferdteknologi i Helsehuset Stella Maris 1.halvår 2021. Denne stillinga er ikkje vidareført, og budsjettmidla på 0,35 mill. kroner må difor trekkjast ut. Beløpet er 0,23 mill. kroner i 2022 sidan det vil påløpe meirutgifter knytt til livsgledekonsulent på 0,12 mill. kroner som ikkje ligg inne i opphavleg budsjett for 2021.

Jobbspesialist og vakanse

Utvila oppfølging i NAV er eit arbeidsretta tiltak i eigen regi for arbeidssøkarar som har behov for bistand til å få og/eller behalde arbeid og har antatt behov for: Tett individuell oppfølging, karriereveiledning og marknadskontakt, tverrfagleg samarbeid i NAV-kontoret og/eller hjelpemiddelsentralen, barnevertenesta, behandlingsteam i kommune eller spesialisthelseteneste. I tiltaket skal spesielt flyktningar og ungdom vere målgruppa da dette er prioriterte grupper. Jobbspesialist starta i stillinga 01.06.2021, og er førebels tenkt skal vere fram til 31.05.2023.

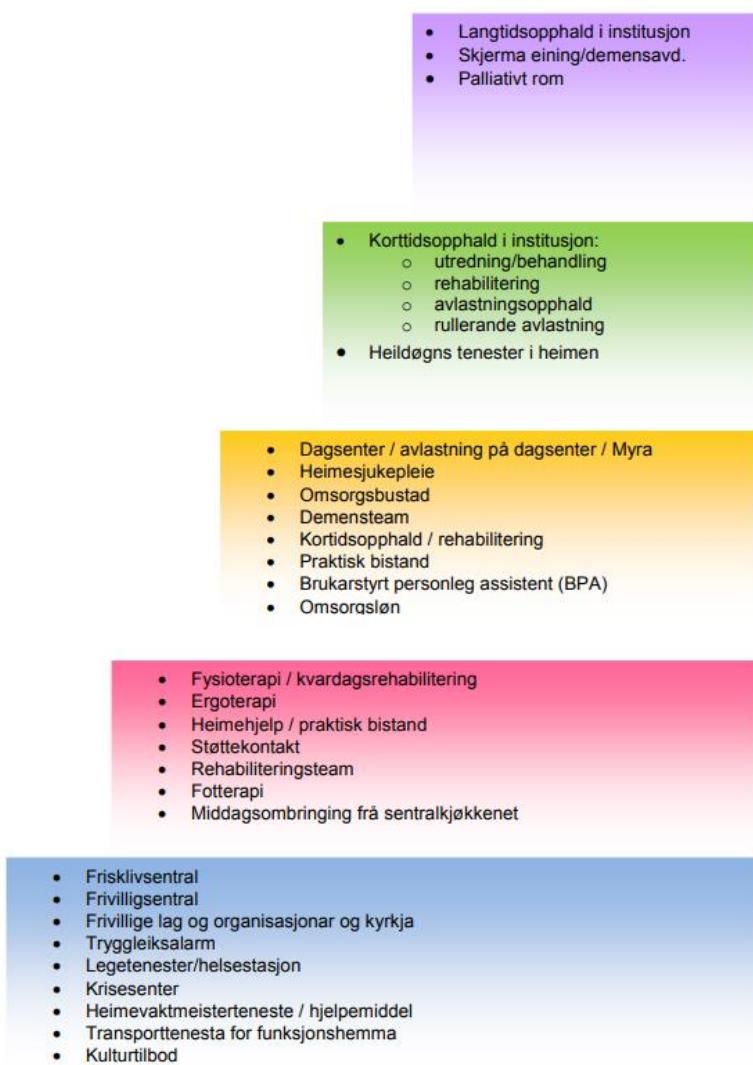
Det er også budsjettert med ei innsparing knytt til delvis vakanse på ei stilling i 2022 og 2023.

Prosjekt dreiling av tilbod i omsorgstrappa

Vestnes kommune har ei demografisk utvikling lik dei fleste kommunane i Norge – vi får ei stadig eldre befolkning, noko som gjer at vi får færre yrkesaktive. Det blir altså fleire eldre, men færre som skal gi tenestane til innbyggjarane. Det betyr at storparten av dei som utdannar seg i framtida, må utdanne seg innan helse og omsorg om vi skal ha same pleiefaktor som i dag.

Korleis skal vi løyse desse utfordringane? Primæroppgåvene til ein kommune er å gi gode tenester til innbyggjarane og næringslivet. Spørsmålet ein må stille seg er om kommunen gir dei rette tenestene, på rett nivå til rett tid. Til dømes syner tal frå KOSTRA at Vestnes kommune har høg dekning om ein samanliknar seg med andre kommunar knytt til institusjonsplassar. Årsaka til det er nok samansett. I alt har Vestnes kommune 64 institusjonsplassar på Stella Maris, derav 16 kortidsplassar og 48 langtidsplassar. I tillegg er 16 langtidsplassar på Oppigarden og Mariebo, som er tilrettelagt for personar med demens. Det er 12 langtidsplassar på Ivertun, der storparten er vertskommune brukarar. På aktivitetssenteret er det per i dag mellombels 2 langtidsplassar. Til saman vert dette 92 (94) institusjonsplassar.

I omsorgstrappa vår er institusjonsplassar i det høgste trappetrinnet. Omsorgstrappa i Vestnes kommune blir vist i figuren under.

Generelt kan ein sei at til høgare ein kjem i omsorgstrappa til større ressursinnsats/tenesteomfang må kommunen yte, noko som er naturleg då pasienten sitt funksjonsnivå er lågare. I tillegg vil ressursinnsatsen ein nyttar treffe færre innbyggjarar/pasientar til høgare ein kjem i trappetrinna – illustrert her at figurane vert mindre for kvart trappetrinn.

I helse og omsorgstenestene arbeider ein etter BEON-prinsippet. Det står for beste effektive omsorgsnivå. Kommunen må gi best mogleg tenester som den einskilde kan nyttiggjer seg. Eit mål her må vere tidleg innsats og førebyggande arbeid, gjennom bruk av dei lågare nivå i omsorgstrappa. Dette vil kunne gjer at ein utset institusjonsdebuten og at våre innbyggjarar klarer å bu lenger heime. Dette kan igjen gjer at ein held ved like eller ikkje reduserer funksjonsnivå så fort. Noko som igjen gjev meistring og betre livskvalitet for våre innbyggjarar. Eit godt arbeid her, vil kunne gjer at vi ikkje har behov for same tal på institusjonsplassar.

Skal vi klare å dreie ressursbruken i omsorgstrappa på eit lågare nivå, er på mange måtar heimetenesta nøkkelen. Dei må ha ressursar og kapasitet til å følgje opp innbyggjarane våre på ein god og hensiktsmessig måte. Det er viktig at dei som bur heime faktisk har nytte av å bu heime sett opp mot ein institusjonsplass. Administrasjonssjefen legger difor til grunn ei styrking av heimetenesta i økonomiplanperioden.

Meir konkret tenkjer administrasjonssjefen at ein skal opprette eit prosjekt som er knytt til dreining av ressursinnsats frå eit høgare til eit lågare nivå i omsorgstrappa. Her må ein sjå på strukturen i ytinga av tenester i helse og omsorg frå lågterskelnivå (tryggleiksalarmer, støttekontakt, dagtilbod m.m.) til institusjonsdrift.

Administrasjonssjefen rår prosjektet til å ha spesielt fokus på 3 område:

1. Lågterskeltilbod

Eldre er ofte i ein situasjon der nettverket stadig vert mindre. Dette kan til dømes vere at familie bur andre stadar i landet eller at ektefelle eller vener er sjuk, fatt frå m.m. Eit dagtilbod her er svært viktig sett i høve til å føle sosial tilhøyrighet, meistring m.m. noko som igjen gjev betre livskvalitet. I tillegg er støttekontakt, heimehjelp, tilpassing av bustadar gjennom husbanken, ulike hjelpemiddel m.m. avgjerande for at ein skal kunne bu heime lenger.

2. Opprette bufellesskap

Heimesjukepleia gjev tenester i heimen til personar som bur over heile kommunen. Det er store geografiske avstandar, i tillegg til at det krevjande om ein kjem aleine som helsepersonell der ein kan møte mange faglege utfordringar. Vestnes kommune har i dag 7 rom ved aktivitetssenteret. Her er det fullt mogleg å opprette eit bufelleskap utan noko form for kostnadskrevjande investeringar. Det krev at ein avviklar dei to mellombels langtidsplassane ved aktivitetssenteret som er der i dag. Det vil altså vere eit tilbod mellom heimetenesta og institusjonsplass, sett opp mot omsorgstrappa. Effektane av dette vil vere fleire, til dømes kan dei som i dag bur heime med høgast ressursinnsats få tilbod her. Heimetenesta vil drifta tilboden, men treng no ikkje å reise til heimane og har difor kort veg frå base til tenesteyting. Dette vil vere ressurssparande i form av redusert reiseavstand og dermed kunne nytte denne ressursen til dei som treng tenestene mest. Eit tilleggspunkt er at ein har kollega nært og kan få hjelp i utfordrande saker. Dette vil også vere eit tilbod ein kan nytte om ein er for dårleg til å bu heime, men for frisk til å bu på institusjon. Ressursinnsatsen (bemanningsa) her vil vere lågare enn ved ein institusjonsplass då behovet er lågare. Heimetenesta må også arbeide med å implementere meir

velferdsteknologi, og i tillegg vurdere logistikkprogram som dei nyttar i andre kommunar som kalkulerer kjøreruter og disponering av ressursar.

3. Redusere og omstrukturere institusjonsplassar

Det er i dag 12 institusjonsplassar ved Ivertun. I hovudsak er dette pasientar som er vertskommunebrukarar, men det er også nokre ordinære langtidsplassar og andre som har vore tilknytt eininga aktivisering og meistring. Etter HVPU reforma var det mange som vart buande i Vestnes kommune og ein har difor hatt mange vertskommunebrukarar (p.t. 36). Det har difor vore behov for eit slikt tilbod som er på Ivertun, men behovet er avtakende og det er naturleg at det om ein del år er avvikla.

Ved Oppigarden og Mariebo er det 16 plassar, der både avdelingar og uteområde er tilrettelagt for personar med demens. Ved tildeling av institusjonsplass i fagråd, vert det bestemt kor ein kan gi best teneste utifra funksjon og åtferd. Pasientane som kjem til Oppigarden og Mariebo har tidlegare nyttat tenester frå heimesjukepleie, støttekontakt eller dagsenter. Når omsorgsbehovet vert så stort at pårørande ikkje kan stå i det lenger, vert institusjonsplass tildelt. I vedtaket står det at ved endra funksjonsnivå og mindre behov for ei slik type reneste, vert ein overflytta til Stella Maris. Dette tek som regel nokre år då demens utviklar seg gradvis.

Administrasjonssjefen meiner at prosjektet bør ta sikte på å sjå på moglegheita for å redusere plassar ved Ivertun. Samtidig må ein vurdere om det er realistisk å redusere plassar ved Oppigarden og Mariebo. Vidare kan ein bygge opp 7 plassar som bufelleskap ved aktivitetssenteret.

Prosjektet vil ha ei styringsgruppe som er samansett av til dømes administrasjonssjef, kommunalsjef, einingsleiarar, hovudtillitsvalte og hovudverneombod. I aktuelle arbeidsgrupper vil tilsette, lokale tillitsvalte/verneombod, einingsleiarar og avdelingsleiarar delta.

Den økonomiske innsparinga her er vanskeleg å føresjå, då det kjem an på etterspurnad, fråfall og pasientbehov. I budsjettet tek ein utgangspunkt i ein prosjektperiode i 1. kvartal og at ein gradvis startar reduksjonen av institusjonsplassar frå 2. kvartal, samstundes som ein ev. vurderar ressurssituasjonen ved Stella Maris (heimetenesta og institusjon). Klarar ein å redusere minimum 6 plassar med halvårsverknad, gir det ein klar kostnadsreduksjon (avhengig av kva type institusjonsplass ein reduserer). Her må ein legge til grunn mindre inntekt i form av vederlagsbereking, samstundes auke i husleige ved aktivitetssenteret ved oppretting av 7 plassar i bufelleskap. Beste estimat per. i dag er 2,5 mill. kroner for 2022 og 4,5 mill. kroner per. år i resterande del av økonomiplanperiode.

Ved ei slik løysing vil ein auke tilboden i eit lågare trappetrinn i omsorgstrappa med 7 rom knytt til dagtilbod, samstundes som ein reduserer minimum 6 institusjonsplassar. Administrasjonssjefen tenkjer at det vil gi eit betre heilskapleg tenestetilbod.

Avslutningsvis vil administrasjonssjefen presiere at dette er moglege løysingar, men prosjektet vil avgjere om det finnast andre og betre løysingar. Det viktigaste er at vi no tek ei vurdering på tenestestrukturen sett opp mot omsorgstrappa vår og at vi løyser oppgåvene i eldreomsorgen på ein annan, smartare og meir heilskapleg måte og legg ressursinnsatsen vår mot rette tenester, på rett nivå til rett tid. Når prosjektet er ferdig vil det kome ei eiga politisk sak.

Prosjekt heimetenesta og institusjon (Stella Maris) - heiltidskultur

Formålet med heiltidskultur er beskrive i heiltidserklæringa signert av KS og aktuelle organisasjoner. Målet er å arbeide saman med å redusere deltidsarbeid og utvikle ein heiltidskultur i helse- og omsorgssektoren i kommunen. Heiltidskultur er viktig både av arbeidsmiljømessige, samfunnsøkonomiske og frå eit likestillingsperspektiv. Ein heiltidskultur er avgjande for å:

- Sikre kvalitet i tenestene
- Fremme kommunane som attraktiv arbeidsgjevar
- Nyte kompetent arbeidskraftpotensiale
- Fremme eit godt og lærande arbeidsmiljø, noko som frigjev tid til leiing

Helsefremmende organisering av arbeidet og heile stillingar gir gode tenester for brukarane og ein berekraftig sektor. Heiltidsstillingar fremjar kontinuitet og bidreg til eit godt fagmiljø. Tilsette i store stillingar har meir oversikt og kontinuitet i arbeidet sitt, og brukar mindre tid på å «sette seg inn» i siste dagars endringar. Ved sjeldan oppmøte grunna deltid mister ein dette. For å dekke opp behovet for tilsette i deltidsstillingar trengs det fleire personar. Desse personane er vanskeleg å oppdrive. Det betyr at stillingane blir ståande vakante, og for å få arbeidskvardagen til å gå opp må ein basere seg på timeinnleige, ofte av ufaglærte. Dette skaper igjen auka belastning for dei faste tilsette som til dømes må gå på vakt med nokon utan ønskeleg kompetanse eller som ikkje er godt kjend på gruppa/avdelinga. Det kan også skape auka bruk av forskyving av vakter eller bruk av overtid. I heiltidserklæringa er ein samd om at ein bør omdiagonere vikar – og overtidsmidlar til faste, heile stillingar. Hensiktsmessig bemanning må basere seg på brukarane, pasientane og verksemda sine faktiske behov.

Tal frå PAI registeret frå 01.12.20 syner at Vestnes kommune har ein heiltidsandel på 35,7 %. Dette er ikkje avvikande tal om ein samanliknar seg nasjonalt, men ambisjonane våre må vere høgare. Vi veit at det er ei nasjonal utfordring med for lite kompetent arbeidskraft i framtida. Å basere drifta på heile stillingar vil difor vere viktig for å kunne tiltrekke seg kompetent arbeidskraft, yte best mogleg tenester og skape eit best mogleg fagmiljø. Ein må difor arbeide for å finne arbeidstidsordningar (turnusar) som baserer seg på heile stillingar, og samstundes har oppslutning hjå leiatar, tilsette og organisasjonane.

Det har no over tid vore arbeidd med eit eige prosjekt knytt til heimetenesta og institusjon (Stella Maris). Her har ein arbeidd med å identifisere status i tenestene i dag, kva mål dei har og om det er avvik mellom status og mål. Dette sett opp mot perspektiva tenesteyting, medarbeidar/organisasjon, økonomi og samfunn. Styringsgruppa består av hovudtillitsvalte, hovudverneombod, avdelingsleiarar, einingsleiar, kommunalsjef helse og omsorg og administrasjonssjef. Det neste i prosjektet no er å arbeide med tiltak for å betre tenestene. Eitt tiltak er allereie identifisert og det er å arbeide med endra arbeidstidsordningar og heiltidskultur, samstundes som ein ser på auka grunnbemannning. Meir konkret går det ut på å arbeide fleire timer på helg, men ikkje oftare helg. Til dømes 13 (t.d. 2 timer pause) og 14. timars vakter (t.d. 3 timer pause) kvar 4. helg. I samband med dette er Kari Ingstad invitert til møte med tilsette. Ho vil halde eit innlegg om arbeidstidsordningar og heiltidskultur som tilsette får invitasjon til å delta på. I tillegg får tilsette velje ut personar frå deira eining som skal delta i idéudgnad for å kome med aktuelle tiltak for å betre tenestene våre. Styringsgruppa tenker at det er dei tilsette som veit «kor skoen trykker» og har best føresetnad for å kome med dei beste tiltaka.

Kvifor ikkje auke grunnbemannning og halde fram med noverande arbeidstidsordningar? Dette handlar om at gjer vi det med dagens arbeidstidsordning vil det til dømes kunne gi ei stor auke i kostnadene. Sjølv om sjukefråveret går ned, så vil vi truleg ikkje ha store nok innsparinger her då vi får refusjon for sjukefråver. I tillegg vil det vere svært utfordrande å rekruttere. Vi klarer ikkje å rekruttere folk i alle deltidsstillingane i dag og det vert ikkje enklare med enda fleire deltidsstillingar. Det er ein

økonomisk risiko med å auke grunnbemanning, men administrasjonssjefen tenkjer at om vi samstundes redusere talet på deltidsstillingar og dermed unngå/redusere behovet for å forskyve vakter, bruk av vikarbyrå og bruk av overtid m.m. for å dekke opp vaktene – vil dette samla kunne føre til ei innsparing i utgifter og ikkje minst betre arbeidsvilkår for tilsette og dermed betre tenester for våre pasientar. Arbeid med langvakter på helg er frivillig for tilsette. Administrasjonssjefen ønskjer difor til dømes å teste ut dette ved ei sone i heimetenesta og ei eller to avdelingar ved Stella Maris (institusjon). Dette gjer at tilsette har moglegheit til å arbeide som i dag eller delta i den nye ordninga. Prosjektet vil då bli evaluert for å sjå om ein har fått ønska effekt. Lukkast ein her, kan dette ev. innførast i resterande del av einingane.

Det er krevjande å synleggjere innsparing her, då det er mange faktorar som spelar inn. Eit beste estimat per no er 0,5 mill. kroner for 2022 og 1 mill. kroner per år. Grunnen til at det ikkje er lagt inn ein høgare sum i innsparing er av to grunner: 1) vi tek utgangspunkt i det opphavlege budsjettet og det er lågt. Sett i høve rekneskapstal for 2021 er innsparingspotensialet langt høgare. 2) Ein føresett ei auke i grunnbemanninga.

Tilskot og refusjon

Følgjande ligg i denne posten:

- Kommunen kan søkje HELFO om eit tilskot på 500 kr per multidosebrukar i heimetenestene per år.
- Auka inntekter på refusjon frå legane til drift av legesenteret. Vil auke frå neste år grunna tilsetting av ny fastlege i kommunen.

Nye tiltak

Leasing tenestebilar

Det har gjennom året vore rapportert at budsjettet knytt til leasing av tenestebilar ikkje har vore tilstrekkeleg. Nye avtalar er blitt dyrare, samt at det påløp årleg eingongskostandar knytt til innlevering og skadar. Det blir føreslått å auke budsjettposten med 0,5 mill. kroner.

Lisensar velferdsteknologi

I løpet av 2021 har det vore rapportert at budsjettet knytt til lisensar for velferdteknnologi ikkje har vore tilstrekkeleg. Ein føreslår difor å auke budsjettet til institusjon og heimetenesta knytt til lisensar med til saman 0,7 mill. kroner i 2022. Dette er eit viktig satsingsområde i tida framover, slik at det er lagt inn ei ytterlegare auke utover planperioden.

Styrking heimetenestene

I samband med at vi ønskjer å styrke lågare trinn i omsorgstrappa, vert heimtenesta styrke med 0,5 mill. kroner i 2022 og ytterlegare utover planperioden. Det hadde vore ønskjeleg å styrke tenesta enda meir, men ein ser ikkje kor ein skal hente midlane til det no. Administrasjonssjefen syner også til at gjennom å opprette bufelleskap, vil dette føre til at det vert mindre køyring heim til pasientar og såleis frigjer ressursar. Heimetenesta må også vurdere å innføre logistikkprogram knytt til køyring og større bruk av velferdsteknologi til å frigje ressursar slik at vi kan bruke ressursane til dei som treng tenestene mest.

Aktivisering og meistring

Beskriving av verksemda i dag

Ut i frå samfunnsmessige endringar og kommunen sine behov har ein gjennomført eit organisasjonsprosjekt som har resultert i ei ny eining. Den nye eininga heiter eining for aktivisering og meistring , og skal legge til rette for enkeltindivid i døgndrift, avlastning, barnebustad og ambulante tenester. Eininga vil yte tenester til m.a personar med psykisk utviklingshemming, psykisk helse og rus, autismespekteforstyrrelser. Tenesta består av 12 bustadar med 64 tenestemottakarar.

Vestnes kommune er framleis ein av landets største vertskommunar etter gjennomføring av HVPU reforma. Per i dag bur det 36 vertskommunebeburuar att i kommunen, og er i alder fra 53 til 95 år.

Eininga har eit dagtilbod der omlag 40 tenestemottakarar nyttar tilboda. Dagsenteret tilbyr ulike former for arbeid og sysselsetting, deriblant kantinedrift, vev- og tekstilavdeling. I tillegg blir det disponert 6 plassar på gartneri/vedproduksjon og 9 plassar på Tremek.

Aktivisering og meistring har 177 årsverk fordelt på omlag 300 faste tilsette og vikarar. Leiinga består av einingsleiar og 4 avdelingsleiarar.

Status og utfordringar

Rekruttering og faglege utfordringar

Det er ei utfordring å rekruttere fagutdanna personell og på den måten sikre best mogleg kvalitet på tenestene. Vi har framleis høg representasjon av ufaglært personale som yter tenester til våre tenestemottakarar. Det blir lyset ut miljøterapeutstillingar gjennom heile året, men det kjem ikkje inn ønska sokjarmasse til stillingane, og det er særleg vanskeleg å rekruttere høgskuleutdanna personale. Ein del av dei som tek imot tenester har krav på miljøterapeutisk kompetanse på grunn av vedtak om bruk av tvang i einskilde situasjonar. I løpet av dei siste åra er det starta 2 langturnusar, og her ser vi ei større sokjarmasse til miljøterapeutstillingane. Vi vil halde fram arbeidet knytt til turnus og korleis det kan skape meir attraktive arbeidsplassar og betre tenester for brukarane.

Nye utfordringar

Aktivisering og meistring gir tenester til nye tenestemottakarar med eit anna utfordringsbilete enn det som har vore tradisjonelt. Ofte er vanske meir samansette og komplekse. Dette krev kunnskapsauke innafor nye fagfelt for å kunne møte dei behov vi ser kjem.

Eldre psykisk utviklingshemma

Aldringsprosessen hos personar med psykisk utviklingshemming er uforutsigbar og endringar kan oppstå brått. Kompleksiteten i aldersforandringar, psykisk sjukdom, somatiske lidingar og graden av utviklingshemming er ofte svært utfordrande og krev tett personaloppfølging for å trygge, behandle og redusere ytterlegare sjukdomsutvikling. Ein endring i tenestemottakar sitt funksjonsnivå kan krevje endring i utforming av teneste og ressursbehov. Eit tett samarbeid med tenestekontoret og den einskilde avdelingsleiar er heilt naudsynt for å kunne gje rett tenester til rett tid.

Dagtilbod/tilrettelagt arbeid

Tenestemottakarane som tek i mot arbeidstilbod er i endring. Det blir kontinuerleg arbeidd med at tilboden skal vere tilrettelagt for kvar einskild, og eit attraktivt tilbod også for dei unge som ikkje meistrar ein tradisjonell kvardag. Vi ser at dei eldste tenestemottakarane har behov for eit redusert og tilpassa arbeidstilbod ut i frå føresetnadane sine. Dette kan gi auka bemanningsbehov i bustadene.

Driftsbudsjett med endringar

Beløp i 1000	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2022	2023	2024	2025
Opprinnelig budsjett		139 352	139 351	139 351	139 351
Sum Tekniske justeringer		3 000	3 000	3 000	3 000
Sum Vedtak forrige periode		7 800	7 800	7 800	7 800
Sum Lønns- og prisvekst		4 208	4 208	4 208	4 208
Konsekvensjusteringer		15 008	15 008	15 008	15 008
Konsekvensjustert ramme		154 360	154 359	154 359	154 359
Innsparingstiltak					
Nedlegging av bustader og endring av arbeidstidsordningar	Innsparingstiltak	-3 500	-7 000	-7 000	-7 000
Prosjekt dag- og aktivitetstilbod	Innsparingstiltak	-700	-1 400	-1 400	-1 400
Vakant stilling	Innsparingstiltak	-700	-700	-700	-700
Sum Innsparingstiltak		-4 900	-9 100	-9 100	-9 100
Nye tiltak og realendringer		-4 900	-9 100	-9 100	-9 100
Ramme 2022-2025		149 460	145 259	145 259	145 259

Samandrag budsjett

Budsjettet har teke utgangspunkt i opprinneleg budsjett for 2021, justert for forventa løn- og prisauke, og lagt til tiltak som er tidlegare vedteken og tiltak som administrasjonssjefen føreslår. Under tekniske justeringar er det trekt ut dei uspesifiserte sparetiltaka som låg inne i opprinneleg budsjett for 2021. Under vedtak førre periode ligg budsjettramma knytt til Myrateigen bustadtiltak som frå frå 01.01.2022 blir flytta frå sektoren Barn, ungdom og familie til Aktivisering og meistring.

Når det gjeld lønsvekst er det lagt inn 3 % auke, slik at lønnsoppgjeret for 2021 blir tatt omsyn til i ramma. Lønsauke for 2022 er budsjettert sentralt, og vil bli fordelt ut på einingane ved slutten av 2022. Det er lagt til grunn kommunal deflator på 2,5 % ved prisauke. Her er det berre plukka ut dei mest aktuelle kostnadspostane. Det vil mest truleg ligge eit innsparringsbehov knytt til at fleire av kostnadspostane vil auke utover det opprinnelege budsjettet, som er særstammt. Dette må løysast ved å finne innsparingstiltak gjennom året.

Sektoren Aktivisering og meistring har dei fleste av ressurskrevjande brukarane i kommunen. Refusjonane som kommunen mottek for ressurskrevjande brukarar blir ført under fellesutgifter i sektor helse- og omsorg. Brukarbehovet har endra seg, ved at enkelte treng mindre tenester enn tidlegare. Dette vil gje utslag på refusjonskravet. Utfordringa er at lønskostnadene ikkje kan takast ned tilsvarande, sidan nye brukarar er kome inn, men som ikkje kjem under ordninga som ressurskrevjande brukar.

Dei enkelte tiltaka blir nærmare beskrive under.

Innsparingstiltak

Nedlegging av bustader og endring av arbeidstidsordningar

Som vertskommune for menneske med psykisk utviklingshemming har Vestnes kommune hatt ei større teneste til utviklingshemma enn samanliknbare kommunar. Det ble etablert mange samlokaliserte bustadar for å møte det behovet som oppstod etter nedlegginga av Hellandheimen, og overføring av ansvaret til kommunane. I takt med en gradvis nedjustering av talet på vertskommunebrukarar og tilhøyrande vertskommunetilskot må tenesta og talet på samlokaliserte bustadar byggast ned til eit normert nivå for ein kommune på storleik med Vestnes kommune.

Normalisering og inkludering har lenge vore eit mål for politikken for menneske med utviklingshemming. I dette ligger det også at ein må satse på bustadløysingar som fremmer normalisering og inkludering i lokalsamfunnet. Få utviklingshemma bor i dag i egen eigd eller privat leigd bustad. Storleiken bur anten heime eller leiger hjå kommunen. Husbanken har utvikla ein veileder «Veileder for utviklingshemmede og deres pårørende i etablering av borettslag, sameie eller kjøp av enkeltbolig», som skal gi råd på vegen når ein person med ei utviklingshemming skal flytte ut av foreldreheimen og etablerast i eigen heim. Husbanken har også ulike tilskotsordningar for etablering av private buløysingar. For mange av dei nye tenestemottakarane i eininga for aktivisering og meistring vil det kunne vere meir naturlig å etablere seg i eigen bustad (eigd eller leigd) og motta ambulerande tenester. Dette vil også være i tråd med statlege retningsliner og føringar.

Ei naturleg reduksjon av vertskommunebrukarar gjer at vi gradvis kan redusere talet på bustadar. Dette vil da gi innsparing i avvikling av turnusar. Bustadane kan da omdisponerast til andre formål eller seljast.

Eininga for aktivisering og meistring vil arbeide med å endre arbeidstidsordninga (turnus) og arbeide for meir heiltidskultur. For nærmere beskriving av tiltaket, sjå tilsvarande tiltak innan heimetenesta og institusjon (Stella Maris).

Beste estimat for samla innsparing for desse to tiltaka er 3,5 mill. kroner i 2022 og 7 mill. kroner på årsbasis. I estimatet er det ikkje tatt omsyn til om brukarane til dømes er ressurskrevjande og at dette kan føre reduserte refusjonsinntekter frå staten.

Prosjekt dag- og aktivitetstilbod

Ser ein vekk frå dagtilbod for eldre, psykiatri og demente – er storparten av tilbodet bygd opp knytt til psykisk utviklingshemma. Dette er naturleg med tanke på HVPU reforma og at det vart buande mange vertskommunebrukarar i kommunen. Vertskommunebrukarar er redusert mykje dei siste åra og kommunen må sjå på oppbygginga og innhaldet av dag- og aktivitetstilbodet framover. Det er også brukarar som i dag ikkje har eit adekvat tilbod til, til dømes personar med autisme, personar mellom 18-30 år som mottek økonomisk sosialhjelp, personar med rusutfordringar m.m.

Administrasjonssjefen meiner at eit godt dag- og aktivitetstilbod er avgjerande for til dømes å kjenne meistring, utvikle funksjonsnivået, ta steget mot arbeidslivet med meir. Vi må ha eit tenestetilbod som fleire kan nyte seg av gjennom at det er meir differensiert. I dag kjøper vi tenester med private aktørar. I prosjektet meiner administrasjonssjefen at vi må sjå på korleis vi skal yte desse tenestene sjølv. Administrasjonssjefen ser at Tremek AS har kompetanse som vi ikkje har i kommunen og det er viktig at vi ser på moglegheita å utvikle dag- og aktivitetstilbodet saman med dei.

Prosjektet startar opp i desse dagar og i styringsgruppa sit mellom anna leiar ved Tremek AS, hovudtillitsvalt, assisterande administrasjonssjef, kommunalsjef helse og omsorg og aktuelle einingsleiarar. I tillegg vil det kunne bli etablert arbeidsgrupper der tilsette, lokaletillitsvalte m.m. vil delta.

Administrasjonssjefen ser at det i dette prosjektet er mogleg å redusere kostnadene knytt til 3 områder:

- 1) Yte teneste sjølv i staden for å kjøpe desse hos private aktørar
- 2) At kommunen og Tremek AS ikkje yter same type tenester, men at dei er samkøyrt
- 3) Dag- og aktivitetstilbod vil kunne vere førebyggande og hindre store kostnadene/behov seinare.

Det vert lagt inn eit beste estimat med 0,7 mill. kroner i innsparing for 2022. Årleg blir det estimert ei innsparing på om lag 1,4 mill. kroner.

Vakant stilling

Aktivisering og meistring har ei 100 % stilling knytta til merkantilt arbeidet. Det er lagt inn forslag om å halde denne stillinga vakant som innsparing. Konsekvensen er auka arbeidsmengde for leiarane i tenesta. Utfordringa på sikt kan bli mindre nærveresleiing og fokus på organisasjonsutvikling.

Klimabudsjett

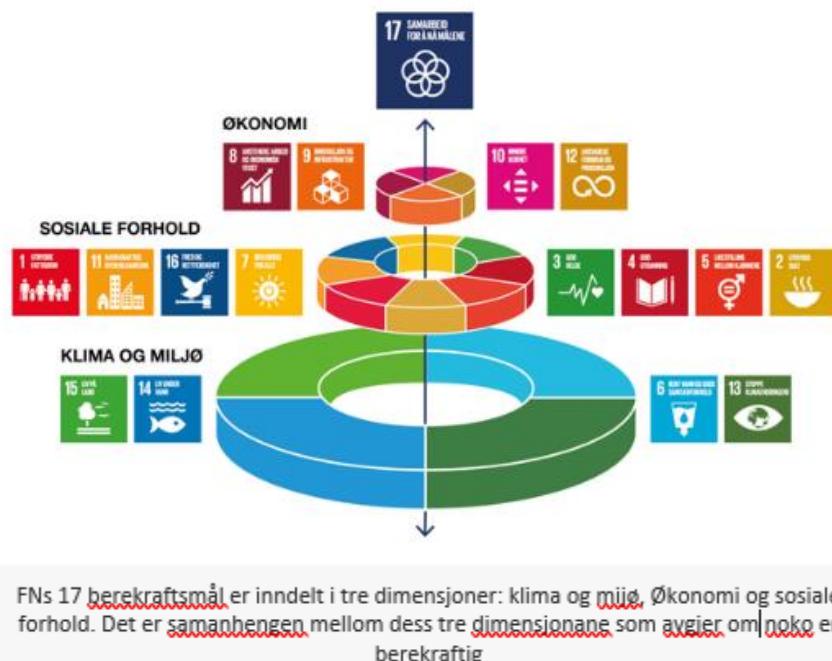
Innleiing

I desember 2015 underteikna Noreg, saman med 195 andre land Parisavtalen. Gjennom avtalen har landa forpliktta seg til å bidra til at den globale oppvarminga blir halde godt under to grader samanlikna med førindustriell tid, og helst avgrense temperaturauken til 1,5 grader. Norge sine klimaforpliktingar er vedtekne gjennom ei eiga klimalov der lågutsleppssamfunnet er beskrive. [Klimalova](#) har mål om at utsleppa av klimagassar i 2030 skal være minst 50, helst 55 prosent lågare enn i 1990. I 2050 må utsleppa av CO₂ være netto null. For å nå desse måla krev det lokal innsats både frå innbyggjarar og lokalsamfunn samt at kommunen si drift må leggast om mot eit framtidig lågutsleppssamfunn, og helst eit nullutsleppssamfunn.

Hausten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for berekraftig utvikling fram mot 2030. Berekraftsmåla ser miljø, økonomi og sosial utvikling i samanheng. Dei gjeld for alle land og er eit vegkart for den globale innsatsen for ei berekraftig utvikling. Regjeringa har bestemt at dei 17 berekraftmåla til FN skal vere det politiske hovudsporet for å ta tak i dei største utfordringane i vår tid, også i Noreg.

Som eit svar på dette har Møre og Romsdal fylkeskommune, med støtte frå statsforvaltaren, tatt initiativ til Berekraftsfylket Møre og Romsdal. Målet er at satsinga skal bidra til eit koordinert og metodisk krafttak for å nå FNs berekraftsmål innan 2030. For å verkeleggjere desse berekraftsmåla skal derfor skal klima- og naturomsyn ligge til grunn for Vestnes kommune si verksemd og planlegging.

Som eit ledd i arbeidet med å redusere klimautsleppa i kommunen innfører vi klimabudsjett som eit nytt styringssystem frå 2022. Eit klimabudsjett er definert som «*eit styringsverktøy for å oppnå klimagassreduksjonar og andre vedtatte klimamål.*» Klimabudsjett er eit forsøk på å løye klimautfordringane ved å integrere dette budsjettet i økonomiplanen på lik linje med eit økonomisk budsjett. På denne måten får ein høve til styre kor utsleppskutta skal takast, kva *tiltak* som skal gjennomførast, kven er *ansvarlege*, og til kva *pris*.

Status utslepp Vestnes kommune

Klimabudsjettet for 2022 er kommunens første. Det er ikkje eit komplett klimabudsjett, men vi har prioritert å få på plass det nødvendige rammeverket, slik at kommunen kan jobbe meir systematisk med å redusere utsleppa i åra framover. Tiltak som byggjer opp klima- og naturkompetanse i kommunen, tiltak som styrker kommunens kunnskapsgrunnlag og tiltak som i hovudsak kan gjennomførast utan større kostnader er derfor prioritert. Samstundes er det vurdert at kostnadane knytt til klima- og naturkrisa er langt høgare enn kostnadene knytt til tiltak. Målet med klimabudsjettet er å vere tydelege og meir konkrete på kva som er våre klimamål, kor store utsleppsreduksjonar som vi må oppnå, kva for tiltak som skal iverksettast og når resultata er forventa. Vi har som ambisjon at klimabudsjettet skal forbetra gradvis gjennom erfaring og kompetanseheving i kommande planperiode.

Klimagassutslepp deles i to kategoriar, desse er *direkte utslepp* som skjer innanfor kommunens grenser, medan indirekte utslepp skjer utanfor kommunens grenser, men som eit resultat av aktiviteten innanfor kommunens grenser (t.d. kjøp av varer produsert andre stader).

Klimagassutsleppa i Vestnes kommune skal innan 2030 vere redusert med 60 % i høve referanseåret 2009. Med dagens metodikk for berekning av direkteutslepp av klimagassar, inneberer dette at vi må redusere vårt direkte utslepp med 32 236 CO₂-ekv innan 2030.

Basert på noverande datagrunnlag, finn ein ikkje tilstrekkeleg tiltak som gje ein ønska utsleppsreduksjon. Vestnes kommune vil difor ikkje nå målsettinga om ein 60 % reduksjon av klimagassutslepp innan 2030 ved kun å redusere *direkte utslepp*.

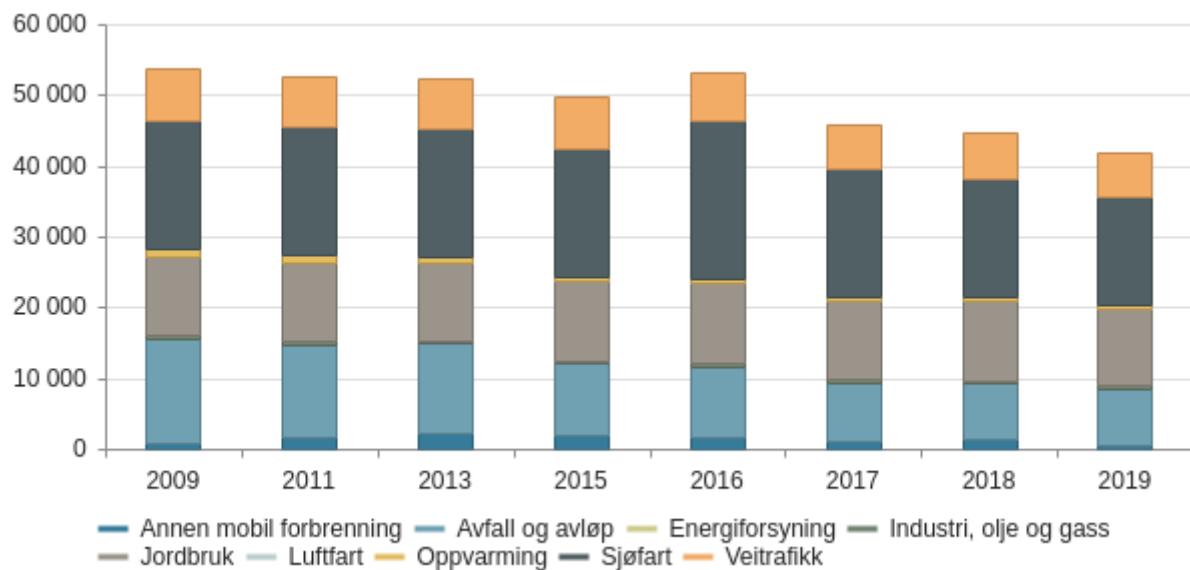
Dersom kommunen skal nå nasjonale målsetningar og forventningar, må klimabudsjettet for Vestnes kommune mellom anna omfatte heile Vestnessamfunnet. Det er heilt klart at kommunen som verksemd også må ha ein meir klima- og miljøvennlig drift, fordi kommunen har eit særskilt ansvar med å gå føre i det grøne skiftet. For å verkeleggjere berekraftsmåla må klima- og naturomsyn ligge til grunn for Vestnes kommune si verksemd og arealplanlegging.

For å kunne gjennomføre dette, må ein ha eit betre datagrunnlag som syner kor ein kan iverksette dei tiltaka som gje størst utsleppsreduksjon. Difor må ein i 2022 starte arbeidet med å utarbeide ein overordna klima- og naturplan som ein prioritert del av kommande planstrategiperiode.

Klimastatistikk

Utslepp av klimagassar per år

Grafen viser utslepp av klimagassar i tonn CO2-ekvivalentar

Tabellen viser utslepp av klimagassar i tonn CO2-ekvivalentar

	2009	2011	2013	2015	2016	2017	2018	2019
Annen mobil forbrenning	766,4	1 577,7	2 312,0	1 872,4	1 828,8	1 162,6	1 299,6	632,5
Avfall og avløp	14 867,7	13 148,6	12 592,1	10 324,1	9 782,5	8 309,7	8 032,9	7 873,1
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri, olje og gass	420,3	434,2	436,9	382,9	439,6	412,6	407,2	496,2
Jordbruk	11 073,8	11 295,6	10 850,7	11 236,0	11 424,8	11 130,7	11 171,3	10 915,6
Luftfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppvarming	1 187,0	998,6	998,7	546,3	588,8	533,4	476,1	446,4
Sjøfart	18 201,5	18 201,5	18 201,5	18 201,5	22 483,7	18 068,4	16 825,8	15 294,0
Veitrafikk	7 210,1	7 068,9	7 010,9	7 130,2	6 710,2	6 217,6	6 500,6	6 347,6
Sum	53 726,9	52 725,1	52 402,8	49 693,6	53 258,3	45 835,0	44 713,4	42 005,5

Tabell 1. CO2-ekvivalenter fordelt på sektor i Vestnes kommune perioden 2009 – 2019. Kjelde Miljødirektoratet

Kvart år publiserer Miljødirektoratet oppdateringar av kommune- og fylkeskommune fordelte klimagassrekneskap. Dette regneskapet omfattar dei direkte utsleppa som skjer innanfor kommunens geografiske grense. Utslipprekneskapet syner utslepp frå de tre klimagassane karbondioksid (CO₂), metan (CH₄) og lystgass (N₂O) fordelt på ni sektorar i norske kommunar og fylker. Same metode og datakjelder brukast for alle åra i utsleppsrekneskapet.

Det første året er satt til 2009. Dette skuldast at ein ikkje har data før dette eller at datagrunnlaget ikkje har tilstrekkeleg kvalitet på kommunenivå. Grunna dette, er det anbefalt at ein setter 2009, eller seinare, som referanseår for kommunale utsleppsreduksjonsmål².

Utsleppsrekneskapet inneholder utsleppstall for 2009, 2011, 2013 og årleg frå 2015. Tabell 1 gje ei oversikt over dei ni sektorane og mengda utslepp i perioden 2009-2019 i Vestnes kommune.

Som det kjem fram av tala i tabell 1, er det ikkje registrert utslepp frå sektorane luftfart og energiforsyning. Dette er relatert til den metodiske avgrensinga.

Dei sektorane som setter det største klimaavtrykket i Vestnes kommune er *sjøfart, landbruk og avfall og avløp*. Samla sette utgjer desse sektorane om lag 81% av dei totale klimagassutsleppa i kommunen. Ein anna stor utsleppsfaktor er vegtrafikk.

Sjøfart

Sjøfart er den største utsleppssektoren i Vestnes og utgjer 36% av total utsleppa.

Klimagassrekneskapet for sjøfart inkluderer all utslepp frå både innanriks, utanriks og gjennomfartstrafikk (seilaser som skjer i norske havområde, men der skipet ikkje legger til norsk hamn). Miljødirektoratet har estimert utsleppa innanfor denne sektoren frå og med 2015. Grunna manglende datagrunnlag for åra 2009, 2011 og 2013, har Miljødirektoratet satt desse utsleppa lik utsleppa frå 2015.

Ser ein på kva skipskategoriar som utgjer den største utsleppsfaktoren, er det *passasjerar*. Den utgjer om lag 76% av utsleppa knytt til sjøfart i Vestnes. Sjøfart er ein utsleppssektor som i all hovudsak styres av nasjonale føringar og det er derfor vanskeleg å gjere lokale tiltak for å redusere utsleppa. Men kommunen kan gjennom Molde og Romsdal Hamn IKS drive fram utsleppsreduserande tiltak som t.d. bruk av biogass, LNG, seilingsmønster, miljødifferensiering mv.

Det er forventa ein større utsleppsreduksjon knytt til denne sektoren, spesielt innan kategorien *passasjer*. Dette er knytt til elektrifiseringa av riksvegsambandet Molde-Vestnes samt nedlegginga av hurtigbåten mellom Molde og Vestnes. Det er estimert at dette vil gje ein utsleppsreduksjon på om lag 5900 CO₂ -ekv.

Landbruk

Landbruket er den nest største utsleppssektoren etter sjøfart i Vestnes kommune. Den utgjer om lag 26% av dei totale utsleppa til kommunen.

Klimagassutslepp i landbruket er knytta til biologiske prosessar i høve fordøyelsesprosessar hos husdyr, gjødselhandtering og utslepp knytt til jordbruksareala so fører til danninga av metan og lystgass. Klimagassrekneskapet for kommunar for jordbruket er basert på nasjonale utsleppstall og fordelt til kommunar ved hjelp av fordelingsnøklar som er basert på talet på husdyr, berekna mengde nitrogen i gjødsel, fulldyrka jordbruksareal mv.

Sjølv om sektoren i stor grad regulerast av nasjonale føringar, er det er likevel gode moglegheiter til å redusere klimagassutslepp innan denne sektoren. Spesielt innan kategorien *jordbruksarealer*. Kommunen som planmynde har høve til å legge føringar i høve omdisponering av jord- og skogbruksareal, vann- og myrareal, stille krav til klima- og miljøtilpasningar i reguleringssplaner og t.d.

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

better utnytting/fortetting av allereie eksisterande utbyggingsareal i staden for å ta i bruk nytt areal. Vidare kan ein nytte lokale tiltskotsmidlar, som t.d. SMIL og RMP, til å redusere utsleppa av klimagassar.

Avfall og avløp

Den tredje største utsleppssektoren i Vestnes er knytt til *avfall og avløp*. Som sjøfart, er dette en sektor som i større grad er regulert av nasjonale føringer. Mellom anna er det Statsforvaltaren som har forvaltningsansvar for slike verksemder. Bakgrunn for denne sektoren gje store utslepp av klimagassar i Vestnes er lokalisering av Vestnes Renovasjon. Det er forventa ein nedgang i denne sektoren grunna nasjonale føringer.

Klimatiltak

For å kunne gjennomføre fleire av dei føreslegne tiltaka, samt framtidige utsleppsreduserande tiltak, er ein avhengig av økonomiske tildelingar. Samstundes vil nokre av tiltaka ikkje ha økonomiske konsekvensar, medan andre truleg kan gje kommunen økonomisk innsparing.

Gjennomføring av klimapolitikken krev innovasjon og teknologiutvikling. Auka etterspurnad etter klimavennlege løysingar vil bidra positivt til grønn næringsutvikling. Gjennom å gjere vår del av jobben med å redusere globale klimagassutslipp vil framtidige utgifter til klimatilpasning begrenses. Det viktigaste tiltaket for å nå utsleppsmåla, er vurdert til å vere å utarbeide ein klima- og biologisk mangfaldplan i 2022 for heile Vestnessamfunnet.

Andre samfunnseffekter

Redusjonar synast i tonn CO2 ekvivalentar

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2022	Total- kostnad 2022- 2025	Lang- siktig øk. 2022- effekt	Sektor	Kjelde	Reduksjon 2020	Reduksjon 2021	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Langsiktig reduksjon
Tilrettelegge for sykkel og gange	0	0	0	Veitrafik k	Person biler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	0	0	0			0,0						

Kommuneplanen sin handlingsdel, økonomiplan og budsjett for 2022-2025

Direkte utslipps

Redusjonar synast i tonn CO₂ ekvivalentar
Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostna d 2022	Totalkost. 2022-2025	Langsiktig øk. effekt	Sektor	Kjelde	Reduksjon	Reduksjon	Reduksjon	Reduksjon	Reduksjon	Langsiktig
						2020	2021	2022	2023	2024	reduksjon 2025
Utfasing av fossildrevne håndholdte motorredskaper	0	0	0	Annen mobil forbrenning	Dieseldrevne motor- redskaper	0,0	0,0	0,0	1,0	2,0	2,0, 0,0
Energiøkonomisering (ENØK) i kommunale bygninger	0	0	0	Annet	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arealrekneskap i nye planer	0	0	0	Arealbruk	Utslipp og opptak av klimagasser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bevaring av myrområder	0	0	0	Arealbruk	Utslipp og opptak av klimagasser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sjøfart	0	0	0	Sjøfart	Passasjer	0,0	0,0	2 640,0	5 940,0	5 940,0	5 940,0, 0,0
Gratis pop-up sykkelverkstad på skular	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	0,0, 0,0
IKT-løsninger for å redusere utslepp	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafikktryggingsplan	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0, 0,0
Utskifting av fossile tenestebiler til elbiler	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	123,0
Sum	0	0	0			0,0	0,0	2 642,0	5 943,0	5 944,0	6 066,0 , 0,0

Beskriving av moglege klimatiltak

Arealrekneskap i nye planar

Vurdere om alle nye planar og bustadprosjekt skal inkludere arealrekneskap som gjer rede for klimagassutslepp knytt til arealbruksendringar.

Bevaring av myrområde

Vurdere om resterande myrområde skal bevarast mot utbygging, drenering og nydyrkning. Høy CO₂-emisjon i drenert myr skyldast lavare grunnvasstand, tilgang på oksygen og auka jordrespirasjon. Høg grunnvannstand i naturleg og restaurert myr motverker jordrespirasjonen og bidreg til lagring av karbon i jorda og motverker utslepp av CH₄ som har 25 gonger så stor klimapåverknad som CO₂. Restaurering av myr kan og vere eit tiltak her.

Energiøkonomisering (ENØK) i kommunale bygninger

ENØK-tiltak omfattar fleire enkelt tiltak på ulike kommunale bygningar. Tiltaka utredast, planleggast og gjennomførast i det aktuelle driftsåret. Tiltaka skal utredast gjennom kartlegging av kommunale bygningar. Har ingen direkte reduksjon på utslepp av klimagass, men er vurdert som eit miljøgode i høve til redusert energibehov og endringar i energifordelinga. Reduksjon i klimagass kan her komme i form av anskaffing og mindre behov for energi.

Gratis pop-up sykkelverkstad på skular

Tiltaket blir arrangert saman med skular. Sjåast i samanheng med Trafikktryggingsplan. Estimert ein reduksjon i klimagassutslepp knytt til tryggare sykkelvegar.

IKT-løysningar for å redusere utslepp

Redusert reiseaktivitet som konsekvens av bruk av IKT-løysingar som møtealternativ. Etterspør slike løysingar frå statlege og regionale myndigheiter og samarbeidspartnarar. Vil redusere både direkte og indirekte klimagassutslepp. Heimekontor kan og vere eit tiltak her.

Sjøfart

Førebels reduksjon i klimagassutslepp er knytt til riksveg sambandet Molde - Vestnes. Reduksjon basert på metodikk etter Miljødir. og tal frå SVV samt dagens ferjefrekvens.

Trafikktryggingsplan

Gjennomføring av plan kan ha ein direkte effekt på klimagassutslepp då fleire personar kan velje gang og sykkel framfor fossile framkomstmiddel. Innsparinga estimert på forventa redusert køyring

Utfasing av fossildrevne håndholdte motorreiskap

Tiltaket gjeld håndholdte reiskap som kantklipparar, motorsager, ryddesager o.l. i som nyttast av kommunen i drift av friområde og kyrkjegardar. Tiltaket inkluderer og grasklipparar. Utsleppsredusjon ved å skifte ut slike fossile reiskap er estimert.

Utskifing av fossile tenestebilar til elbilar

Tiltaket blir truleg iverksett i 2024 da leasingavtale på noverande bilpark går ut. Utsleppsreduksjonen er estimert frå gjeldande metodikk frå Miljødir.

Ikke-kvantifiserbare utslippredusjoner

Redusjonar synast i tonn CO2 ekvivalentar

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2022	Totalkost. 2022- 2025	Langsiktig øk. effekt 2025	Kjelde	Reduksjon 2020	Reduksjon 2021	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025 reduksjon
Haldningsskapande arbeid	0	0	0 Annet	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Klima- og miljøkrav i anskaffelser	0	0	0 Innkjøp	Annet	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Utarbeide ei overordna kommunedelplan for klima- og biologisk mangfold i 2022	0	0	0 Miljøledelse	Utslipp og oppnak av klimagasser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	0	0	0		0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0

Beskriving av mogleg klimatiltak

Haldningsskapande arbeid

Informere om kommunale, regionale og nasjonale natur- og klimatiltak på sosiale medier. Synleggjere naturverdiar i kommunen. Gjennomføre natur og klimatiltak i skular og barnehagar.

Nytte fag-fornyinga til å gjere dei yngste merksam på resirkulering, kompostering, grønnsaksdyrkning, naturverdiar og andre natur- og klimavennlege val.

Klima- og miljøkrav i anskaffingar

Arbeide vidare med å implementere klima- og miljøkrav i kommunale anskaffingar og innkjøp, bygge vidare på anskaffingsstrategi. Tiltaket kan gje ein reduksjon i både direkte og indirekte klimagassutslepp. Vil vere mogleg å kvantifisere når ei har eit klimafotavtrykk fordelt på ei ulike tenestene. Kan forvente høgare kostnader ved førstegongs investeringar.

Utarbeide ein overordna kommunedelplan for klima- og biologisk mangfold i 2022

Planen vil gje kommunen eit solid datagrunnlag for å kunne ta kunnskapsbasert natur og klimaval mot 2030/2050. Intensjonen er at planen gjennom kartlegging av både naturverdiar og klimaavtrykk skal gjere det lettare for Vestnesamfunnet å nå berekraftsmåla.

Finansiering

Kartlegging skjer etter nasjonale standarar og av eksterne konsulentar med bistand frå administrasjonen. Mogleg å søkje på eksterne milder, men og avhengig av eigen finansiering.

Estimert totalkostnad for delen knytt til biologisk mangfold er kr 250 000,-

Ønska tiltak

Direkte utslipp

Redusjonar synast i tonn CO2 ekvivalentar

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad d 2022	Totalkostnad 2022-2025	Langsiktig økonomisk effekt	Kjelde	Reduksjon 2020	Reduksjon 2021	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Langsiktig reduksjon
Renovasjonskjøretøy	0	0	0 Veitrafikk	Person biler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	0	0	0		0,0						

Beskriving av moglege klimatiltak

Renovasjonskjøretøy

Det ligg i planane til ÅRIM at deira hentebiler skal verte fossilefrie innan 2030. Det er estimert at dette gje ei innsparing på ca 4 tonn CO2-ekv i Vestnes kommune når dette vert gjennomført.

Ikke-kvantifiserbare utslippredusjoner

Redusjonar synast i tonn CO2 ekvivalentar

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2022	Totalkostnad 2022-2025	Langsiktig øk. effekt	Kjelde	Reduksjon 2020	Reduksjon 2021	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Langsiktig reduksjon
Redusere matsvinn	0	0	0 Annet	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miljøsertifisering av kommunen	0	0	0 Miljøledelse	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	0	0	0		0,0						

Beskriving av moglege klimatiltak

Miljøsertifisering av kommunen

Miljøfyrtårnsertifisering av alle kommunen sine verksemder. Tiltaket inneber intern ressursbruk over ein tre-årleg periode og ved re-sertifisering tre år etter. Ekstern kompetanse i form av sertifisørar, spesialrådgjeving på utvalte tema og relevante kurs.

Redusere matsvinn

Effekten av klimagassutslepp er noko vanskeleg å kvantifisere. I følgje berekningar frå FNs mat- og landbruksorganisasjon, står mat som ikkje blir ete for 8 % av dei globale klimagassutsleppa. Og dei anslår vidare at om lag 1/3 av maten som vi produserer ikkje blir ete. Gjennom samarbeid og dialog med kommunale verksemder, kantiner og skular skal det tilretteleggast for redusert matsvinn. Tiltaket vil mellom anna vere i tråd med berekraftsmåla 2: *utrydde sult* og 12: *ansvarleg forbruk og produksjon*.

Klimagassutslepp (graf)

Grafen viser utslepp av klimagassar i tonn CO₂-ekvivalentar. Historiske utslepp er henta frå Miljødirektoratet. Du ser kommunen si referansebane og i tillegg effekten av klimatiltaka i den stipla linja.

